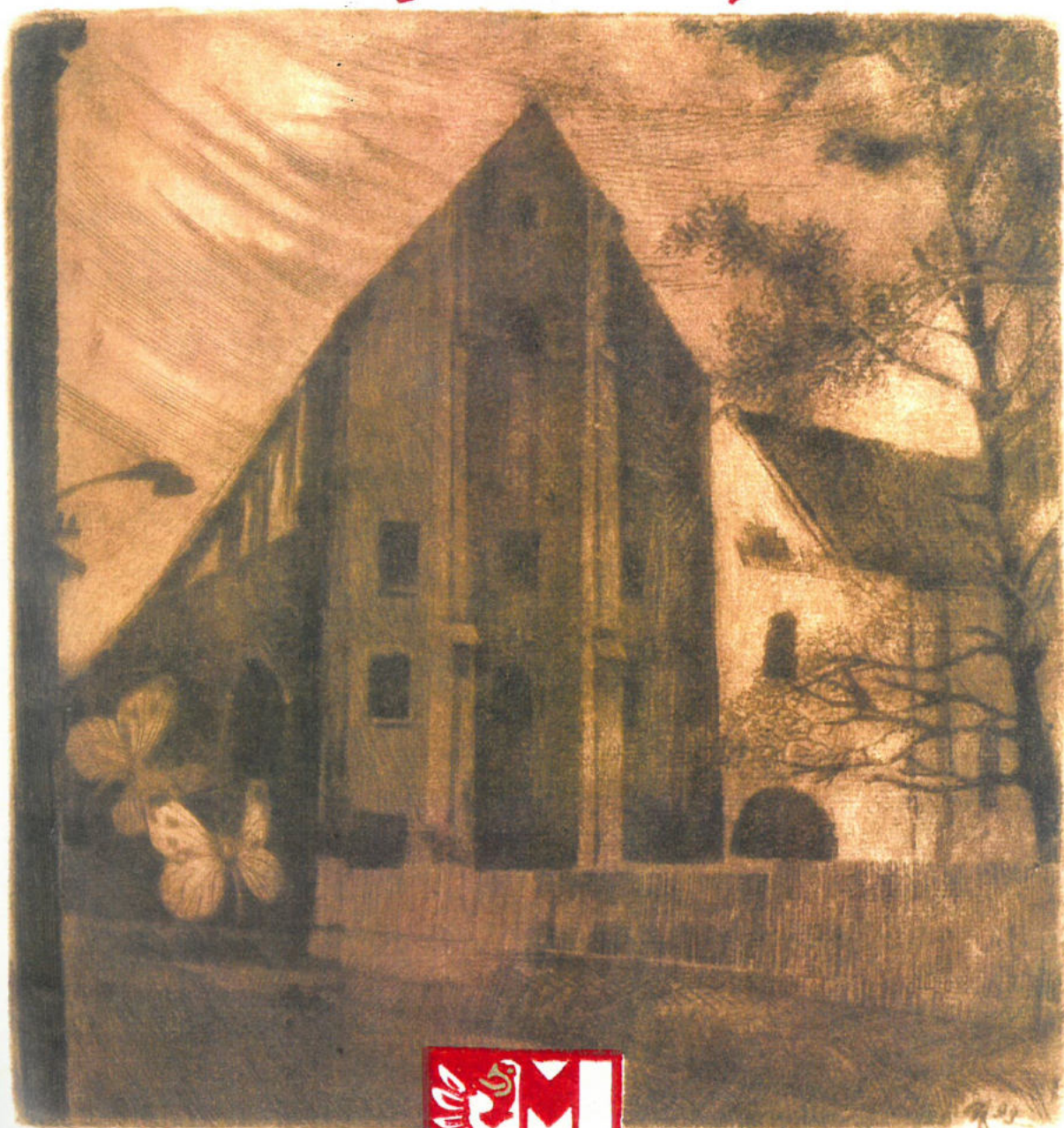

KRONIKA STATUTÁRNÍHO MĚSTA OPAVY

BÝVALÝ KOSTEL SV. VÁCLAVA

GRAFIKA M. KAČÍRKA

ZÁPIS ZA ROK 1995
OPAVA, ÚNOR 1998

Kronika
statutárního města
Opavy

ZÁPIS ZA ROK 1995

Opava, únor 1998

ÚVODEM

ento zápis do kroniky města Opavy jsem pořizovala v závěru roku 1997, tedy poté, co jsem ukončila zápis za rok 1996 a shromáždila potřebné informace za rok 1995. Jak uvádím blíže v úvodu zápisu za rok 1996 - do funkce kronikářky města jsem nastoupila v říjnu 1996 a mým úkolem bylo vedle roku 1996 sestavit zápisy za uplynulé dva roky 1994 a 1995. S jejich zpracováním totiž tehdejší kronikářka paní Dáša Seberová, která byla ve funkci do 31.12.1996, už nepočítala. To předesílám zejména proto, abych upozornila na určitou retrospektivnost zápisu. I když jsem shromažďovala a využívala zdroje v podstatě totožné s prameny využívanými v roce 1996, je tento zápis ochuzen o některé osobní poznatky - např. z jednání Zastupitelstva města Opavy, na nichž by bylo možné nahlížet do projednávaných záležitostí města více, než je ve velmi stručných zprávách a usneseních zachováno.

V neposlední řadě je určitým handicapem i absence zápisu předchozího roku, se kterým by se měly mnohé zejména statistické údaje srovnávat, aby plně doplnily obraz života města. Nicméně i přes tyto pro mne ztížené

*podmínky jsem se pokusila o pravdivou výpověď o tom, čím
Opava v roce 1995 procházela.*

*PhDr. Magda Plačková
kronikářka města Opavy*

1. OBYVATELSTVO

vůj zápis za rok 1995 zahajují statí o počtu obyvatel města, o pohybu obyvatel a vůbec o změnách, které rok 1995 v demografické oblasti přinesl. **K 31. prosinci 1995 vykazovalo město Opava 62 468 obyvatel**, z toho 51,7% žen. Jde o počet občanů v Opavě včetně jejích osmi připojených částí (t.j. Komárov, Malé Hoštice, Milostovice, Podvihov, Suché Lazce, Vávrovice, Vlastovičky a Zlatníky). Proti předchozímu roku to bylo o 186 obyvatel, t.j. o 0,4% méně. Úbytek obyvatelstva to byl sice mírný, ovšem trvá již několik let. Od roku 1991, kdy tento úbytek představoval 1,6%, byl v roce 1995 nejnižší. Odhalit příčiny tohoto úbytku není snadné. K úbytku obyvatelstva došlo v tomto roce (oproti předchozímu roku) i v okrese Opava, i když 47 obcí okresu (z 81) zaznamenalo mírný přírůstek. Povšimnutí zasluhuje ještě skutečnost, že se ve městě proti předchozímu roku mírně zvýšil počet mužů.

Z celkového počtu obyvatelstva města Opavy byly v roce 1995 v předproduktivním věku 12 133 osoby, t.j. 19,4%. Oproti roku 1994 se tento počet snížil o 404 osoby, t.j. o 3,3%. V produktivním věku bylo tohoto roku napočítáno 38 717 osob, t.j. o 53 osoby více než loni. K tomuto zvýšení došlo u mužů, u žen to bylo snížení o 66 osob. Ještě více se

zvýšila skupina poproduktivního obyvatelstva, tedy důchodců, a to proti roku 1994 o 101 osobu. To je ovšem trend specifický - bohužel nikoli pouze pro Opavu.

A jak se tedy v roce 1995 vyvíjela ve městě Opavě přirozená změna populace? Začneme u **natality**. Živě se narodilo 610 dětí, z toho 309 chlapců a 301 děvče. To však není bilance nikterak příznivá. Už ne oproti roku minulému, kdy se narodilo v našem městě o 66 dětí (t.j. o 10,8%) více. Ani zde však nejde o žádnou zvláštnost Opavy. V celostátním měřítku byla tohoto roku bilance živě narozených dětí ještě méně příznivá. Jestliže podíl živě narozených představoval v Opavě téměř 1%, pak v České republice pouze 0,72%.

Ještě ke stavu v **mortalitě**: ve městě Opavě zemřelo v letošním roce o 42 osoby více než loni. I v tomto ohledu šlo o mírně vyšší stav než v republikovém měřítku.

Za povšimnutí stojí, že ve městě Opavě se sice narodilo o 8 chlapců více než děvčat, ale zemřelo o 16 mužů více než žen. Takže ubylo nám mužů.

Jaký byl v roce 1995 **pohyb obyvatelstva** ve městě Opavě? Celkem se tohoto roku do města přistěhovaly 582 osoby, což je o 47 osob méně než v roce předcházejícím. Mezi přistěhovanými mírně převažovali muži a tím "vylepšili" poměr ve stavu mužské populace města. V předchozím roce tak tomu nebylo. Toho roku se na migraci výrazněji podílely ženy. Lze tedy shrnout, že na úbytku v přistěhovalectví se v letošním roce podílely ženy. A nyní k vystěhovalectví. Tohoto roku se z města Opavy vystěhovaly 794 osoby, z toho 381

muž a 413 žen. Proti předchozímu roku to bylo o 91 osobu, t.j. o 11,5% méně. Shodně s rokem 1994 převažoval i v roce 1995 na vystěhovalectví podíl žen. Jaké bylo saldo migrace celkem? Pro město Opavu v roce 1995 nepříliš příznivé. Ubylo zde 212 obyvatel, z toho 87 mužů a 125 žen. Zdá se tedy, že pro ženy byla letos Opava poněkud méně přitažlivá co se týká existenčních podmínek. Ty byly zřejmě poněkud příznivější pro muže. Úbytek v přistěhovalectví byl zde patrně podmíněn i zhoršující se situací v bytovém fondu města. Ale konkrétnější odpověď snad najdeme v dalších kapitolách tohoto zápisu do kroniky města.

Zbývá také poznamenat, že Opavané nebyli příliš aktivní v uzavírání sňatků. Proti předchozímu roku zde bylo o 38 sňatků méně. Zato v počtu rozvodů bylo o 15 více než loni. Není příliš optimistické konstatování, že na 336 nově uzavřených sňatků v roce 1995 připadlo 213 rozvodů. Ale ani v tomto ohledu není naše město v celostátním měřítku žádnou zvláštností.

Obracím teď pozornost na příjemnější stránky života našich občanů. Již tradičně se zvlášť slavnostně vítá do života občánek, který se na prahu nového roku narodí. Jako první spatřila světlo světa v opavské porodnici **1. ledna 1995 v 9 hodin dopoledne Barborka Jarošová**. Jen o několik hodin dříve - krátce před půlnocí - se narodil Josef Obrusník, a to jako poslední nový občan roku 1994, avšak již o rok starší vrstevník novoroční Barborky.

Město Opava se může pochlubit tím, že 55 jeho občanů dosáhlo v roce 1995 **požehnaných 90 a více roků**. Těch,

kteří se dožili rovné devadesátky, bylo 12, z toho 10 žen. O rok starších pak bylo 11, z toho 9 žen, třiadevadesátníků pak 6, z toho 5 žen a čtyřidevadesátníci byli 4, z toho 3 ženy. Byli však ještě dříve narození občané, a ty uvedu jmenovitě: paní Božena Šrubařová se dožila 95 let, pan Ludvík Jedlička 96, paní Helena Widhalmová a pan Jan Nezmar, nejstarší muž Opavy, 97 let. **Nejstarší ženou, občankou města Opavy v roce 1995 vůbec byla se svým 101 rokem paní Klára Luxová, Vaškovo nám. 11.** Magistrát města všem jmenovaným seniorům k jejich výjimečným narozeninám upřímně blahopřál a také oba opavské týdeníky - *Naše Opavsko* i *Region* - na svých stránkách tyto jubilanty jmenovitě po celý rok uváděly.

Do pamětní knihy matričního oddělení magistrátu byly zaznamenány v tomto roce i **jubilejní svatby** některých spoluobčanů, a to tři zlaté svatby (50 let), jedna diamantová (60 let) a dokonce i jedna železná (65 let od sňatku). Tuto dlouhou životní pouť spolu prošli Marie a Samuel Semerovi. Železná svatba slavnostně proběhla v obřadní síni Městského domu kultury Petra Bezruče na Nádražním okruhu, kde probíhají všechny svatby a slavnostní občanské záležitosti, a to 17. června 1995. Jubilující sympatičtí senioři si své první ano řekli už v roce 1930! Kéž by se stali příkladem pro ty mnohé, kteří svou rodinu nejsou schopni udržet, což se nepříznivě projevuje na výchově a osudech dětí z těchto rozpadlých rodinných svazků.

2. ZAMĚSTNANOST

Yčísřit zamĚstnanost obyvatelstva ve mĚstĚ OpavĚ v roce 1995 není snadné už proto, že žádná ze statistik, které by se dalo pro město využít, neexistuje - vyjma sčítání lidu z roku 1991. Tyto výsledky však již zastaraly a tudíž jako neaktuální je nemohu akceptovat. Na nové sčítání resp. jeho výsledky si musíme počkat až v dalším tisíciletí - po roce 2001, kdy další komplexní sčítání lidu v České republice proběhne. A tak není známo, kolik Opavanů pracovalo v roce 1995 mimo své město, ale ani to, kolik pracuje v Opavě osob z jiných obcí. O celkové zaměstnanosti Opavanů v roce 1995 tedy mohu vyslovit jen přibližné odhady na základě nepřímě provádĚných statistických dat vybraných institucí a podniků (pro celostátní potřebu). NicménĚ snad i dále uvedené skutečnosti přispĚjí k ucelĚnějšímu pohledu na naše téma.

Porovnáme-li počet podnikatelských subjektů ve městĚ OpavĚ z roku 1995 s předchozím rokem, shledáváme, že vzrostl o 666, t.j. o 9,7%. To představuje značný přírůstek! Šlo zejména o nárůst v průmyslu, v menší míře ve stavebnictví. Naproti tomu však v zemědělství a lesnictví se počet podnikatelských subjektů snížil z 220 na 198. Prudce stouply i počty obchodních společenství, a to z 585

na 721 a akciových společností z 31 na 47. Ze všech těchto společností, působících v okrese Opava, většina měla sídlo přímo v Opavě. U akciových společností to bylo 78,3%, tedy více než 3/4 těchto společností v okrese a z obchodních společností 66,2%, tedy 2/3. Z tohoto hlediska lze tedy naše město považovat za poměrně výrazné obchodní a průmyslové centrum.

Podívejme se na město Opavu, jak se zde utvářela v roce 1995 struktura podnikatelů - fyzických osob. I těch zde přibýlo a poměrně hodně - o 443 osoby. Tedy z 5 549 na 5 992 osoby. V rámci okresu to bylo 41,8%. Vezmeme-li v úvahu, že ve městě Opavě byly v letošním roce 18 204 osoby v produktivním věku, znamená to, že na tuto skupinu obyvatelstva připadá 32,9% fyzických osob v podnikání. Tedy každý třetí občan ve věku od 15 do 60 let (resp. 55 let - vzhledem k ženám) by měl podnikat. Samozřejmě že jde o přibližný odhad, neboť ne všichni opavští podnikatelé měli stálé bydliště v Opavě. Nicméně i s přihlédnutím k této nikde nezaevidované a tudíž přesně nezjistitelné skutečnosti je nepochybné, že opavští podnikatelé představovali v roce 1995 velmi významný podíl na městském obyvatelstvu, který se od výše uvedených počtů zásadně neliší. A vzhledem k našim poznatkům z dalších let konstatuji, že se jejich počet dále zvyšoval. Tento proces podmínila transformace našeho národního hospodářství a společnosti vůbec. Proto se musejí brát v úvahu tyto procesy nejen v Opavě, nýbrž na Ostravsku vůbec. Značný počet ekonomicky činných osob přišlo o svou práci a bylo nuceno se přizpůsobit novým

podmínkám a potřebám, některým z toho spadla šance k uplatnění v podnikání.

Nyní k nejuvýznamnějším **opavským zaměstnavatelům**. I zde musíme mít na mysli, že ne všichni z nich jsou stálými obyvateli města.

Největším zaměstnavatelem v Opavě byl Školský úřad, zaměstnávající v roce 1995 celkem 2 954 osoby. Proti roku 1994 to bylo o 351 méně a oproti roku 1992 dokonce o 974 osoby méně, tedy o celou třetinu. Projevily se i zde posuny v souvislosti v právní subjektivitě škol a tím k úspornějšímu provozu. Ale zejména šlo o zrušení řady škol, a to především mateřských a školních družin - nejen v našem městě.

Dalším na opavské poměry kolosálním zaměstnavatelem byla akciová společnost Ostroj, který v roce 1995 vykazoval 2 040 zaměstnanců, o 38 lidí méně než loni. Úbytek pracovníků zaznamenala i Slezská nemocnice v Opavě, a to z loňských 1 263 na letošní 1 235. Zaměstnanost či vlastně nezaměstnanost ovlivnila letos a.s. Galena v Opavě-Komárově, kde bylo propuštěno 113 zaměstnanců. To souviselo s externizací některých doprovodných činností. K mírnému poklesu zaměstnanosti došlo letos i ve Spotřebním družstvu Jednota Opava, a to z 1 204 v roce 1994 na 1 165 v roce 1995. Ovšem oproti roku 1992 to byl pokles o celou čtvrtinu! Tento masivní pokles zaměstnanosti vyvolala hlavně privatizace ztrátových provozoven a není vyloučeno, že mnozí dotčení zaměstnanci získali uplatnění v těchto privatizovaných provozovnách.

Poněkud zvláštní postavení měl v Opavě Ingstav, a.s., který v roce 1995 zvýšil stav svých zaměstnanců z 681 v roce 1994 na 720, avšak pouze 531 z nich pracovalo v okrese Opava, proto nelze tento podnik spojovat pouze s naším městem ani okresem.

Čokoládovny, a.s., odštěpný závod Opavia Opava snížil sice počet svých zaměstnanců oproti roku 1994 jen nepatrně, avšak oproti roku 1992 to bylo 171, t.j. 18% propuštěných osob. Zde by ovšem výstavbou nového závodu na katastru Opavy-Vávrovic měla zaměstnanost vzrůst.

V Psychiatrické léčebně v Opavě vzrostl počet sice v roce 1995 oproti roku 1994 o 2 zaměstnance, ovšem vzhledem k roku 1992 klesl o 29.

Zaměstnanost a.s. Model Obaly se udržovala s počtem 611 zaměstnanců zhruba na úrovni roku 1992, kdy společnost vykazovala 613 pracovníků, ovšem během let 1992-3 propustila 8 lidí.

Česká pošta, státní podnik, obvod Opava, snížila stav v roce 1995 o 17 osob, v letech 1992-1994 o 16 osob. V současnosti zaměstnává 592 osoby.

Československá automobilová doprava, a.s. Opava vykazovala 561 zaměstnance, t.j. o 5 méně oproti roku 1994 a o 31 méně proti roku 1992.

1996 Okresní ústav sociálních služeb Opava jako jeden z mála zaměstnavatelů stav zaměstnanců zvýšil, a to z 385 v roce 1992 na 498 v roce 1996. Oproti roku 1995 však došlo i zde ke snížení o 5 osob.

dělnický

Bivoj a.s. Opava se 413 zaměstnanci měl letos úbytek 7 zaměstnanců.

Zemědělské družstvo Opava-Kylešovice, největší zemědělský podnik v okrese Opava vůbec, snížil letos stav o 2 zaměstnance, ovšem oproti roku 1992 zaměstnává o 55 lidí méně.

U menších zemědělských podniků jsem podstatné změny v zaměstnanosti nezaznamenala. Ve stavebnictví došlo k mírnému nárůstu ve Stavebním podniku Opava na 348 zaměstnanců, kdežto fa Zekos snížila na 165 osob. Obdobný trend zaznamenáváme u fy Agrostav, Hatrick, MSK, Pozemní stavby, Slezské stavby, Stavex, Stavreka.

Po výrazných poklesech v uplynulých letech se začal zvyšovat stav zaměstnanců i ve strojírenských závodech. Platí to i o fy Merkanta s 347 zaměstnanci, o fy Areko, ASK, Ferram, Femont, Icec Elpo, Komaz Opava- Komárov, Ostroj H+K, Witzemann.

Pro doplnění našeho okresu o zaměstnanosti v Opavě v roce 1995 si musím povšimnout i té skupiny obyvatelstva, která byla tohoto roku bez práce, resp. která se ucházela na Úřadu práce v Opavě o práci. K 31. prosinci 1995 zde evidovali 1 027 nezaměstnaných, z toho 501 ženu. Útěchou budiž, že to bylo oproti roku 1994 o 204 osoby a oproti roku 1993 dokonce o 443 osoby (43,1%)! méně. Mezi žadateli o práci bylo na 80% dělníků a v tomto počtu bylo 189 středoškoláků a 33 vysokoškoláci. Naproti tomu volných míst bylo nabízeno v roce 1995 pouze 510, z toho 431 z dělnických kvalifikovaných profesí a 79 pro technicko-

hospodářské a jiné pracovníky. Je potěšitelné, že se v roce 1995 přece jen zvýšil počet volných míst, a to oproti roku 1993 dvojnásobně. Díky tomu se k 31. prosinci 1995 snížila nezaměstnanost v Opavě na 3,15%. Tak se Opava dostala v této oblasti pod celostátní průměr. Nové pracovní příležitosti vznikly hlavně v menších průmyslových podnicích a ve stavebnictví, vesměs ovšem pro kvalifikované dělnické a technické profese.

V roce 1995 ovšem i řada mladých soukromých firem zanikla - ovšem bez znatelného dopadu na zaměstnanost ve městě.

A na závěr k této kapitole ještě několik slov ke zprostředkovatelnám práce. Především jde o Úřad práce Opava na Bochenkově ulici. K 1. květnu 1995 se stal jeho ředitelem na základě konkurzního výsledku ing. Rudolf Hahn. Dne 29. listopadu úřad zřídil s využitím zkušeností Úřadu práce v Ostravě, Olomouci a Frýdku-Místku "Klub práce", poskytující komplexní služby dlouhodobě nezaměstnaným. Stojí rovněž za zmínku, že v Opavě nabízejí práci nezaměstnaným i další dvě soukromé firmy, a to agentura ZAPO a agentura RADAR. Obě spolupracují úzce s hlavním zprostředkovatelem - s Úřadem práce Opava.

Bezplatnou pracovně-právní poradnu pro odboráře otevřelo Odborové sdružení Čech, Moravy a Slezska, využívanou zejména těmi, kterým hrozila ztráta zaměstnání.

3. VEŘEJNÝ A POLITICKÝ ŽIVOT

ež si povšimneme veřejného a politického života v Opavě, zmíním se alespoň stručně o některých událostech roku 1995 v našem státě.

Řada významných aktů se vztahovala k česko-německým vztahům. Dne 17. února prezident ČR Václav Havel ve svém projevu k těmto vztahům na slavnostním shromáždění za účasti zástupců německé strany v pražském Karolinu zdůraznil, že skončil čas konfrontace a nastal čas kooperace. Vyzval k novému dialogu o zlepšení vzájemných vztahů a striktně odmítl materiální nároky sudetských Němců na odškodnění - dlužno ovšem dodat, že k jejich značné nelibosti, jak ostatně na svých shromážděních projevovali. Německý ministr zahraničí Klaus Kinkel se vyjádřil dne 17. března ve spolkovém sněmu k prolomení bludného kruhu vzájemných křivd, konkrétní nabídku na odškodnění českých obětí nacismu však nepředložil. Ve dnech 1. a 2. května se uskutečnila neoficiální návštěva německého prezidenta Romana Herzoga v Praze. Hlava německého státu se pro odškodnění obětí nacismu jasně vyslovila. Jak se však situace vyvíjela dále? Dne 10. června premiér Václav Klaus v projevu při pietním aktu k 53. výročí vyhlazení Lidic připustil, že ne všechna rozhodnutí čsl. vlády a vítězných mocností v prvních poválečných letech

byla zcela správná. V Praze, Brně a jiných městech a místech se objevily letáky nazvané *Informace spolkové vlády pro vedení sudetoněmeckého landsmanšaftu o údajném návratu sudetských Němců a o jejich restitucích majetku v České republice.*

Dne 1. února vstoupila v platnost evropská dohoda o přidružení České republiky k Evropské unii. Dne 28. listopadu podepsal ministr zahraničí ČR Josef Zieleniec v Paříži dohodu o vstupu Česka do Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

Z unitropolitických událostí je nutno dále připomenout 8. celostátní konferenci ODA, která schválila svůj programový materiál do konce roku 1996. Předsedou této naší konzervativní strany, která má nejbližší programově k naší největší politické konzervativní straně - ODS v čele s Václavem Klausem - byl zvolen Jan Kalvoda. Dne 22. června podepsali Václav Klaus a předseda Křesťansko-demokratické strany Ivan Pilip integrační dohodu, a tak byly řady ODS dále posíleny o dosavadní členy této křesťanské strany (KDS).

Nové programové téze schválila i KDU-ČSL na svém sjezdu ve dnech 30. září - 1. října. Šlo o změnu stanov strany a přípravu na blížící se parlamentní volby. Ta ostatně zaktivizovala celou naši politickou scénu od ústředí po regiony a obce.

Dne 8. září zahájila oficiální vysílání z Prahy ze svého sídla v budově bývalého Parlamentu ČSR americká

rozhlasová stanice Svobodná Evropa, stále hledající novou orientaci v demokratickém Česku.

Oslavy 77. výročí vzniku Československa vyvrcholily 28. října v Praze na Pražském hradě předáním nových státních vyznamenání ČR a také položením květin oficiálních osobností i veřejnosti k symbolu národa, za jaký lze považovat sochu sv. Václava v Praze.

35. schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR opakovaně schválila novelu tzv. lustračního zákona, kterou prezident ČR 6. října sněmovně vrátil, a tak prodloužila jeho platnost do konce roku 2000.

20. prosince vyslovila vláda souhlas s odděleným konáním voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a jeho druhé části - do Senátu.

Dne 1. listopadu vstoupili lékaři ve většině státních zdravotnických zařízení do předem ohlášené stávk. V Praze manifestovalo svou nespokojenost se stavem českého zdravotnictví na 7 000 lékařů z celé ČR, solidaritu se stávkujícími pak vyjádřila většina i těch, kteří do Prahy nejeli a fakticky ten den pacientům sloužili.

A nyní o politické scéně našeho města Opavy, na které došlo v roce 1995 k nečekaným událostem, které stojí za to na stránky tohoto kronikářského zápisu uvést. Začněme seskupením politických stran, vytvářejících v celostátním měřítku vládní koalici (ODS, ODA a KDU-ČSL). Jde o pravicové politické strany, které však nebyly v Opavě nikterak ve shodě. Jejich představitelé se často netajili svými vztahy a dokonce někteří z nich na sebe podávali

soudní žaloby. Dokonce i uvnitř jednotlivých stran se draly na pvrch osobní neshody, vedoucí až ke snahám o vyloučení protivníka ze strany. A poněvadž kronika je zde od toho, aby uváděla fakta, zde některá jsou: poslanec Parlamentu ČR Mgr. Jaromír Šimánek (ODS) žaloval pro trestný čin pomluvy primátora města doc. Jana Mrázka, nezávislého kandidáta z kandidátky ODA. Té se měl podle mínění Mgr. Jaromíra Šimánka dopustit ve sdělovacích prostředcích během koaličních rozhovorů po loňských komunálních volbách. Okresní úřad v Opavě v čele s přednostou Mgr. Antonínem Šromem (KDU-ČSL) žaloval vlastníky Obchodního domu Breda za porušení památkového zákona. Majitel obchodního domu Kamil Kolek (ODA) zase chystal žalobu za poškození dobrého jména firmy na Mgr. Jaromíra Šimánka a Mgr. Antonína Šroma. Bývalý primátor města ing. Jiří Staněk byl vyloučen z opavské ODS pro příliš těsné kontakty s ODA. Dr. Jaromír Sosna odstoupil ze své funkce předsedy opavského klubu ODA na protest proti koketování ODA s levicí a podal návrh na vyloučení starosty Kravař Mgr. Miroslava Tošera, předsedy severomoravského sdružení ODA, z této strany. Podle oznámení místnímu tisku se chystal dr. Jaromír Sosna podat na Mgr. Miroslava Tošera trestní oznámení pro pomluvu. Ivo Mludek, šéfredaktor Regionu, označil rozbroje na opavské konzervativní politické scéně za "nejhlubší krizi od listopadu 1989". Nejvíce problematické až pobuřující pro veřejnost bylo to, že rozbroje ODS a KDU-ČSL na straně jedné a ODA na straně

druhé se masivně ventilovaly v médiích. Konsternovaný občan si pak kladl otázku, o co vlastně ve "velké" politice města jde? Odpovědět na tuto otázku nebylo snadné.

Opavská ODS byla ještě stále od listopadu 1993 rozštěpena o 17 opavských členů odešlo na protest proti politice místního sdružení ODS v Opavě do místního sdružení v Mokrých Lazcích. Podle jejich sdělení "neměli možnost prezentovat své názory proti tzv. klíce poslance Šimánka". Tento rozkol se nezastavil ani před tím, že opavští členové MS v Mokrých Lazcích kandidovali v loňských komunálních volbách samostatně na nezávislé kandidátce proti MS ODS v Opavě. Toto rozštěpení se pak přeneslo i na ostatní sdružení ODS na Opavsku. A k tomu všemu ještě hrozilo nebezpečí, že ODS nebude jednotná ani při rozhodování o opavských kandidátech na poslance v blížících se parlamentních volbách. Ale byly tu ještě další události, které vrhaly světlo na situaci v opavské nejsilnější politické straně, jakou ODS byla. V lednu 1995 zveřejnila opavská ODS otevřený dopis předsedovi ODA Janu Kalvodovi, v němž se zastala dr. Jaromíra Sosny, kterému hrozilo vyloučení z ODA. V dopise poukazovali představitelé MS ODS v Opavě - ing. Radan Grusman, ing. Rudolf Hahn a Josef Kyjovský - na to, že vyloučení navrhují ti, kteří byli ochotni v Opavě přistoupit na spolupráci ODA s KSČM a Levým blokem, proti čemuž se dr. Jaromír Sosna postavil. To ovšem ještě přililo oleje do ohně. Další událostí charakterizující politickou scénu v Opavě bylo rozhodnutí oblastní smírčí komise ODS v Opavě dne 29. března o

potvrzení zrušení členství Ing. Jiřímu Staňkovi. Bývalý opavský primátor byl z ODS vyloučen na místním sněmu ODS v prosinci 1994 pro nepřiměřeně vstřícné jednání s ODA.

O situaci v opavské ODS po odchodu části členstva do MS v Mokrých Lazcích byl informován i předseda ODS Václav Klaus, který se 17. srpna zúčastnil zasedání oblastní rady ODS. Václav Klaus se vyjádřil, že by uvítal, kdyby bylo v Opavě vše po organizační stránce v pořádku. Z ODS v Mokrých Lazcích přišly vstřícné signály o tom, že by mohlo dojít mezi oběma znesvářenými stranami k dohodě. Členové ODS Mokré Lazce byli ochotni přistoupit na někdejší návrh opavské ODS, totiž aby se tato rozdělila na územním principu na několik menších sdružení.

Oblastní rada ODA Opava navrhla odvolání přednosty Okresního úřadu v Opavě Mgr. Antonína Šroma z funkce. O soudním sporu Okresního úřadu v Opavě v čele s Mgr. Antonínem Šromem s Kamilem Kolkem, majitelem Obchodního domu Breda, jsem se již zmiňovala. Další frontu otevřela interpelace poslance Parlamentu ČR J. Vyvadila (ČSSD) na premiéra Václava Klause s požadavkem na odvolání přednosty Mgr. Antonína Šroma z funkce přednosty Okresního úřadu v Opavě. Odůvodňoval to tím, že Mgr. Antonín Šrom jednak napomohl ke vzniku vytvoření zájmového sdružení Magna Res, v němž působí také jeho manželka, jednak poskytl této společnosti dotaci, a to na úkor jiných subjektů, které poskytují sociální služby v této oblasti. Tím měl Mgr. Antonín Šrom porušit právní

předpisy. V odpovědi na tuto interpelaci přislíbil Václav Klaus, že dá aktivity přednosty Okresního úřadu v Opavě hloubkově prošetřit, a to nejenom v oblasti sociálních služeb. Tím se dal další a vlastně největší "opavský spor" do pohybu. Šlo vlastně o spor ODA kontra KDU-ČSL, resp. opavské Hlásky s okresním úřadem, jak se to ukázalo při návštěvě místopředsedy Parlamentu ČR K. Ledvinky (ODA). Tento politik prohlásil, že je zděšen tím, jak v opavském regionu vládne státní moc, a že ODA hodlá vyvolat koaliční jednání o postupech přednosty Okresního úřadu v Opavě Mgr. Antonína Šroma. Ústřední sněm ODA pověřil na svém zasedání 13. května v Blansku předsedu ODA Jana Kalvodu, aby projednal v tzv. koaliční čtyřce činnost přednosty Okresního úřadu v Opavě Mgr. Antonína Šroma (KDU-ČSL). Tím se dostal tento spor do vrcholné fáze. Mezitím se ujala své práce komise Ministerstva vnitra. Podle jejího vyjádření přednosta porušil zákon, když mělo dojít k nezákonnému sloučení Okresního ústavu sociálních služeb se soukromou společností Magna Res. Ale vraťme se teď opět k zasedání Oblastní rady ODS v Opavě ze 17. srpna 1995. Přítomen byl rovněž, jak již víme, Václav Klaus. Hlavním bodem jednání bylo stanovisko Oblastní rady ODS Opava k otázce odvolání přednosty Okresního úřadu v Opavě Mgr. Antonína Šroma z funkce. Přítomní členové Oblastní rady ODS vyjádřili přednostovi Šromovi jednoznačnou podporu. Podle předsedy rady Jana Voráčka mají snahy odvolat Šroma politický podtext, s čímž rada nemůže souhlasit.

Když mluvíme o otázce setrvání Mgr. Šroma ve funkci, chtěli bychom připomenout, že za Mgr. Šroma se postavila jednoznačně opavská organizace KDU-ČSL. Podle jejího předsedy ing. Chamrátha odeslali i všichni členové konzervativního klubu opavského zastupitelstva (ODS, KDU-ČSL a Opavská prosperita), o němž se podrobněji zmíním na jiném místě kroniky, prohlášení příslušným ministrům, ve kterém vyjadřují Mgr. Šromovi svou podporu. "Celou causu vnímáme jako účelovou kampaň", uvedl mj. Chamráth, "ve které nejde ani o Slezskou nemocnici ani o společnost Magna Res, ale o politiku, protože Mgr. Šrom měl lví podíl na otázkách spojených s obchodním domem Breda ..."

Omluvu a jeden milion korun požadovali po sobě navzájem v soudním sporu Mgr. Antonín Šrom, přednosta Okresního úřadu v Opavě, a majitel Obchodního domu Breda Kamil Kolek. Mgr. Šrom vedl proti Kolkovi spor, jak už víme, na ochranu osobnosti, Kolek proti Mgr. Šromovi za mylné informování o porušení památkového zákona. Do sporu se "zamíchal" Jan Večerek, tajemník oblastního sdružení ODA, a svědčil ve prospěch Kamila Kolka. Poslanec Šimánek měl při náhodném setkání v opavském CS Dancing 3. prosince Kolkovi sdělit, že pokud se postará o odvolání opavského primátora J. Mrázka i celého zastupitelstva, bude zastaveno šetření kolem Bredy. Zaujímat ke všem těmto sporům a obviněním stanoviska je nad síly i možnosti kronikáře.

*Situace na opavské politické scéně se poněkud změnila, když se 21. října 1995 stal ing. Miroslav Krajíček novým předsedou **Oblastního sdružení ODS v Opavě**. Tento nový předseda pracuje jako náměstek v podniku Ingstav. Jako nový úkol si stanovil vyřešení nenormální situace mezi opavským a mokrolazeckým sdružením ODS. Určité pokusy se uskutečnily již v letních měsících a pak v září tohoto roku. Situace mezi Opavskými členy ODS se nyní změnila, a to zejména v tom, že členové opavské ODS ztratili většinu v oblastní radě ODS a naopak tuto většinu získala díky podpoře delegátů kravařské ODS skupina mokrolazecká. Dne 7. října 1995 byl ve funkci předsedy Místního sdružení ODS Opava potvrzen ing. Radan Grusman a toto sdružení vydalo k nové situaci v Oblastní radě ODS prohlášení, ve kterém se také hlásí k potřebě překonat rozkol mezi opavskými členy ODS, působícími v opavském a v mokrolazeckém sdružení ODS: "Tuto situaci je nutno ukončit, poněvadž z ní mají prospěch jen ty síly, které se projevují v různých odstínech červeně." Ten, kdo tedy počítal, že opavští členové ODS vytvoří v Oblastní radě ODS nějakou opoziční frakci, byl zklamán. Ostatně dne 5. listopadu byl bývalý primátor Opavy ing. Staněk opět přijat do ODS, ze které byl v prosinci 1994 vyloučen pro příliš iniciativní předávání své funkce primátorovi doc. Mrázkovi (ODA), proti němuž se tehdy ODS stavěla. Nebylo to "blýskání na lepší časy" v rozhádané opavské pravici?*

Bližší objasnění vyžaduje snad causa "privatizace Obchodního domu Breda", a to hlavně proto, že jde o objekt, který je na scéně všeobecně znám. Vždyť to byl po léta jediný obchodní dům v Opavě. Také jeho nový majitel budil na veřejnosti pro své mládí i "milionovou solventnost" pozornost. Platilo to všechno stále více, protože z celé této záležitosti se stávala celostátní politická causa. A jak se zdá, ani v tomto případě nešlo jen o 35 milionů Kč, o které byl údajně stát v rozporu se zákonem připraven. Toto zjištění vyplynulo z šetření Nejvyššího kontrolního úřadu a mělo tudíž nádech naprosté věrohodnosti. Na zmíněné "slevě" se mělo podílet Ministerstvo průmyslu, v jehož čele stál místopředseda ODA Vladimír Dlouhý. Kolek přitom v roce 1994 poskytl ODA 2,7 milionu Kč a stal se tak největším tuzemským sponzorem této strany. Podle Kamila Kolka, který závěr komise odmítal jako nesmysl, stál v pozadí sledované causy opavský poslanec Šimánek (ODS) a přednosta Okresního úřadu v Opavě Mgr. Antonín Šrom (KDU-ČSL). Ti měli navštívit tiskový odbor NKÚ a předat jakési materiály o privatizaci opavského obchodního domu. Když odhlédneme od těchto dokladů, zůstává faktem, že poslanec Parlamentu ČR Mgr. Šimánek podal v této věci trestní oznámení i interpelaci v parlamentu. Kamil Kolek přiznával, že při koupi Obchodního domu Breda dostal slevu, ale to že není trestným činem. Likvidátor severomoravských obchodních domů L. Nechvátal z Ministerstva průmyslu a obchodu byl proto anebo přesto stíhán pro porušení povinnosti při správě cizího majetku.

Spolu s ním byl stíhán pro trestný čin porušení pravomoci veřejného činitele také příslušný úředník Ministerstva průmyslu a obchodu. Ale podle K. Kolka nešlo v těchto záležitostech ani tak o firmu Breda a o něj, ale o to dokázat, že se v této věci angažoval ministr Dlouhý. Nicméně podle některých lidí je i causa Breda mrakem, z kterého sice šlehají hromy a blesky, ale z kterého nakonec neprší. Kamil Kolek pomohl před komunálními volbami v roce 1994 zformovat v Opavě místní klub ODA a vydatně podpořil i zde její předvolební kampaň. Díky tomu mohl sotva počítat s tím, že teď, když otevřeně vstoupil na politickou arénu, nebude muset zakoušet "péči a pozornost" ostatní politické scény, které chyběl naprosto smysl pro politickou toleranci. A to, jak už víme, i mezi politickými stranami, které tvořily v celostátním měřítku koalici.

*Všimněme si dále místního klubu **Občanská demokratická aliance** v Opavě, který zde byl založen v roce 1994. Jeho členská základna byla poměrně úzká a čítala koncem roku 1995 na dvě desítky členů. Avšak i s tímto počtem představovala v opavském okrese druhý největší klub. ODA chce podpořit rozvoj drobného a středního podnikání a nabízí naší společnosti model konzervativního liberalismu. V samotné Opavě se po komunálních volbách v roce 1994 uklíněla mezi pravicové strany ODS a KDU-ČSL, které zde dosud představovaly hlavní politické síly. Kandidát, který vstoupil jako nezávislý na její kandidátce do komunálních voleb, doc. Jan Mrázek, se stal dokonce primátorem města. To vyvolávalo v*

pravicovém spektru opavské politické scény od počátku určité napětí, které nabývalo nezřídka i extrémních hodnot. Snad to bylo podmíněno i tím, že KDU-ČSL se umístila v městě Opavě až na čtvrtém místě - za ODS, KSČM a ODA.

Politickou stranou s početnou základnou byla v městě Opavě i v roce 1995 **Komunistická strana Čech a Moravy**. Tato strana uskutečnila i tohoto roku v Opavě více než 10 mítinků, z toho 5 za účasti poslanců Parlamentu ČR. Organizovala různé kulturní a zábavné podniky jako společenský ples, oslavy MDŽ, 1. máje a Mezinárodního dne dětí. Dne 22. dubna si připomínala 50. výročí osvobození Opavy, a to spolu se Společností přátel národů východu, Odborovým svazem Čech, Moravy a Slezska, Klubem českého pohraničí a Svazem důchodců. Oslavy pokračovaly odpoledne v Odborovém klubu Ostroj Na Rybníčku pestrým programem.

Pokud jde o **Liberální stranu národně sociální**, působily v roce 1995 na území města dvě základní organizace. Okresním sjezdem LSNS v únoru 1995 byl opětovně zvolen předsedou okresní organizace ing. Ladislav Kupčík. Po celostátním sjezdu LSNS v květnu začala probíhat jednání o integraci LSNS a strany Svobodných demokratů. V prosinci se konal celostátní slučovací sjezd Svobodných demokratů a Liberální strany národně sociální. Nový subjekt přijal název Svobodní demokraté-Liberální strana národně sociální (SD-LSNS). Pro výhrady ke způsobu, jakým byl integrační proces uskutečněn, vystoupil ze strany dlouholetý předseda okresní organizace

ing. Ladislav Kupčík. Zmiňujeme se i o těchto okresních záležitostech, neboť právě tato strana pokládala komunální politiku za nejdůležitější oblast své činnosti. O této činnosti se ovšem podrobněji zmíníme v další kapitole kroniky.

Demokratická unie se připomněla v Opavě především besedou se studenty Slezské univerzity a veřejným setkáním s občany v Městském domě kultury Petra Bezruče dne 23. listopadu. Obě akce byly hojně navštíveny a referovala na nich Alena Hromádková, předsedkyně této krajně pravicové strany. Vyslovila nespokojenost s dosavadní legislativou a rozhořčení nad tím, že jak ODS, tak i ODA mají mezi svým členstvem tak velké množství bývalých komunistů.

Sládkova **SPR-RSČ** se v Opavě v červenci 1995 "zviditelnila" tím, že ve schránkách některých opavských domácností se objevily letáky nadepsané jako "Informace spolkové vlády pro vedení sudetoněmeckého landsmanshaftu". Tvrdí se v nich, že současná vládní koalice se zavazuje v případě úspěchu v blížících se parlamentních volbách ke značným ústupkům sudetským Němcům. Umožnila by jim návrat do České republiky a vrácení majetku. Leták byl podepsán podvrženými podpisy Helmuta Kohla a Theo Weigela. Na zadní straně letáku je zobrazena mapa o působení jednotlivých organizací Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. U každé z desíti odboček svazu, které v ČR působí, bylo uvedeno také jméno jejího předsedy. U odbočky opavské je jím ing. Hans Korbel. Ten pro Region uvedl, že Slezský německý svaz, jehož je

celorepublikovým místopředsedou, nemá s touto akcí nic společného.

Ostatně **Slezský německý svaz** sídlí v Opavě na Horově náměstí poblíž Olomoucké ulice. Vydává v němčině informační bulletin s cílem informovat o programu Střediska česko-německého porozumění, které spravuje. Tento svaz sdružuje občany ČR německého původu, ale i lidi sympatizující. Finančně je podpořen z Německa. Vznikl, aby se mohli opavští Němci sdružovat. Scházejí se například na pravidelných čtvrtcích u kávy a koláče. Hovoří se výhradně německy. Chodí sem především lidé starší generace. Slezský německý svaz působí téměř na celém území historického Slezska, tedy od Havířova až po Zlaté Hory. Vykazuje 387 členů, z toho asi polovinu z Opavy. Zmíněné středisko chce svou činností budovat mosty mezi Čechy a Němci. Uspořádal cyklus diskusních pořadů, určených nejenom Němcům, nýbrž i širší opavské veřejnosti. Například 20. prosince to byla přednáška Franze Olberta, generálního sekretáře Ackermannovy nadace z Mnichova. Středisko zabezpečuje také bohoslužby v německém jazyce, které se konají každou čtvrtou sobotu v měsíci v 17.30 hodin v kostele svatého Jana na Janské ulici. Nelze ovšem mít zato, že ve vztazích Čechů a Němců je v Opavě všechno již v nejlepším pořádku. Důkazem jisté nesnášenlivosti a zaujatosti vůči Němcům je konec konců i vztah určité části opavské veřejnosti ke Středisku česko-německého porozumění. Slezský německý svaz musel sundat tabuli se svým názvem z průčelí domu, v němž sídlí. Majiteli vilky

bylo např. anonymně vyhrožováno, že pokud ji neodstraní, rozbijí mu všechna okna. Proto zde mohla být umístěna pouze nenápadná tabulka za mřížemi vstupních dveří. Dle vlastních poznatků však mohu říci, že naprostá většina opavského obyvatelstva nemá s protiněmeckou zaujatostí nic společného. Platí to v plném rozsahu o příslušnících mladé a mladší generace. Občanům, kteří zažili německou nacistickou okupaci a byli tak či onak postiženi, to lze mít sotva za zlé. K narovnání česko-německých vztahů může nepochybně přispět i osvětová činnost Střediska česko-německého porozumění a hlavně dobrý osobní styk Čechů a Němců.

V poněkud jiném světle vidí česko-německé vztahy **Klub českého pohraničí**, jehož okresní rada byla v Opavě ustavena 3. března 1994. Zanedlouho byla ustavena jeho městská rada v Opavě. Na veřejnosti se dosti agilně prezentuje Historicko-právní sekce Klubu českého pohraničí v Opavě, které předsedá od června 1995 Roman Plachý. Tato sekce uspořádala v květnu besedu na Mendlově gymnáziu, v říjnu besedu o vojensko-politické situaci v bývalé Jugoslávii. Na besedě, které se zúčastnilo na 100 lidí, referoval známý lékař doc. Rajko Doleček. Sekce se ostře postavila proti výstavbě pomníků padlých ve druhé světové válce ve službách wehrmachtu na Hlučínsku, jakož i proti výstavbě Památníku odboje protitotalitních režimů v Opavě. Ozvala se rovněž v cause: Zdeněk Nejedlý, čestný občan Opavy. Nesouhlasí dále s novými názory na odsun Němců, ani s těmi, které se stavějí zamítavě k výstřelkům, k

nimž při odsunu docházelo. Mnohé nasvědčuje tomu, že Klubu českého pohraničí - alespoň v městě Opavě - nejde o dobré sousedské vztahy s Němci jako rovný s rovným, nýbrž o zablokování těchto vztahů, a to z pozic nepřekonané komunistické minulosti. Akce klubu i jeho historicko-právní sekce se neseťkávají u obyvatelstva s větší odezvou.

Protože jsme se již dotkli výstavby **Památníku obětem komunistického násilí**, všimněme si jej poněkud podrobněji. Tento památník zhotovil opavský sochař Jiří Klíma na objednávku opavské Konfederace politických vězňů jako památník obětem komunistické totality. Původně měl památník stát v parku U synagogy. Návrh se neuskutečnil, protože nedošlo k dohodě s majitelem pozemku, s církví. Náhradní pozemek vybrala Hláška v prostranství u křižovatky Nádražního okruhu a Praskovy ulice, kde stála do roku 1989 socha Klementa Gottwalda. Ani tento návrh však neprošel. Na schůzce výtvarníků, urbanistů a architektů, kterou svolal útvar hlavního architekta města, nebylo toto místo shledáno jako vhodné. Třetím vybraným místem se stal parčík na náměstí Slezského odboje, kde byl také památník 17. listopadu, nikoliv tedy 28. října, jak se původně předpokládalo, instalován a odhalen. Nebyl však odhalen jako památník obětem komunistické totality, nýbrž jako Památník obětem totalitních režimů. Má tedy také připomínat památku obětí dalších totalitních režimů a účastníků 1. a 2. odboje. Autor památníku s tímto rozhodnutím nesouhlasil a poukazoval na to, že v případě kdyby tvořil památník čtyřem

organizacím - tedy kromě Konfederace politických vězňů i Českému svazu bojovníků za svobodu, Židovské obci a Obci legionářské - vypadal by jinak, rozhodně smířlivěji.

Bronzový monument, jehož jehlan svírá symbolický pařát na řetězu, byl odhalen za přítomnosti zástupců politického a veřejného života a některých občanů města. Slavnostnímu odhalení předcházela mše svatá v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Opavě, kterou sloužil opavský děkan Msgre Josef Veselý. Před odhalením památníku pronesli své projevy R. Ulman z Konfederace politických vězňů, ing. František Podhrázký z Českého svazu bojovníků za svobodu, plk. Andrej Koba za Československou obec legionářskou, zástupci okresního úřadu, magistrátu města a další. Důstojný průběh slavnostního aktu narušil opavský poslanec Petr Dybowicz (Strana zelených) transparentem s textem, ve kterém tvrdil, že odhalení památníku prosadili bývalí komunisté.

Dále se zmíníme o dvojím jednání Rady města Opavy, které se týkalo nedávné minulosti. Na zasedání zastupitelstva dne 20. února navrhl člen zastupitelstva a poslanec Parlamentu ČR Mgr. Jaromír Šimánek, aby město Opava vydalo též vyhlášku "O zákazu propagace dřívějšího protiprávního režimu na území města Opavy", jak to již učinila některá jiná česká a moravská města. Návrh nebyl radou ani zastupitelstvem přijat. Naproti tomu Rada města Opavy doporučila Kanceláři prezidenta republiky udělit im memoriam Řád T.G. Masaryka senátoru Josefu Lukešovi, který patřil k významným osobnostem českého veřejného

i politického a kulturního života v první polovině 20. století a jehož život byl úzce spjat se Slezskem a Opavou. Po roce 1948 se stal nepohodlným až nepřijatelným pro komunistický režim. Jeho osobnost i dílo byly odsouzeny k vymazání z dějin a k zapomenutí.

*Opavská **Konfederace politických vězňů** upozorňovala v květnu v otevřeném dopise předsedu Poslanecké sněmovny Milana Uhdeho na nedodržování zákona o protiprávnosti komunistického režimu a pozastavovala se zejména nad tím, že Ministerstvo vnitra zaregistrovalo další strany komunistického zaměření. Opavským politickým vězňům se také jevil zákaz propagace komunismu a fašismu jako "děravý, bezzubý a legislativně nedokonalý". Byla to patrně reakce na zamítavé stanovisko Zastupitelstva města Opavy k návrhu na vydání obecně závazné vyhlášky o zákazu propagace dřívějšího protiprávního režimu na zasedání dne 20. března.*

*Dále je nutno zaznamenat, že zástupci **Českého svazu bojovníků za svobodu a Československé obce legionářské** spolu s primátorem doc. Mrázkem položili u příležitosti narozenin T.G. Masaryka u pamětní desky na Masarykově třídě kytici. Dne 28. října v 10 hodin dopoledne bylo na Horním náměstí vzpomenuo vzniku československé republiky před 78 lety. Projev přednesli náměstkyně primátora Mgr. J. Bouchalová a přednosta okr. úřadu Mgr. A. Šrom. Je velká škoda, že se obě tyto akce konaly bez větší účasti samotných občanů města. Snad nebude na škodu ještě dodat, že Český svaz bojovníků za svobodu sdružuje*

účastníky národního boje za svobodu, státní samostatnost a demokracii. Jejimi členy jsou tudíž legionáři 1. i 2. světové války z bojů na východě i na západě, političtí vězni z doby německé nacistické okupace z let 1938-1945, účastníci domácího odboje z téhož období, účastníci Slovenského národního povstání a Pražského povstání, pozůstalí po přímých účastnících odboje, jakož i osoby, které s ideály svazu sympatizují a jsou ochotny plnit přijaté stanovy svazu. K 1. lednu 1996 měla opavská okresní organizace 285 členů v deseti organizacích, z nichž pět působilo ve městě Opavě.

Město Opavu navštívila v roce 1995 řada významných osobností, z nichž bych chtěla některé uvést v tomto zápisu. Dne 16. února zavítal do Opavy ministr průmyslu a obchodu Vladimír Dlouhý a dne 13. dubna ministr kultury Pavel Tigrid. Ten se zúčastnil oslav čtyř výročí města Opavy. Město si připomínalo 800 let od první písemné zmínky o městě, 100 let od otevření výstavní budovy Slezského zemského muzea, 50 let od osvobození a 50 let české divadelní scény. Jeho projev v divadle byl vyslechnut s velkým zájmem. Ministr Tigrid také tlumočil pozdravy občanům Opavy od prezidenta Václava Havla. Opavu navštívili tohoto roku rovněž předseda ČSSD Miloš Zeman, ministr pro regionální rozvoj Jiří Skalický, předseda Parlamentu ČR Milan Uhde a Jiří Dienstbier, předseda SD-LSNS. Dále velvyslanec Rakouska Dieter Muri a generální konzul ČR v Katovicích ing. Byrtus. Dne 23. května se setkal v Opavě na mítinku s občany města

odborový předák *Richard Falbr*. V květnu měl navštívit Opavu i *Josef Vavroušek*, poslední federální ministr životního prostředí. Měl zde naplánovanou přednášku pro posluchače i pedagogy Slezské univerzity, besedu s občany v sále Minoritského kláštera a setkání se zástupci tisku. Jeho nečekaná smrt spolu s dcerou v lavině Západních Tater překazila i tyto jeho plány.

Zbývá se ještě zmínit o několika událostech, které si zasluhují, aby se na ně nezapomnělo. Dne 14. listopadu převzalo 20 vojenských veteránů 21. československého armádního sboru z Opavska, kteří se podíleli za 2. světové války na osvobození Ukrajiny, vyznamenání z rukou rady velvyslanectví Ukrajiny v Praze Viktora Moroze. Ppl. Skácel z Opavy byl vybrán po konkurzu na Ministerstvu obrany ČR do vojenské mise v Iráku. Dne 31. března se konala v Opavě výroční členská schůze Svazu nuceně nasazených. Primátor doc. Mrázek přijal 23. února vdovu po Vladimíru Mařádkovi, prvním poválečném primátorovi Opavy, zvoleném v roce 1946. Letos by se dožil 75 let. A nakonec ještě několik slov o výsledku ankety: která osobnost podle vás nejvíce ublížila pověsti města za poslední období? Vedle ceny Petra Bezruče se v roce 1995 v rámci kulturního festivalu Bezručova Opava (o tom blíže v kapitole o kultuře) byla udělena také cena pro "nejvýraznější" osobnost, která neprospěla kulturnímu a společenskému životu opavského regionu. Tzv. "Olin" se volil během představení divadelního festivalu "Cimbuří", pořádaného opavskou agenturou Věžička od 11. do 20. září v Loutkovém divadle.

Tzv. "Olinem" byl v hlasování poctěn poslanec Mgr. Šimánek. Kandidátů na toto recesní ocenění bylo celkem devět. Poslanec Šimánek získal "Olina" s 286 hlasy. Druhý skončil přednosta Okresního úřadu v Opavě Mgr. Šrom s 211 hlasy a za ním v těsném závěsu ředitel Slezského divadla ing. Šomek.

Kromě politických stran a institucí, o nichž jsme se zmiňovali, utvářelo na území města Opavy v roce 1995 jeho politický a veřejný život na 155 různých politických, kulturních a jiných zájmových organizací. Z toho počtu vyvíjely 84 subjekty sportovní činnost a zajišťovaly činnost sportovních zařízení. Druhá velká skupina zájmových organizací působila v rámci zájmových svazů, spolků, klubů kulturních, pěveckých, mládežnických, chovatelských, pěstitelských atd. Tyto zájmové organizace vyvíjely na území města rozmanitou, povětšinou společensky prospěšnou činnost a zároveň umožňovaly stovkám občanů různých věkových skupin věnovat se svým zájmům a zálibám.

4. SAMOSPRÁVA

novoročním projevu primátora města Opavy doc. Jana Mrázka zazněla výzva k nastolení politické kultury a k celkovému povznesení města nejen ve sféře podnikatelské, nýbrž i duchovní, jak by se na kulturní a vzdělávací centrum západoslezského regionu, kterým Opava bezpochyby je, slušelo. Toto vystoupení primátora v mnohém připomínalo i novoroční vystoupení našeho prezidenta Václava Havla. Ano, Jan Mrázek se skutečně pokusil zahájit rok 1995 jako integrující osobnost. Aniž však hodlám předbíhat události letošního dynamického roku, musím uvést, jak charakterizoval pan primátor "náš" rok po jeho uplynutí: "Stručně lze říci, byl rozporuplný." Ano, dříve než budu pokračovat ve svém zápisu v souladu s časovou posloupností, chci konstatovat, že se opavské politické scéně ani v zastupitelském sboru nepodařilo nastolit patřičnou politickou kulturu. A tak rok 1995 v našem městě, bohatý na významná výročí, vyzněl přesně podle slov našeho primátora: rozporuplně.

39 členné Zastupitelstvo města Opavy vstoupilo do roku 1995 tak, jak bylo zvoleno v komunálních listopadových volbách předchozího roku. Výkonným orgánem v oblasti samosprávné působnosti se stala devítičlenná Rada města Opavy, složená podle volebních výsledků, o nichž blíže v zápise do kroniky města za rok

1994, z členů Občanské demokratické aliance (ODA), České strany sociálně demokratické (ČSSD), Komunistické strany Čech a Moravy (KSČM), Levého bloku (LB), Liberální strany národně sociální (LSNS), Sdružení pro republiku - Republikánské strany Československa (SPR-RSČ), Strany zelených (SZ) a nezávislých, sdružených pod názvem Nezávislá Opava (NO). A tak vznikla v Opavě vzhledem k celostátním poměrům specifická situace: členové Občanské demokratické strany (ODS), Křesťansko-demokratické unie - Čs. strany lidové (KDU-ČSL) a Opavská prosperita (OP) – opavské pravicové sdružení se ocitly v opozici. A tak se z řad ODS i KDU-ČSL od počátku roku 1995 ozývaly hlasy o krátké životnosti takto politicky zastoupené "Rudé" rady. Naopak šance jí prorokoval bývalý opavský primátor Jiří Staněk.

Velice nadějně zapůsobila na opavskou veřejnost společná schůzka rozhodujících politických subjektů opavského zastupitelstva u primátora Mrázka dne 24. ledna. Jejím posláním bylo nalézt řešení politické situace ve vedení Hlásky. Přítomní byli ing. Grusman (ODS), ing. Vícha (ODA), dr. Zimola (KDU-ČSL), R. Ditrich (ČSSD) a dr. Stříbný (Opavská prosperita). Při jednání nedošlo sice k plné shodě, všichni přítomní se však shodli ukončit vzájemné napadání ve sdělovacích prostředcích. Zástupci pravicových stran spolu se zástupcem Opavské prosperity se navíc vyjádřili, že akceptují obsazení funkce primátora Opavy doc. Mrázkem. V jednáních se mělo pokračovat.

Mohlo by se tedy zdát, že cesta k jednotě pravicových politických subjektů zastoupených v Zastupitelstvu města Opavy byla nastoupena. Nadějně se rýsovalo zejména urovnání sporů znesvářených ODS a ODA. Vždyť ještě na počátku roku zaslal ing. Grusman (ODS) primátorovi Mrázkovi (ODA) otevřený dopis, v němž se prohlašovalo, že není pravda, že ODA nabídla ODS ruku ke spolupráci. Pisatel vyzval doc. Mrázka, aby ODA nevydávala nepravdivá prohlášení o vstřícnosti ODA k ODS a aby se nespojoval s opozičními živly, které mu nástup do funkce primátora umožnily.

Jediným poslancem města Opavy, který se dosud vzdal svého mandátu, byla Jana Smělková (ODS), kterou její strana v komunálních volbách dokonce nominovala na post primátora. Odůvodňovala to tím, že by současně s funkcí vedoucí referátu kultury Okresního úřadu v Opavě sotva mohla dobře plnit úkoly v zastupitelstvu města. Na její místo postoupil poslanec ODS Pavel Steyer, který složil 20. února slib zastupitele. Očekávalo se ovšem, že na příštím zasedání opavského zastupitelstva bude otevřena otázka personálního obsazení radnice. Ve vedení města byli totiž jenom dva náměstci, což se pokládalo v zainteresovaných kruzích za nedostačující.

Mezitím se ovšem otevřel další "personální" případ. V písemné připomínce primátorovi doc. Mrázkovi oznámilo totiž 13 členů opavského zastupitelstva z řad ODS a KDU-ČSL, že člen Rady města Opavy ing. Jindřich Valeček (KSČM) byl dříve příslušníkem Lidových milicí, v nichž

zastával vyšší velitelskou funkci. Poslanci žádali doc. Mrázka, aby si rada a vedení města Opavy nechaly pravdivost této informace ověřit a aby k ní zaujali stanovisko ti členové rady města, kteří reprezentují volební strany ODA, ČSSD, Opava 94 a LSNS. Ti se také měli podle signatářů dopisu vyjádřit k dalšímu setrvání ing. Valečka v radě města. Dopis poslanců projednala na svém zasedání 13. února rada města. Pověřila pět svých členů vypracováním stanoviska, se kterým seznámil doc. Mrázek opavské zastupitelstvo 20. února. Ing. Valeček rezignoval k 19. únoru na funkci člena Rady města Opavy, a to podle sdělení náměstka primátora ing. Klučky z osobních důvodů. Novým členem rady se stal na témž zasedání zastupitelstva ing. Blažek, bezpartijní, kandidující za KSČM. Hlasování předcházela výzva Mgr. Šimánka (ODS), který se obrátil jmenovitě na primátora doc. Mrázka a další členy rady i zastupitelstva a požadoval od nich, aby nepodpořili kandidáta KSČM. Jako důvod uvedl mimo jiné to, že v odpovědi komunistů na otevřený dopis poslanců ODS a KDU-ČSL, pod kterou jsou podepsáni všichni poslanci za KSČM včetně ing. Blažka, je veřejně vyslovena podpora činnosti Lidových milicí. Z 22 odevzdaných lístků, které si vyzvedli poslanci ODA, ČSSD, Strana zelených, KSČM, Sdružení Opava 94, Levého bloku, LSNS a SPR-RSČ, byly všechny pro ing. Blažka. Naproti tomu všichni poslanci ODS, KDU-ČSL a Opavské prosperity si hlasovací lístky vůbec nevyzvedli a tedy ani nehlasovali. Stranický boj tak pokračoval.

Na zasedání Zastupitelstva města Opavy 20. února se rokovalo také o dalším doplnění devítičlenné rady o další dva členy. Kandidaturu přijali kromě ing. Blažka také Petr Dybowicz (Strana zelených) a Milena Mrovcová (SPR-RSČ). Nakonec však zastupitelstvo rozhodlo, že rada zůstane 9členná. Ještě se však jednalo o platnosti mandátu ing. Hahna (ODS). Zánik platnosti jeho mandátu požadoval ing. Macháček (ČSSD) pro neslučitelnost se zákonem o volbách do zastupitelstev obcí, aby poslancem městského zastupitelstva byl úředník Okresního úřadu v Opavě. Ing. Hahn totiž nastoupil na referát sociálních věcí tohoto úřadu. Zastupitelstvo se po delším jednání usneslo, že mandátová komise spolu s primátorem města zjistí stanovisko Okresního úřadu v Opavě a Ministerstva vnitra ČR v Praze.

10 K pohybu v zastupitelstvu města došlo počátkem března. Poslanci Petr Dybowicz (SZ), dr. Hana Dubská (SPR-RSČ) a Milena Mrovcová (SPR-RSČ) zde vytvořili ekologicko-republikánský klub.

10 Zasedání Zastupitelstva města Opavy, konané dne 20. března, probíhalo už zcela v konfrontačním duchu. Sporným bodem byl zejména návrh vyhlášky o zákazu propagace bývalého protiprávního režimu na území města Opavy. O této záležitosti jsem se již zmiňovala v předchozí kapitole. Zde bych chtěla jenom dodat, že diskuse o vyhlášce se nesla až v nechutném rámci. Padaly při ní invektivy, na které reagovali přítomní diváci výkřiky. Mgr. Šimánek např. vytkl doc. Mrázkovi, že si "plete pojmy s průjmy"

a ostatním členům zastupitelstva doporučoval, aby si "rudé fangličky a srpy s kladivy uvěšovali pouze doma".

Konfrontační tón se na zasedání opavského zastupitelstva 15. května ještě dále vystupňoval. Jednalo se 12 hodin a přitom se stihlo projednat pouze necelou polovinu plánovaného programu. Značný čas totiž zabralo projednávání návrhů pravicové opozice na rekonstrukci rady, odvolání primátora doc. Mrázka i s celou radou nebo na odvolání náměstka ing. Klučky. Přitom ze všech návrhů na odvolání z funkce nakonec neprošel ani jeden.

S návrhem opozičního konzervativního bloku (ODS, KDU-ČSL a Opavská prosperita) na změnu složení Rady města Opavy přišel ing. Rudolf Chamráth (KDU-ČSL). Navrhoval změnit složení rady v poměru 4 místa pro ODS (1 náměstek, 3 členové rady), 2 místa pro ODA (primátor a 1 člen rady), 2 pro ČSSD (1 náměstek, 1 radní), 2 pro KDU-ČSL (1 náměstek, 1 radní) a jedno místo radního pro Opavskou prosperitu. Pro jeho návrh, který ovšem nerespektoval zásadu poměrného zastoupení, se vyslovilo pouze 16 z 37 přítomných poslanců. Odvolání primátora Mrázka i s celou radou požadoval následně Mgr. Šimánek (ODS). Poslední personální návrh vnesla Milena Mroucová (SPR-RSČ), která požadovala odvolání náměstka primátora ing. Klučky. Její návrh projednávaly poslanecké kluby. Při hlasování o zařazení tohoto bodu do programu vznikla kuriózní situace: 18 hlasů bylo pro a 18 proti. O odvolání náměstka primátora ing. Klučky se tudíž nehlasovalo. Podle vystoupení Petra Dybowicze (Strana

zelených) jednali o personálních změnách s poslanci konzervativního bloku někteří poslanci ODA i ČSSD. Připravovala se podle něj jakási "palácová revoluce". Zástupci ČSSD to však popřeli. I když to možná byly zatím "jenom" nezávazné sondáže, bylo to nicméně "blýskání" na změnu politického klimatu v opavském zastupitelstvu a na opavské politické scéně vůbec. Zbývající body programu pak byly projednány na zasedání zastupitelstva 22. května, které trvalo opět do nočních hodin. I na tomto jednání se ukazovalo, že opoziční konzervativní blok je rozhodnut dotáhnout své tažení - bez ohledu na to, zda se tím jednání zdržuje či nikoliv - až do konce. Navíc se na tomto jednání objevila nová "fronta". Poslanec dr. Sosna (ODS), který dříve, dokud byl členem ODA, podporoval primátora doc. Mrázka přišel s návrhem, aby bylo přijato usnesení o odmítnutí "pomlouvačné kampaně proti Mgr. Šromovi" a aby rada města s primátorem jednali s Mgr. Šromem o vzniklých problémech. S tím však doc. Mrázek nesouhlasil: "Já se sebou nenechám jednat nedůstojným způsobem." Návrh dr. Sosny Zastupitelstvo Opavy těsným poměrem hlasů nepřijalo.

O přiostrůvání situace na opavské politické scéně svědčí i tisková konference, která se konala zanedlouho po květnovém zasedání zastupitelstva. Podle předsedy ODS Opava ing. Grusmana svědčí jednání zastupitelstva, které trvalo rekordních 19 hodin, o nefunkčnosti vedení Hlásky. Za příčinu zdlouhavého jednání se tedy nepovažovaly spory a rozdíly koalice s opozicí, nýbrž špatná příprava a

vedení jednání. Na neproduktivním jednání se nepochybně podepsalo to i ono, ale takový je už běh politického boje v demokratické společnosti. Na zmíněné tiskovce vyšlo dále najevo, že konzervativní blok neuvažoval o odstoupení ze zastupitelstva, což by přivodilo nové komunální volby ve městě, nýbrž chce dále jednat jen o rekonstrukci rady města. Na místě primátora byli ochotni akceptovat doc. Mrázka. Také z jednání Místního sněmu ODS Opava, který se sešel 24. června, vyplynulo, že poslanci ODS nehodlají zatím přejít v Opavě do trvalé opozice. Zjevně se pracovalo na tom, aby se pravice v Opavě spojila. Pak by bylo možno zrekonstruovat radu města tak, aby její struktura odpovídala rozložení politických sil ve městě. Stávalo se postupně veřejným tajemstvím, že k těmto změnám by mohlo dojít na zářijovém zasedání zastupitelstva. Zcela otevřeně to ohlásil 27. června na tiskové konferenci předseda opavské ODS ing. Grusman. Mezitím došlo totiž ke změně v názorech opavské ODA. Podle ODS by budoucí složení rady v Opavě mělo kopírovat vládní koalici, kdežto ODA trvala na tom, aby v Radě města Opavy byla zastoupena také ČSSD. V tom se obě pravicové strany, které nyní srovnaly krok, nemohly dohodnout. Poslanec Parlamentu ČR dr. Jaromír Kalus se vyjádřil o spolupráci ODA s ODS v tom smyslu, že mu toto spojení více připomíná "účelového pestrobarevného papouška".

Ostatně již čtrnáct dní před zářijovým zasedáním opavského zastupitelstva, na němž mělo dojít k "personálnímu zemětřesení" a k likvidaci "Rudé" rady, se již

veřejně spekulovalo o nových náměstcích primátora. Je zajímavé, že se v politických kuloárech hovořilo dokonce o tom, že by jedním z náměstků měl být i ing. Václav Klučka (Levý blok).

Zasedání Zastupitelstva města Opavy, konané 18. září, vejde do análů města tím, že tohoto dne se opavské pravici podařilo po desíti měsících úsilí a mediální války a po předchozí nedávné úmluvě zásadně změnit politické složení rady. S prvním návrhem na zásadní rekonstrukci **Rady města Opavy** přišel na tomto zasedání radní ing. Petr Urbánek (ODA). Navrhl, aby byl odvolán náměstek primátora ing. Václav Klučka a aby byla provedena zásadní rekonstrukce rady jak to odpovídá dohodě ODA, ODS, KDU-ČSL a Opavské prosperity. Měli tedy být odvoláni kromě náměstka Klučky radní dr. Sobotka, dr. Vlček, ing. Horák a ing. Blažek. Hlasování o odvolání ing. Klučky však o jeden hlas neprošlo. Pro se totiž vyslovilo 19 poslanců a tři (dr. Stříbný - Opavská prosperita, dr. Cvek - ODA a doc. Mrázek - bezpartijní na kandidátce ODA) se zdrželi hlasování. Protože poslanec Šimánek (ODS) hlasování zpochybnil, hlasovalo se ještě jednou. Ale výsledek byl stejný. Za této situace navrhl poslanec Dybowicz (Strana zelených) odvolání celé Rady města Opavy včetně primátora a vypsání nových komunálních voleb. Tento návrh nebyl také přijat, byť se pro něj vyjádřili např. všichni poslanci KSČM. Přijat byl 20 hlasy následný návrh předsedy Místního sdružení ODS Opava ing. Grusmana na odvolání celé rady včetně náměstků, ale

bez primátora. Stalo se tak díky dr. Stříbnému, který se k tomuto návrhu na rozdíl od předchozího hlasování připojil. Bylo tak revokováno usnesení zastupitelstva č. 4/1 ze dne 2. prosince 1994. Dále bylo schváleno zvýšení počtu členů Rady města Opavy na 11, z tohoto počtu pak 4 náměstci primátora. Do funkcí náměstků byli zvoleni: středoškolská profesorka Mgr. Jiřina Bouchalová (ODS), ing. Rudolf Chamráth (KDU-ČSL), dělník Pavel Steyer (ODS) a ing. Oldřich Vagner (ČSSD). Za členy rady byli zvoleni: ing. Radan Grusman (ODS), ing. Rudolf Hahn (ODS), MUDr. Řehoř Motyčka (ODA), JUDr. Václav Stříbný (Opavská prosperita), ing. Vojtěch Turek (KDU-ČSL), ing. Petr Urbánek (ODA).

Tři noví náměstci (ing. Oldřich Vagner a ing. Chamráth byli náměstký v minulém volebním období) se měli ujmout funkce od 1. října na Hlásce. Ve zcela novém složení by také měla zasedat Rada města Opavy. Návrat pravice do vedení města začali zpochybňovat opavští komunisté, kteří podali 22. září přednostovi Okresního úřadu v Opavě Mgr. Šromovi námitku proti přijatým personálním usnesením. Při hlasovací proceduře o odvolání Rady města Opavy mělo údajně dojít k porušení zákona o obcích, takže odvolání i následné zvolení nových náměstků a radních je neplatné. Komunisté dále žádali vypsání místního referenda o důvěře zastupitelstvu. Vše bez výsledného efektu.

Nyní se zmíníme o činnosti Rady a Magistrátu města Opavy za éry "Rudé" radnice, tedy od 1. ledna do 18. září

1995, kdy byla nahrazena pravicovou. I v tuto dobu se rada zabývala řadou významných aktivit. Bylo to zejména ustavení **komisí rady** a přijetí nového organizačního řádu. Komise rady, které byly poradními orgány v případě koncepčních materiálů o Opavě v jednotlivých oblastech (kontrolní, finanční, životního prostředí, architektury, výstavby a dopravy, bytová, kulturní, pro výchovu a vzdělání a komise prevence kriminality), schválila rada na svém zasedání dne 31. ledna. Současně ustavila dočasnou komisi pro zpracování jednacího řádu zastupitelstva města. Do jednotlivých komisí byli zařazeni členové opavského zastupitelstva a na jejich prvním zasedání byly tyto komise doplněny o další odborníky z řad občanstva. Komise, které pracovaly u městských orgánů dříve, byly zrušeny v roce 1922. Dne 5. června byly dále radou města ustavena protidrogová komise, složená z odborníků ze zdravotní, sociální, školské i politické oblasti. Jejím úkolem bylo zmapovat situaci o drogové situaci na území města a hledat způsoby a formy působení zainteresovaných složek. O drogové situaci ve městě měla být shodným způsobem informována veřejnost, školy, rodiče apod.

Podle organizačního řádu **Magistrátu města Opavy**, schváleného radou 27. července 1995, tvoří z účinností magistrát od 1. ledna 1995 primátor, náměstci primátora, tajemník a pracovníci. Magistrát se člení na odbory, přičemž postavení odborů ve smyslu zákona mají i odborné útvary s jiným názvem než odbor (útvár, úřad, kancelář). Opavský magistrát se člení na tyto odbory:

výstavby, hlavního architekta a územního plánování, finanční a rozpočtový, investiční, hospodářství a majetku města, dopravy, živnostenský, právní, bytový, sociálních věcí, školství a kultury, informatiky, životního prostředí, vnitřní zprávy, kancelář tajemníka a kancelář primátora. V dalších člancích organizačního řádu byla stanovena pracovní náplň a pravomoc primátora, náměstků, tajemníka, vedoucích odborů a pracovníků. Dále byla stanovena dělba působnosti mezi představiteli magistrátu a určeny vztahy magistrátu k jiným orgánům města a vnitřní vztahy magistrátu. Přílohou organizačního řádu je "Náplň činnosti odborů Magistrátu města Opavy" a vnitřní organizační normy schválené radou města, případně vydané tajemníkem magistrátu. Jsou to pracovní řád, spisový a skartační řád, směrnice pro oběh účetních dokladů, dopravní a provozní řád motorových vozidel, směrnice pro zacházení se zbraněmi na hromadný zbrojní průkaz, organizační směrnice o provozu informačního systému magistrátu, organizační směrnice o zadávání veřejných zakázek.

Tajemníkem Magistrátu města Opavy byl na základě výběrového řízení vybrán a radou jmenován dne 27. února 1995 Mgr. Zdeněk Viktorin, zkušený pracovník ve správě města. Přednosta Okresního úřadu v Opavě jej potvrdil do této funkce souhlasným dopisem, se kterým byla rada seznámena už před jmenováním Mgr. Viktorina do funkce. Novým vedoucím kanceláře primátora Opavy byl 13. března 1995 jmenován Mgr. Lubomír Kozák, středoškolský

profesor. K 1. dubnu byl jmenován ing. Václav Žampa vedoucím odboru unitřní správy, k 11. dubnu RNDr. Ronald Raszka vedoucím odboru informatiky, k 1. září byla Mgr. Miroslava Halámková pověřena vedením odboru školství a kultury a k 1. prosinci ing. Havelka vedoucím živnostenského odboru. Zbývá zde ještě dodat, že na mimořádném zasedání zastupitelstva konaném 11. prosince bylo vzato na vědomí, že MUDr. Věra Králová (ODA) se vzdává mandátu, a to ke 4. prosinci 1995. Současně byla místo ní prohlášena za členku zastupitelstva Karolina Hřivnáčová (ODA).

Rada města Opavy projednávala běžné úkoly, vyplývající zejména z usnesení zastupitelstva, které pak o své činnosti pravidelně informovala. Do její činnosti rušivě zasahovaly různé vnější vlivy. V únoru se začala opavská veřejnost dovídat, že materiály pro radu města jsou připravovány ve dvou rozdílných vyhotoveních, první jsou předkládány na požádání členům zastupitelstva, druhé pak členům rady. S tímto turzením přicházel zejména Mgr. J. Šimánek. Dne 27. února zasedala opavská rada dokonce s "pozorovatelem" - poslancem Mgr. J. Šimánkem. Jeho "pozorovatelská mise" skončila patrně neúspěšně. "Materiály jsou pouze jedny," uvedl pro Region náměstek primátora ing. Klučka (LB). "Mgr. Šimánek se o tom mohl osobně přesvědčit, a doufám, že se také přesvědčil." V tuto dobu měl Mgr. Šimánek osobně spadeno zejména na primátora Opavy doc. Mrázka a kritizoval ho nejen na zasedáních Zastupitelstva města Opavy, nýbrž i mediálně.

Tím ovšem tvář města Opavy na veřejnosti nezískávala na kráse. Primátor doc. Mrázek vyzval sice ve svém veřejném prohlášení Mgr. J. Šimánka k "souboji o důvěru a přízeň občanů", ale v politickém boji - alespoň v Opavě - nebylo zatím o takovéto souboje zájem.

Vraťme se teď opět k zasedání Zastupitelstva města Opavy z 18. září, které rozhodlo o odvolání rady i náměstků a o volbě nových náměstků a radních. Tento způsob odvolání napadli opavští komunisté, a jak už víme, odvolali se k přednostovi Okresního úřadu v Opavě Mgr. Šromovi. Určitý procedurální zmatek nastal na zasedání zastupitelstva dne 2. října, na kterém pokračovalo jednání 7. zasedání zastupitelstva, přerušené dne 18. září v nočních hodinách. Ing. Klučka totiž oznámil, že se stále cítí být ve funkci náměstka primátora. Podle něj nedošlo k jeho odvolání vinou porušení zákona o obcích při hlasování o odvolání předchozí rady města. Hláska by tak podle této interpretace měla mít včetně Klučky 5 náměstků a 12 členů rady. Podle zákona o obcích může však mít opavská rada pouze 11 členů. Klučka proto navrhl revokaci usnesení o odvolání celé rady, což by znamenalo návrat bývalých radních. Tento návrh nebyl přijat. Akceptován nebyl však ani návrh Mgr. Šimánka (ODS): ukončit schůzi a vyčkat vyjádření přednosty Okresního úřadu v Opavě Mgr. Šroma. Poslanci tedy přistoupili v pozdních hodinách k řešení programových bodů svého zasedání. Zdá se, že se rozhodli správně, neboť přednosta Okresního úřadu v Opavě Mgr. Šrom, který byl jako zástupce státní správy v okrese Opava

první odvolací instancí, vyslovil přesvědčení, že zákon v případě odvolání rady porušen nebyl.

Návrat pravice do vedení Hlásky byl u opavské veřejnosti akceptován s tím, že "gordický uzel" byl konečně roztat, i když se značným zpožděním. Připomínky v tisku se objevily k novému náměstkovi primátora Pavlu Steyerovi, a to k jeho údajné nedostatečné odbornosti. Komentovalo se to jako "nástup (pravicových) dělnických kádrů do politiky". Formální vzdělání může ovšem sotva být u politiků rozhodujícím měřítkem, i když je pravda, že u komunálních politiků je tomu trochu jinak. Pro funkční samosprávu nestačí jen stranicko-politické měřítko, musí tu být i určitá odbornost. Na opavské politické scéně se až příliš preferuje ono stranicko-politické měřítko, a to nejenom na úkor odbornosti, ale i poměrného zastoupení. Tak musel odejít např. náměstek primátora ing. Klučka, i když byl pro opavskou samosprávu přínosem a i když se nedopustil žádného prokázaného pochybení. Naproti tomu nominace třicetiletého dělníka z Ostroje Pavla Steyera (ODS) do funkce náměstka primátora vyvolala u řady občanů, jak už víme, údiv. O úrovni, jak se někdy provádí kádrová politika, svědčí ovšem i to, že Pavel Steyer se podle vlastního vyjádření o své nominaci na náměstka primátora dověděl až z tisku. Jiná je už otázka, jak se Pavel Steyer jako náměstek zapracoval, a jak se své funkce ve vedení města s dalšími funkcionáři zhostil. To zhodnotí čas v celém volebním období. Rada města Opavy do konce roku 1995 připravila návrh jednacího řádu Zastupitelstva města

Opavy a návrh jednacího řádu komisí rady města. První dokument zpracoval ještě ing. Václav Klučka. Návrh byl v opavské radě projednán a schválen 27. listopadu 1995. Tento jednací řád upravuje přípravu, svolání a zásady jednání zastupitelstva, dále postavení členů zastupitelstva, jakož i další otázky spojené s jejich činností při zasedání zastupitelstva. Nový jednací řád v mnoha směrech mění, resp. doplňuje a upřesňuje dosavadní jednací řád opavského zastupitelstva z roku 1993. Je v něm například podrobnější a přesnější postup v prezentaci členů k účasti na zastupitelstvu, v přípravě materiálů pro jednání zastupitelstva, přesnější postup při schvalování programu, zahájení a řízení zastupitelstva, zavedení institutu faktické poznámky a procedurálních návrhů, zpřesnění pojmu pozměňovací návrh, stejně jako pojmu usnesení, náplně návrhové komise, zavedení pojmu veřejného hlasování po jménech, omezení dotazů či podnětů člena zastupitelstva na dobu 2 minut, zavedení povinnosti zvukového záznamu zastupitelstva s délkou uchovávání a zpřesnění způsobu zacházení se zápisem ze zastupitelstva. Nicméně přestože opavské zastupitelstvo se mohlo v další své činnosti opřít o pečlivě zpracovaný jednací řád, neplodným diskusím o procedurálních otázkách a neplodné diskusi vůbec se zabránit nepodařilo. Kromě dokonalého nástroje - a takovým nástrojem je nepochybně jednací řád - musí tu ještě být dobrá vůle jej ctít a respektovat. I v demokracii musí být přece pořádek!

Návrh jednacího řádu komisí rady města zpracoval pro opavskou radu PhDr. Jaromír Kalus, poslanec Parlamentu ČR a člen zastupitelstva. Rada města Opavy jej schválila 27. listopadu 1995. Podle tohoto dokumentu je komise iniciativním a kontrolním orgánem Rady města Opavy. Počet členů komise stanoví rada podle potřeby příslušného odvětví. Komise se skládá z předsedy a dalších členů, popřípadě místopředsedy, které jmenuje a odvolává rada města. Rada města stanoví také komisi náplň činnosti, ukládá jí úkoly a projednává stanoviska a náměty komise. Jednání komise je neveřejné. Členství v komisi je nezastupitelné. Komise si může přizvat na jednání další odborníky, kteří se jednání zúčastňují s hlasem poradním. Komise se usnává většinou hlasů svých členů. Atd., atd. Přijetí jednacího řádu bylo ještě v systému městské samosprávy v Opavě krokem správným směrem a tento dokument byl určitým doplňkem jednacího řádu zastupitelstva, schváleného na zasedání opavského zastupitelstva 11. prosince 1995. Ostatně první hodnocení práce komisí bylo provedeno radou již 16. října. Dosažené výsledky nebyly zatím valné. Aktivně pracovaly komise kontrolní a komise pro výchovu a vzdělání. Na zasedání Rady města Opavy dne 27. listopadu 1995 byla schválena nová organizační struktura magistrátu a jeho počet pracovníků byl stanoven na 189. Proti organizační struktuře magistrátu, platné předtím, zvýšil se počet pracovníků o dvě osoby. A vzhledem k tomu, že se teď počet náměstků zvýšil na dvojnásobek (ze dvou na 4), došlo k

redukci počtu odborů, za které převzali jednotliví vedoucí pracovníci odpovědnost. Primátor předal odbor školství a kultury, tajemník odbor právní a odbor sociálních věcí. Mgr. Jiřina Bouchalová převzala odbor školství a kultury, ing. Rudolf Chamráth odbor finanční a rozpočtový a odbor hospodářství a majetku města, Pavel Steyer odbor sociální, odbor právní a odbor bytový, ing. Oldřich Vagner odbor životního prostředí, odbor investiční, odbor výstavby, odbor hlavního architekta a odbor dopravy. Ať už důvody pro zvýšení počtu náměstků primátora byly jakékoliv, faktem je, že byly vytvořeny pro propojenost jednotlivých odborů s volenými samosprávnými strukturami města příznivější podmínky než dříve. Ovšem za cenu zvýšení počtu náměstků primátora i pracovníků. Zbývá poznamenat, že Magistrát města Opavy byl rozmístěn v pěti budovách, a to na Horním náměstí 47, 48, 67, 69 a Mezi trhy 2.

Na zasedání Zastupitelstva města Opavy 11. prosince 1995 navrhoval Mgr. Šimánek odvolání Mgr. Kozáka z funkce vedoucího kanceláře primátora, poněvadž nebylo zajištěno rozmnožení materiálů pro zastupitele. Kritizoval také Mgr. Kozáka za jeho vystoupení v médiích. Poněvadž se primátor doc. Mrázek Mgr. Kozáka zastal, došlo mezi ním a Mgr. Šimánkem k ostré výměně názorů. Mgr. Šimánek neopomenul poukázat na "nákladné primátorovy zahraniční cesty." Zmíním se ještě o zahraničních cestách. Primátor doc. Jan Mrázek ve dnech 28. května až 2. června navštívil Švýcarsko, Francii a Lucembursko, ve dnech 27. srpna až 2. září Německo a 17. až 23. září opět

Švýcarsko. Cílem těchto zahraničních cest byly semináře a návštěvy různých měst - většinou na pozvání jejich představitelů či jiných zahraničních organizátorů.

Tajemník magistrátu Mgr. Zdeněk Viktorin navštívil ve dnech 29. až 31. března Holandsko a 16. až 26. dubna zavítal až do Nicaragui.

5. DOPRAVA

rozvoji hospodářského a společenského života obyvatel našeho města má významné místo doprava. Nejprve se zmíním o **městských komunikacích**. Ve vlastnictví města je 155 km vozovek (dle Českého úřadu statistického je to o 11 km více).

Vozovky ve městě byly v nedobrému stavu. Proto bylo na jejich úpravy vyčleněno z městského rozpočtu 7 840 000 Kč. To však nestačilo, proto byla během roku tato částka zvýšena o 44 600 Kč. Ovšem pokud by měly být vozovky perfektně opraveny, musela by se částka v rozpočtu zdvojnásobit. Větší povrchové úpravy vozovek bylo nutno provést na ulicích Mírové, Lidické, Pekařské a Lepařově. Nakonec bylo v orgánech města rozhodnuto o dalším zvýšení částek na tyto opravy a bylo celkem proinvestováno v této oblasti 19 384 800 Kč. Dokončeny byly rekonstrukce ulic Hany Kvapilové a Erbenovy, dále byly upraveny vozovky na ulicích Gudrichově, Bílovecké, Dánské a na náměstí sv. Hedviky. Menší částky byly vynaloženy na chodníky v Komárově, v Komárovských Chaloupkách a Vlastovičkách. Největší náklad - téměř 10 mil. Kč - si vyžádala rekonstrukce Sadové a téměř 9 mil. Kč Gudrichovy ulice. Zcela nově byla vybudována Dánská ulice na sídlišti nejnovějších rodinných domů v Opavě-Kylešovicích, a to nákladem 2 mil. Kč.

Městské komunikace jsou značně přetíženy hustým automobilovým provozem, a to zejména na Těšínské, Olbrichově, Krnovské a Ratibořské ulici. Dosavadní komunikace mezi Ostravou a severním Slezskem, vedoucí přes Opavu, nevyhovují a vyžadují naléhavé řešení.

*Osobní přepravu ve městě obstarával **Dopravní podnik města Opavy**, který se měl podle usnesení Zastupitelstva města Opavy z 2. října transformovat na akciovou společnost. To se však zatím nestalo, a tak nadále zůstává jediným vlastníkem tohoto podniku město Opava. Místní doprava byla nadále zajišťována trolejbusy a autobusy, které namnoze vyměnily své červenobílé zbarvení reklamními nátěry či nálepkami po celé ploše karoserie, často až přes okna vozidla. I to je však výrazem dnešní dynamické tržní doby.*

Ke pěti dosavadním trolejbusovým linkám od 1. ledna přibýly další dvě, a tak lze konstatovat, že v roce 1995 se občané v Opavě přepravovali na sedmi trolejbusových linkách a stejném počtu linek autobusových, tedy celkem na 14 linkách místní dopravy. Trolejbusové linky jsou vedeny na 14,2 km a autobusové zahrnují 93,3 km. Trolejbusová linka č.1 vede nadále z Kylešovic k městskému hřbitovu, č.2 z Kateřinek na Englišovu ulici, č.3 z Jaktaře k Ostroji, č.4 od Ostroje na Vítkovskou ulici, č. 5 z Kateřinek do Jaktaře a nové linky č.6 z Kylešovic do Jaktaře a č.7 z Kateřinek do Kylešovic, z Kateřinek zejména pak k odjezdu vlaků na východní nádraží. Ze sedmi linek autobusových obstarávaly tři spojení se vzdálenými

připojenými obcemi, a to autobus č.8 z Jaktaře do Vlastoviček, Milostovic, Zlatník, Vávrovic, Držkovic, u některých spojů až do Stěbořic, autobus č. 9 z Malých Hoštic do Otic, Slavkova, autobus č.10 z Opavy do Komárova, Suchých Lazců, Podvihova, u některých spojů až do Hlubočce, Raduně a Vršovic. Další čtyři linky autobusů jezdily na těchto trasách uvnitř města: autobus č.11 z Kylešovic na Liliovu ulici (za porodnicí), č.12 z Kateřinek-západ na Hobzíkovu ulici (na Kylešovském kopci), č.13 z Kateřinek od Sádrouny do Kylešovic k areálu zdraví, č.14 od Městských sadů do Kylešovic.

Na těchto linkách bylo celkem devadesát zastávek.

Jak již bylo uvedeno od 1. ledna byl rozšířen provoz místní dopravy na dvou linkách trolejbusů č.6 a 7, a to z Kylešovic do Jaktaře a Kateřinek. Od 1. května byly zavedeny zastávky na znamení - pro urychlení provozu - a zrušena byla bezplatná přeprava dětí do 16 let v doprovodu rodičů.

Proti roku 1994 ujely letos opavské trolejbusy o 53 000 km, t.j. o 4,7% více a autobusy o stejný počet kilometrů. Od 4. září byl zaveden nový autobusový spoj, a to z Jaktaře do Stěbořic pro přepravu školní mládeže.

V roce 1995, kdy si opavská městská hromadná doprava připomínala 90. výročí svého založení, dosáhl Dopravní podnik města Opavy velmi dobrých výsledků. Při průměrném stavu 188 pracovníků přepravil celkem 19,25 mil. cestujících, z toho 11,7 mil. přepravil trolejbusy. Proti předchozímu roku to byl nárůst o 5%. Jeho tržby

stouply o 4,6% a činily 33,98 mil. Kč. Na sedmi trolejbusových linkách vyjíždělo v pracovní dny až 24 vozů, stejně i na sedmi autobusových linkách. Vozový park DPMO k 31. prosinci 1995 tvořil 31 trolejbus a 33 autobusy. Tohoto roku se konečně podařilo po pěti letech zakoupit 4 moderní trolejbusy Škoda Tr 14 M a 2 autobusy Karosa B 731, vybavené tak, že splňují evropské parametry. Příspěvek Magistrátu města Opavy podniku DPMO činil v roce 1995 celkem 27 mil. Kč, z toho 25 mil. Kč bylo určeno na provoz. Od 1. srpna 1995 schválila Rada města Opavy návrh tarifních úprav cen jízdného v městské hromadné dopravě. Vojáci základní prezenční služby, kteří dosud jezdili zadarmo, měli nyní platit 4 Kč. Měsíční síťová jízdenka občanská se zvyšovala ze 120 na 140 Kč a měsíční síťová jízdenka zlevněná (pro žáky do 16 let a pro žáky a studenty středních a vysokých škol) ze 45 Kč na 60 Kč. Tímto zvýšením jízdného se zvýšily tržby DPMO ještě do konce roku 1995 o 987 116 Kč. Těchto peněz se mělo použít na posílení již vytvořeného fondu obnovy vozidel.

doprava **Automobilová doprava - ČSAD Opava, a.s.**

provozovala pravidelnou autobusovou dopravu na čtyřiceti pěti linkách z toho na devíti dálkových a 36 místního významu. Z autobusového nádraží v Opavě vyjíždělo 36 linek do všech částí opavského okresu a částečně i do okolních okresů Bruntál, Nový Jičín, Olomouc a Ostrava. Dálkovými linkami bylo zajištěno autobusové spojení mezi Opavou a Brnem, Opavou a Prahou. Spojení Opavy s Jeseníkem, Šumperkem, Ostravou, Olomoucí, Přerovem,

Vsetínem, Krnovem, Karlovou Studánkou a dalšími místy zajišťovala ČSAD Ostrava, a.s. na 10 linkách, většinou dálkových. Stejný dopravce jezdil přes Opavu na mezinárodních linkách: Jeseník - Ostrava - Žilina - B.Bystrica - Zvolen - Dudince, Ostrava - München - Stuttgart - Karlsruhe, Ostrava - Nürnberg - Bonn - Düsseldorf. Můžeme tedy konstatovat, že město Opava mělo díky ČSAD nezbytné spojení s jednotlivými obcemi opavského okresu i dalšími okresy ve Slezsku a na severní Moravě, jakož i v ČR vůbec. O nějaké izolaci Opavy od ostatního světa nelze tedy vůbec mluvit.

ČSAD Opava, a.s. měla v roce 1995 na svém kontě 4 342 000 ujetých kilometrů, tj. o 227 km méně než v předchozím roce. Vlastnila 70 autobusů, z toho 67 velkých. V pracovní dny provozovala 726 spojů, t.j. o 33 méně než v roce 1994. O sobotách 123 a o nedělích 142. Proti předchozímu roku došlo i u těchto spojů ke krácení. Nicméně počet přepravených cestujících stoupl o 114 000 a průměrné jízdné z 39,73 na 45,67 Kč. V roce 1995 byla dopravní obsluha ČSAD, a.s. Opava ve městě Opavě na přijatelné úrovni. Dopomohla k tomu nepochybně i dotace města ve výši 822 800 Kč na úhradu provozních nákladů a ztrát. Byla zajištěna doprava v provozní dny do zaměstnání a do škol v Opavě a částečné spojení o sobotách a nedělích. Toto částečné spojení nelze ovšem považovat za uspokojivé. K tomuto krácení došlo díky nárůstu individuální dopravy právě ve dnech pracovního klidu, což ovšem postihuje

sociálně slabší vrstvy obyvatelstva, které soukromý dopravní prostředek nevlastní.

Dále se zmíním o **železniční dopravě Českých drah**. Z opavského východního nádraží vede 5 vlakových tratí. Nejdůležitější je přirozeně trať Opava-východ - Ostrava-Svinov, spojující Opavu s jádrem ostravské průmyslové oblasti a s celostátní i mezinárodní železniční sítí. Spojení s ostatním světem zajišťuje, byť v menší míře, i trať Opava - Krnov. Další tratě jsou Opava-východ - Kravaře - Chuchelná, Opava-východ - Hlučín, Opava - východ - Svobodné Heřmanice, Opava-východ - Hradec nad Mor.

Ke zvýšení atraktivnosti železniční dopravy uspořádaly České dráhy v Opavě dvě propagační akce. Dne 25. března v 7.56 hod. vyjel z nádraží Ostrava-Svinov zvláštní historický vlak. Jel přes Třebovice, Děhylov, Háj ve Slezsku, Štítinu, Komárov, Opavu-východ až do Hradce nad Moravicí. Akce byla nazvána "Otvírání jara".

Spolupořadatelé byly dále Správa zámků Hradec nad Moravicí a Raduně spolu s Okresní stanicí mladých turistů a přírodovědců v Opavě. Ve vlaku se prodávaly jízdenky jako kdysi přímo u průvodčího a byla zde bluegrassová skupina Hotgrass z Ostravy, vyhrávající za jízdy. Druhou akcí byly oslavy stého výročí trati Opava-Ratiboř, které vyvrcholily v neděli dne 25. června. Tohoto dne bylo z Opavy do Chuchelné vypravěno několik historických vlaků. Hlavní historický parní vlak odjel ze stanice Opava - východ v 9.35 hodin. V každé stanici jej vítali starostové

obcí a lidové soubory a cestujícím bylo podáváno občerstvení. Dříve se dostali cestující z Opavy do Ratiboře za pouhou hodinu. Po druhé světové válce byla tato trať v Chuchelné přerušena.

Díky rostoucímu automobilismu dostávají se i České dráhy do určitých finančních těžkostí. Navíc vypukl i v tomto podniku sociální neklid a nespokojení zaměstnanci vyhrožovali stávkou. Mělo k ní dojít 21. června v případě, že se odbory nedomluví se zaměstnavatelem. Většina zaměstnanců opavské stanice vyjádřila podle sdělení přednosty Železniční stanice Opava ing. Jiřího Valečka podporu odborům a v případě celostátně vyhlášené stávky by se k ní přidala. Ke stávce naštěstí nedošlo. Nicméně nejistota dohody mezi ČD a vládou způsobila i opavské stanici jisté škody. Lidé jen v Opavě vrátili jízdenky za zhruba 6 000 Kč. Počet těch, kteří z obav před komplikacemi na železnici raději necestovali, odhadovali opavští železničáři na nejméně čtvrtinu běžné klientely. Byli mezi nimi zejména cestující, kteří plánovali delší cestu a zajistili si raději autobus.

Hrozba stávky jen odkryla vážné problémy na železnici. K jejich řešení se volila i redukce některých vlakových spojů, platná od 24. září. Toto úsporné opatření se nejvíce dotklo obcí ležících u železniční trati Opava-východ-Svobodné Heřmanice. Na této trati cestovalo podle údajů technického útvaru železniční stanice ČD Opava-východ ve večerních a nočních hodinách maximálně do 10 cestujících, v některých úsecích jen jeden či žádný pasažér.

Tento průzkum se však prý prováděl v půli srpna, kdy jezdilo nejméně lidí. Na této trati byl zrušen vlak s odjezdem ve 23.04 hod. z Opavy a to v úseku Jakartovice-Svob. Heřmanice. Úplně zrušen byl vlak z příjezdem od Heřmanic do Opavy ve 3.40 hod., jenž byl i přípojem na Ostravu. Dále byl zrušen spoj s odjezdem ve 21.38 hod. z Opavy do Jakartovic a jeho obratový vlak, jenž se vracel do Opavy ve 22.54 hod. U řady dalších vlaků došlo k částečným omezením.

S obavami vzhlížejí zainteresovaní občané z Opavy a z těch obcí, odkud odjíždí nejvíce lidí do Opavy za zaměstnáním, k zákonu o drahách (266/94 Sb.), který byl schválen v roce 1994. Tento zákon umožňuje totiž "vstup na koleje" i jiným dopravcům než jenom Českým drahám, jak tomu bylo doposud. Přitom k případné privatizaci byly navrženy i některé tratě v opavském regionu. Trať Opava - Hlučín stojí 19 628 000 Kč ročně, trať Kravaře - Chuchelná 9 786 000 Kč, Opava - Svobodné Heřmanice 22 541 000 Kč a Opava - Hradec nad Moravicí 11 834 000 Kč. Jedná se pouze o koleje, bez potřebných náležitostí, jakými jsou lokomotivy, vagóny a další příslušenství. Tyto záležitosti by si ovšem mohl soukromník pronajmout v opavském depu ČD, nebo si zakoupit další. Zatím se nepřihlásil žádný zájemce.

Opavské nádraží není bohužel jenom místem, kam chodí lidé, jenom když cestují. V odstavených vagónech hledají i zde nocleh nejrůznější asociálové. Zhruba jedenkrát do týdne zasahuje v těchto případech železniční

police. Protože se jedná o lidi nezaměstnané, většinou bez dokladů, nedělá se nic jiného než že se tito lidé vyvedou na ulici. Chodí sem prý přespávat náhodní klienti, stálého "hosta" prý opavské nádraží nemá. Stejně obličej lze potkat i v nádražní restauraci, kam se zmínění asociálové nejvíce stahují. Aby se zabránilo tomu, že se tito lidé trvale utáboří v prostorách nádraží, je opavské nádraží od půl jedné do půl třetí v noci zavřeno.

Ještě stručně o spojích. Na území města Opavy je 8 pošt (včetně poštovních středisek) a 9 048 telefonních stanic. Je potěšitelné, že počet těchto stanic rok od roku stoupá. Nepokrývá však dosud rostoucí poptávku.

6. OBCHOD A SLUŽBY

ískat přesný obraz o podnikatelské sféře obchodu a služeb včetně peněžnictví v takovém městě jako je Opava není snadné. Už proto ne, že jde o velmi rozsáhlou unitrně silně diferencovanou podnikatelskou oblast, která je navíc v neustálém pohybu. Je to patrně podmíněno hlavně tím, že procesy, které se ve sledované sféře v roce 1995 odehrály, patří stále ještě do předchozího období, poznamenaného jak oslnivým vzestupem řady progresivních podnikatelských subjektů, tak i tápáním a brzkým úpadkem těch firem, které se nedokázaly přizpůsobit novým tržním podmínkám.

Z celkového počtu 7 527 podnikatelských subjektů, které měly v roce 1995 v Opavě své sídlo, jich podnikalo v obchodě včetně prodeje a oprav motorových vozidel a pohostinství 2 996, t.j. téměř 40% z celkového počtu. K nim se řadí ještě podnikatelské subjekty v ostatních obchodních službách a ani těch není málo - 1 203, nemluvě o 721 obchodní společnost. Můžeme tedy říci, že v obchodě a službách se uplatňuje v Opavě přes 60% podnikatelů. Proti předchozímu roku vzrostl jak celkový počet podnikatelských subjektů, tak i jejich počet ve sféře, kterou v této kapitole sleduji. Tento nárůst v oblasti obchodu a služeb dosahoval asi 7%. Vezmeme-li v úvahu, že toto procento představovalo přes 300 nových podnikatelských subjektů, můžeme mluvit o dynamickém růstu. Ve skutečnosti byl tento nárůst ještě

daleko větší. Kompenzoval totiž desítky a stovky firem, které v roce 1995 zanikly.

Všimněme si těch subjektů, které vzbudily u opavské veřejnosti větší zájem. K těmto subjektům patřily nepochybně bývalé Komunální podniky **Opavan** a **Komunální stavby**. S likvidací Opavanu bylo započato již v listopadu 1991, avšak likvidace není dosud ukončena. Na funkci likvidátora Opavanu se vystřídali tři lidé - bývalý ředitel tohoto podniku ing. Milan Pospíšil, odvolaný Radou města Opavy 31. října 1992, bývalý pracovník Okresního úřadu v Opavě Jiří Zuzaňák, odvolaný stejným orgánem 11. dubna 1995 a současný likvidátor ing. Kepák. Ten také vypracoval zprávu o postupu svých předchůdců, kteří zřejmě v řadě případů značně porušili své pravomoci. Například uzavírali pro stát nevýhodné smlouvy a vypláceli si neoprávněné odměny. Vzhledem k těmto a dalším skutečnostem doporučila 16. října rada města ing. Kepákovi, aby na bývalé likvidátory podal trestní oznámení, a to pro nesrovnalosti v nakládání s mnohamilionovým majetkem těchto podniků. Současně byly provedeny změny v komisi, která měla kontrolovat průběh likvidace zmíněných státních podniků a která byla ustavena radou města již 6. září. Předsedou komise byl jmenován ing. Urbánek, a to místo Mileny Mroucové, členky opavského zastupitelstva.

O **Technických službách města Opavy** jsem se již zmiňovala. Chtěla bych jen připomenout, že Zastupitelstvo města Opavy rozhodlo 13. listopadu o změně této organizace z příspěvkové na společnost s ručením omezeným. Jediným

jejím společníkem je Magistrát města Opavy, který do ní vložil 100 000 Kč. Nepeněžitý vklad města Opavy do základního jmění společnosti činil podle znaleckého posudku 2 935 117 Kč a nepeněžitý vklad do rezervního fondu 2 002 000 Kč. Nová společnost bude působit s účinností od 1. ledna 1996. Technické služby města Opavy zahájily v prosinci 1994 stavbu nové haly na dotřídňování vybraných druhů pevného domovního odpadu. Stavba byla ukončena v srpnu 1995 a její náklady činily 9,5 mil. Kč. Investorem byl Magistrát města Opavy. Nová třídírna má příjmovou, třídící a skladovací část. Po vytrídění slisuje papírový odpad, rozemele plasty a sklo se odvádí rovnou do sběrných surovin. Linku stavěla jako generální dodavatel opavská firma MSK a subdodavatelem technologie byla STS Pacov. Díky nové hale se sníží vývoz odpadů z 22 000 na 17 000 tun, čímž se značně sníží "skladné" na skládce Holasovice II, která patří firmě Elio-Slezsko.

Ilustrační obrázek: Rovněž o **Obchodním domě Breda** jsem se již zmiňovala. Na tomto místě si všimneme "rozvířeného prachu" kolem tohoto domu poněkud blíže. Kamil Kolek, rodák z Kravař, se stal vlastníkem Obchodního domu Prior 30. července 1993. Získal jej za 45 mil. Kč, t.j. o 35 mil. Kč levněji, než byl poprvé prodán ve veřejné soutěži společnosti KUSAM. Tato společnost nebyla totiž schopna obstarat si finanční krytí, a tak se stal majitelem obchodního domu Kamil Kolek, který skončil ve veřejné soutěži jako druhý. Podle zprávy z Ministerstva průmyslu a obchodu získal Kamil Kolek Obchodní dům Prior v Opavě za nižší cenu

údajně díky tomu, že původní prodejní cena byla snížena o neprodejně zásoby zboží, na což přistoupil likvidátor tohoto objektu p. Nechvátal. K otázce nabytí Obchodního domu Breda vystoupil ještě v roce 1994 v parlamentu s interpelací nezávislý poslanec JUDr. Zbyšek Stodůlka a později poslanec Mgr. Jaromír Šimánek (ODS). Oba poslanci napadli způsob, jak nabyl zmíněný objekt Kamil Kolek, a požadovali vysvětlení. Na základě rozhodnutí Parlamentu ČR šetřil od dubna do července 1995 způsob nabytí Obchodního domu Breda Kamilem Kolkem Nejvyšší kontrolní úřad a přibližně v tuto dobu také Krajský úřad vyšetřování Ostrava. Nejvyšší kontrolní úřad dospěl k závěru, že Ministerstvo průmyslu a obchodu porušilo při prodeji Obchodního domu Prior v Opavě ustanovení zákona a spolupodílelo se na snížení výnosu z jeho prodeje. Rovněž z výsledků šetření Policie ČR vyplynulo, že privatizace Bredy neproběhla zákonným způsobem. Vyšetřovatel obvinil likvidátora Prioru Nechvátala a vysoké úředníky z Ministerstva obchodu a průmyslu, kterým hrozí, že budou obžalováni. Žijeme ovšem v právním státě, a tak si musíme počkat na soudní jednání, které jedině může spolehlivě prokázat, zda a do jaké míry se zakládají zmíněná obvinění a šetření na pravdě.

Causa Obchodní dům Breda se ovšem protahovala a politizovala, a to od počátku roku 1995 se zvláště velkou intenzitou. Svědčily o tom nevybíravé a až nechutné výroky jejích aktérů v různých sdělovacích prostředcích - regionálních i celostátních. I když není snadné se v této

cause orientovat, natož se přiklonit na tu, či onu stranu, faktem je, že měla od samého počátku silný politický podtext. Političtí aktéři, kteří se rozdělili do dvou táborů v zastupitelstvu města, stáli ostře proti sobě i mimo tento orgán a co obzvláště nesvědčilo o politické kultuře - utkávali se v neslavných bitvách i před soudy. Jednou to bylo porušování požárních předpisů, podruhé památkového zákona či zákona na ochranu osobnosti. Přitom se nezaujatý občan nemohl ubránit dojmu, že se tu vzájemně snaží kriminalizovat političtí odpůrci. Pikantní na tom všem bylo ovšem to, že se tu utkávali aktéři politických stran, které utvořily ve vládě i v parlamentě koalici.

*Opavská tržnice, akciová společnost **Městské tržnice a výstavnictví Opava**, otevřela 20. října nové prostory pro obchod, čímž skončily plánované stavební a rekonstrukční práce, započaté v objektu tržnice v roce 1992. Tím získalo město nové ucelené obchodní centrum. Je zde 16 prodejen, 24 prosklených butiků a nemenší počet otevřených stánků. Supermarket s potravinami a bytový textil provozuje firma Pouba Market s.r.o., bufet s občerstvením firma Pouba Koruna s.r.o. Firma Pouba je většinový vlastník tržnice. Prodejnu Amur vlastní firma Genap, Zeleninu-market firma Hako s.r.o., prodejnu Bivoj firma Bivoj a.s. Opava, prodejnu Le-Cygne sportiff se sportovním zbožím firma Epsilon, prodejnu Mareth pan František Mareth, papírnictví Kaspas pan Kaspřák, prodejnu autodoplňků Autoelektro-Lux firma pana Luxe, Faktum provozuje Mgr. Zbyněk Rybka. Samotná firma Městské tržnice a*

výstavnictví provozuje Prodejní halu č.1 a 2 s oděvy, prosklené butiky a prodej na venkovním prostranství, kde je zaveden sezónní prodej zeleniny a ovoce od malopěstitelů a po zbytek roku prodej především textilu a elektroniky. Návštěvníci tržnice mají k dispozici parkoviště přímo v areálu tržnice s kapacitou 75 vozidel. Rada města Opavy schválila na svém zasedání 15. července novelu tržního řádu.

Na zasedání Rady města Opavy 5. června 1995 byl schválen **Řád pro pohřebiště** formou obecně závazné vyhlášky. Zrušení staré a vydání nové bylo nutné s ohledem na změny vztahu k pozemku, jak to vyplynulo z novely Občanského zákoníku č.509/1992 Sb. k 1. lednu 1992. Nyní nejde již o občasné užívání, ale o nájem pozemku. Prostor ke zřízení hrobu je tedy dáván nájemcům do nájmu na maximálně tleci dobu podle předpisů o pohřebnictví, přičemž nájemce hrobového místa je oprávněn si zřídit na najatém místě stavbu hrobového příslušenství.

Pozornost opavské veřejnosti nepoutal ani tak režim na Městském hřbitově jako činnost pohřební agentury Novosad, která má v dlouholetém pronájmu obřadní síň na hřbitově a která zabezpečuje také výkop hrobů a další obřadní úkony. Díky svému monopolnímu postavení může určovat "nové" ceny a jiné agentury zde nemají šanci se uplatnit. Například za výkop hrobu se platí v Opavě 610 Kč, zatímco v Ostravě 268 Kč. Vsypy se konají v Opavě jen 2x ročně, kdežto v Ostravě 2x týdně. Co s tím? I toto je věcí trhu.

Ale všimněme si raději příjemnějších změn v oblasti obchodu a služeb. Dne 24. listopadu bylo otevřeno nové Dokumentační centrum firmy Kubus na Krnovské ulici. V budově, kde sídlí mj. také "computerová" firma ABEL, bude nyní fungovat provozovna firmy Kubus, která by měla uspokojit rostoucí poptávku po dokonalém xeroxování dokumentů. Dne 13. října byl otevřen v restauraci U Opavice Billiard Club London a už v únoru byly znovu otevřeny opravené prostory hotelu Koruna v Opavě. V tomto měsíci zahájil svou činnost na Dolním náměstí v Opavě v opravených prostorách obchodní dům Forte. Překvapením je otevření oddělení kožené galanterie, nábytku, koberců a umělých květin. Regionální tisk přinesl koncem května zprávu, že motel OÁZA v Opavě-Komárově je od 23. dubna, kdy přešel do rukou nového majitele, bez pánského klubu OÁZA a bez "kněžek lásky", čili bez erotických služeb. Všichni aktéři dřívějšího nočního klubu byli na hodinu vypovězeni a motel, umístěný v krásném prostředí lesoparčíku u řeky Opavy, se vrátil mezi solidní ubytovací a stravovací zařízení. Nicméně netrvalo dlouho a v Regionu vyšel obsáhlý článek "V nočním podniku na Nákladní ulici je nevěstinec". Podle neověřených zpráv se prý platilo za poskytování erotických služeb od 900 do 3 500 Kč. O tyto "služby" měli ovšem zájem jenom ti, kteří si to mohli finančně dovolit, nemluvě už o zábranách morálních. Velká většina obyvatelstva Opavy měla ovšem starosti jiné. Jak se vyrovnat s tím, že životní náklady a ceny rostou rychleji než jejich příjmy. K nejvýraznějšímu růstu cen v průběhu roku

1995 došlo v oblasti bydlení, a to v průměru 22,8%, tepla o 17,3%, elektřiny o 12% a plynu o 10,5%. Nejrychleji rostly ovšem u všech skupin domácností zejména ceny výdajů na potraviny, volný čas a odívání. Ovoce podražilo o 6,5%, čerstvá zelenina o 12,4%, vejce o 5,7%, brambory o 4,9% atd. Celkově se spotřebitelské ceny zvýšily v prosinci 1995 ve srovnání s prosincem 1994 o 7,9%. Přitom roční míra inflace činila 9,1%. Jde o údaje týkající se opavského okresu jako celku, avšak lze předpokládat, že situace v městě Opavě byla obdobná, ne-li ještě méně příznivá. Navíc byla obtíž v tom, že podle výsledků jednorázové kontrolní akce, provedené koncem roku 1994 ve všech prodejnách v Opavě, byla kvalita odebraných vzorků "velmi nepříjemná, ba přímo zarážející". Velká část z odebraných vzorků lahůdek, zákusků a pekárenských výrobků totiž nevyhověla náročným hygienickým předpisům. Také v hygieně prodeje byly zjištěny nedostatky, byť tu došlo proti předchozímu roku k určitému zlepšení.

O růstu životních nákladů postihujícím zejména soc. slabší občany, svědčí fenomén zvaný "second hand", tedy prodejen s obnošeným nebo použitým zbožím, dováženým ze Švýcarska, Německa, Holandska, Belgie, Švédska. V Opavě jich bylo nejméně deset. Např. klientelu second handu LIMA na Dolním náměstí tvoří jak "nóbl dámy", tak i starší ženy z okolních vesnic či mladé maminky s dětmi. V second handu Karolina v Kateřinkách se nabízejí použité lyže, vázání a boty. K úspěšným obchodům tohoto druhu patřily second handy podnikatele Pouby Na Rybníčku a Na Valech.

Ve dnech, kdy se zde objevovalo nově dovezené zboží, stály často před těmito obchody zástupy zákazníků. Ještě snad výmluvnějším ukazatelem sociální diference městského obyvatelstva svědčí zastavárny. V roce 1995 jich bylo v Opavě už šest. Klienty těchto "služeb" jsou hlavně nezaměstnaní, důchodci, Romové i někteří podnikatelé, kteří zabředli do náhlé finanční tísně. Zastavují se auta, zlato, nemovitosti, elektronika. Kromě oblečení a obuvi lze v opavských zastavárnách zastavit vše. Vyplácí se 1/3 až 1/2 hodnoty zastavovaného předmětu, přičemž denní úroky činí 1 až 1,2%. Každá zastavárna má měsíčně na 100 zákazníků. Z 90% si lidé pro zastavený předmět přijdou. Jména těch, kteří nepřijdou, si zastavárny navzájem sdělují.

***Pr** A kam jezdí Opavané na dovolenou? Kromě těch, kteří dávají přednost své chatě nebo tuzemské rekreaci, a těch, kteří na dovolenou prostě nemají peníze, jezdí Opavané nejvíce na dovolenou do Španělska a Turecka. Dvanáct dnů s plnou penzí ve Španělsku přišlo na 6 450 Kč, zájezd do New Yorku a na Floridu 33 950 Kč. Hitem roku bylo Turecko a tzv. turecká riviéra s pobytovým místem Alanya. Sem jezdí opavané na týdenní a čtrnáctidenní letecké zájezdy v cenách od 10 990 do 12 990 Kč. V poslední době vzrůstá zájem cestovat o Vánocích na jih a odpočívat v tuto dobu "pod palmami" nebo lyžovat ve velehorách. Kupují se zájezdy do Izraele, na Floridu, do Alp. To si ovšem mohou dovolit jen ti majetnější občané. Méně zámožní si kupují pobyty v Jeseníkách a Beskydech a často*

jsou to pobyty rodinné s dětmi. A jak je to s cizinci, kteří tráví svou dovolenou v Opavě? Mezi zahraniční návštěvníky, kteří k nám zavítají nejčastěji, jsou Němci, Poláci a Slováci. V nejprestižnějším opavském hotelu Koruna na náměstí Republiky byli v říjnu též ubytováni Američané a Angličané. Z nejvzdálenější země byl host z Nového Zélandu. V Opavě je celkem 5 hotelů (motelů) s celkovou kapacitou 315 lůžek. Dále jsou zde 4 penziony s 21 lůžkem. Proti předchozímu roku vzrostl počet lůžek čtyřnásobně.

Dále se zmíním ještě o některých opavských peněžních ústavech. V roce 1995 jich zde bylo 10 - Agrobanka, Čs. obchodní banka, Česká spořitelna, Foresbanka, Investiční a poštovní banka, Komerční banka, První slezská banka a Zemská banka. Dále pak Česká pojišťovna. První slezská banka byla založena v roce 1992 a jedním z jejích zakladatelů bylo také spolu s Krnovem město Opava. Město vložilo do banky 33 mil. Kč. V roce 1995 zvýšila banka své základní jmění z 300 mil. Kč na 500 mil. Kč a podíl města tak poklesl na 6,6%. Na valné hromadě První slezské banky a.s. konané 19. července 1995, byl do představenstva banky kooptován primátor města Opavy doc. Jan Mrázek. Do funkce předsedy dozorčí rady byl dále potvrzen člen opavského zastupitelstva JUDr. Stříbný. Tím vznikl předpoklad užší spolupráce banky s městem Opavou. V První slezské bance vedlo město Opava svůj běžný účet.

Okresní pobočka České spořitelny v Opavě otevřela 24. července 1995 rekonstruovaný objekt v západním traktu Slezanky na Horním náměstí, ve kterém jsou umístěny služby spořitelny, poskytované dosud v prostorách bývalého antikvariátu (zrušeného v roce 1990) na Čapkově ulici. V novém, adaptovaném prostoru najdou klienti vše, co moderní peněžní služby dnes mohou nabídnout (včetně bankomatu). Okresní pobočka České spořitelny v Opavě spravuje okolo 50 000 účtů, z toho jen v Opavě přes 22 000.

Dne 13. listopadu 1995 byla otevřena v bývalém hotelu Orient na rohu Hrnčířské a Ostrožné ulice v Opavě druhá budova opavské Komerční banky. Rekonstrukce započatá v roce 1994 si vyžádala nákladu 63 mil. Kč. Na novém pracovišti se poskytují všechny druhy úvěrů, dále pak korunové a devizové služby občanům. V hlavní budově banky na Ostrožné ulici č. 46 se tedy i nadále zajišťuje platební styk pro podnikatele. Dále zde zůstalo pracoviště kapitálových obchodů, depozitních produktů a různá podpůrná pracoviště.

Do nově rekonstruovaného domu na Dolním náměstí č. 1 se 21. července 1995 stěhovala i Zemská banka. Základní jmění této banky bylo 517 mil. Kč. Banka má v okrese Opava jednatelství také v Bolaticích, Hati, Koberčicích, Dol. Benešově, Větrkovicích a Březové. Soustřeďuje se na drobné a střední podnikání ve městech i na venkově a je známá také tím, že úzce spolupracuje s Bankou Haná, největším akcionářem Zemské banky.

A nakonec ještě zmínka o otevření rekonstruované budovy nové pobočky České pojišťovny v Opavě na Hrnčířské ulici č. 1. Pásku před vchodem honosné budovy přestříhl za zvuku slavnostní fanfáry trojice trubačů Základní umělecké školy V. Kálíka v Opavě primátor města Opavy doc. Jan Mrázek. Náročná rekonstrukce budovy si vyžádala finanční náklad ve výši 54 300 000 Kč, moderní interiéry dále 10 mil. Kč. V budově sídlí s pobočkou pojišťovny také opavská expozitura Pragobanky a.s., Agentura průmyslového pojištění a pojištění podnikatelů, a také Agentura zemědělského pojištění. Veřejnost využívá ovšem nejvíce oddělení pro občanské pojištění v přízemí budovy. Vnitřní interiér odpovídá vysokému standardu. V suterénu budovy je ještě umístěna restaurace. Soudě podle stavebních a interiérových prací rady opavských peněžních ústavů, nevede se těmto ústavům špatně. Jejich komfort působí však na mnohé až tísnivě. Lidé se ptají, jak je to možné, že tyto peněžní ústavy sídlí v tak krátké době v takových "palácích". Nejinak je tomu i v případě Všeobecné zdravotní pojišťovny, jejíž sídlo je na Tyršově ulici v budově bývalého Domova pro děti do 3 let.

Doufejme, že se z městského centra nevytratí drobný obchod ve prospěch těchto finančních domů a úřadů, zabírajících také stále více objektů.

7. PRŮMYSL, STAVEBNICTVÍ, ZEMĚDĚLSTVÍ

Průmyslový potenciál města je soustředěn do několika větších podniků a poměrně velkého počtu malých a středních podniků, jejichž počet proti předchozímu roku, jak už víme, dále vzrostl. Převládá zastoupení farmacie a chemie, strojírenského, spotřebního a potravinářského průmyslu.

U Galeny, a.s. v Opavě-Komárově se v roce 1995 na tržbách nejvíce podílely léčivé přípravky (1 123 mil. Kč.) a aktivní substance (486 mil. Kč). Zbytek představovaly nápojové přísady, extrakty a kosmetické přípravky. Výše tržeb z prodeje výrobků a služeb, představující 1 743 mil. Kč, řadí tento podnik na první místo v opavském okrese. Od roku 1990 vyrábí Galena lék CONSUPREN, obsahující účinnou látku CYKLOSPORIN. O jeho výrobu se zajímal ministr Vladimír Dlouhý při své návštěvě v únoru 1995. Jde totiž o to, že CYKLOSPORIN vyrábí průmyslově ve vlastní lékové formě Galena po švýcarské firmě SANDOZ jako druhá ve světě. Přitom je tento lék se švýcarským lékem srovnatelný. Galena patří k největším zaměstnavatelským subjektům na Opavsku, je druhým největším výrobcem léčiv v ČR a jako člen IVAX corp., má přímé obchodní kontakty téměř s celým světem. Předsedou představenstva a.s. Galena je ing. Milan Novotný a předsedkyní dozorčí rady

PhDr. Jana Hsiao. Firmu vede generální ředitel ing. Milan Novotný a výkonný ředitel Ron Larnner. Ředitelem pro správu společnosti je ing. Pavel Kirschner.

*U akciové společnosti **Ostroj Opava** vyrobili v roce 1995 zboží za 974 346 000 Kč, podíl důlních strojů dosahoval 45% výroby, zemědělských strojů 21,1% a hydraulických zařízení 23%. Zisk po zdanění dosáhl 2 006 000 Kč. Přesto dividendy za rok 1995 vyplaceny nebyly. Valná hromada rozhodla o vložení těchto prostředků do rozvoje společnosti. V roce 1995 vyvezl Ostroj kolem 15% své výroby do Španělska, Holandska a tradičně již na Slovensko. Pro a.s. Ostroj nebyl rok 1995 snadný. Vždyť teprve v roce 1994 byla v tomto podniku ukončena privatizace. Bylo třeba vložit značné prostředky do technického rozvoje a vytvářet příhodné pozice pro aktivní obchodní činnost v příštích letech. To se snad do značné míry podařilo.*

*Dalším významným opavským strojírenským podnikem je společnost s r.o. **Merkanta**, která vznikla v rámci malé privatizace v roce 1992, a to vyčleněním závodu na výrobu armatur z bývalé Armaturky Minerva (dříve Sigma Opava). Merkanta vyrábí převážně průmyslové a speciální armatury, přičemž více než 50% výroby je určeno pro vývoz. Zmiňujeme se o tomto podniku hlavně proto, že mu byl v březnu 1995 předán certifikát systému jakosti podle platné normy. Certifikát jakosti předal řediteli spol. s.r.o. ing. Jiřímu Tillovi zástupce společnosti Burea Veritas Quality International. Tento certifikát, dokladující jakost*

výrobků v souladu s uznávaným mezinárodním standardem získalo dosud v ČR pouze několik desítek firem.

Z potravinářského průmyslu zaznamenaly úspěch **Čokoládovny a.s., odštěpný závod Opavia**. Výroba trvanlivého pečiva má v Opavě tradici delší než 150 let. Zmíněná společnost se sídlem v Praze se umístila v žebříčku nejvýznamnějších firem ČR (Czech Top 100) za rok 1995 na 16. místě s celkovými tržbami 8,9 miliard Kč a s čistým ziskem 516 mil. Kč. A není bez zajímavosti podle průzkumu trhu, že u většiny spotřebitelů bylo nejžádanější trvanlivé pečivo ze závodu Opavia. Tato skutečnost přispěla nepochybně také k tomu, že představenstvo Čokoládoven, a.s. Praha, schválilo začátkem roku 1995 výstavbu nového závodu na výrobu trvanlivého pečiva v Opavě-Vávrovicích. Dokončení celého nového závodu je plánováno na konec roku 1997. Nový závod by měl převzít kapacitu stávajícího, t.j. výrobu 30 tisíc tun za rok a zavést i celou řadu nových výrobků. Sledují se tu pochopitelně i nové možnosti pro export českých výrobků z domácích surovin. Značka kvalitních výrobků "Opavia" může pochopitelně přispět i k rozšíření popularity města Opavy ve světě.

Významné místo v opavském průmyslu má papírenská **a.s. Model Obaly**, která vznikla v roce 1992, když švýcarská firma Model-Gruppe odkoupila závod na Těšínské ulici od Olšanských papíren. Model je největším výrobcem obalů z vlnité lepenky v ČR a patří, jak už víme, k nejvýznamnějším zaměstnavatelům obyvatelstva města

Opavy. Opavská a.s. Model Obaly je součástí Divize vlnitá lepenka a papír švýcarské skupiny Model Holding, H.G., se sídlem ve Winfeldenu. Tržby a.s. Model Obaly dosáhly v roce 1995 za prodej výrobků, služeb a zboží 1 449 mil. Kč, čímž se řadí v opavském okrese na druhé místo. Proti předchozímu roku se tržby zvýšily téměř o 48% a hospodářský výsledek (zisk po zdanění) vzrostl o 24%. Těchto úspěchů bylo dosaženo především díky podnikatelským zkušenostem ze švýcarské společnosti Model, organizačním změnám a racionalizaci v řízení i v zajišťování některých vedlejších činností dodavatelsky. Představitelem a.s. Model Obaly je její ředitel Walo Hinterberger.

*Ze stavebnictví pojednám o **Ingstavu, a.s.** Opava, největším zaměstnavateli v tomto odvětví v Opavě. Po ukončení prací na přehradě Dlouhé Stráně pracovali stavbaři Ingstavu Opava na menších vodohospodářských a inženýrských stavbách v Ostravě, Zlíně, Kroměříži, Fulneku a jinde. V Opavě prováděl Ingstav rekonstrukci vodovodu v Kylešovicích a rozšíření vodovodu v Psychiatrické léčebně. V centru města prováděl rekonstrukci pavilonu na Ptačím vrchu. Díky zvýšenému podnikatelskému úsilí dosáhl letos podnik zisku ve výši 3,4 mil. Kč a jako jediná stavební firma ve městě vyplácel dividendy.*

*V hospodářské struktuře města Opavy zaujímalo významné místo **zemědělství**. V roce 1995 vykazovalo město 6 803 ha zemědělské půdy, z toho 6 067 ha orné. Lesní půdy bylo 5 083 ha. V zemědělství podnikalo v roce*

1995 198 subjektů, což je o 22 méně než v roce 1994. Z tohoto počtu bylo 164 samostatně hospodařící rolníci. Jejich počet se od loňského roku zvýšil o 37.

K největším zemědělským závodům patřilo Zemědělské družstvo v Opavě-Kylešovicích, Obchodní družstvo v Opavě-Kateřinkách, Školní statek Opava, Agroprogres, s.r.o. Opava, Oseva PRO, s.r.o. Opava, Best, s.r.o. Opava, Zelenina, a.s. Opava-Malé Hoštice, Zemědělský nákupní závod, a.s. Opava.

Blíže se zmíním o **Zemědělském družstvu Opava-Kylešovice**, které je v současné době největším zemědělským podnikem v našem městě. V roce 1995 hospodařilo na 2 943 ha zemědělské půdy 849 členů družstva, z toho 403 zaměstnanci. Průměrná mzda zde dosahovala 7 114 Kč, t.j. o 446 Kč více než loni. V družstvu došlo tohoto roku ke značné stabilizaci zemědělské výroby. Zejména stav hospodářských zvířat se stabilizoval natolik, že nedošlo k většímu poklesu početního stavu u žádné z kategorií dobytka. Výroba jatečných zvířat byla přitom zisková. V roce 1995 byla poprvé uzavřena kupní smlouva na prodej jatečných zvířat jateční akciové společnosti Bivoj Opava. Vůbec největšího úspěchu dosáhlo družstvo v užitečnosti dojníc. 5 425 l mléka na jednu dojnici za rok byl nejlepším výsledkem dojivosti v historii družstva vůbec. V přepočtu šlo téměř o 15 l mléka na krávu denně. Družstvo též správným směrem v živočišné výrobě investovalo do oprav a ozdravení stájí a do nových technologií, a to více než 4 mil. Kč.

Také v rostlinné výrobě dosáhlo družstvo v Opavě-Kylešovicích příznivějších výsledků než loni. Lepších výnosů bylo dosaženo u jarního ječmene, ova, okopanin (brambor a cukrovky). Zejména u cukrovky byly zaznamenána nečekaná úroda. Všechny tyto výnosy byly zde vyšší než ve všech ostatních zemědělských závodech či na polích sedláků. I zde družstvo ve zvýšené míře investovalo. Jen na obnovu strojového parku bylo v roce 1995 družstvem vynaloženo přes 16 mil. Kč!

V závěru lze o tomto prosperujícím zemědělském subjektu dodat, že se mu podařilo zachovat svou velikost a vytvořit prosperující kapitálově i technologicky silný, stabilní podnik.

8. MAJETEK A VÝSTAVBA MĚSTA, BYDLENÍ

stav majetku města Opavy není, jak ukázala inventarizace k 31. prosinci 1995, nikterak malý. Stálá aktiva - budovy a stavby, stroje i přístroje, nedokončené investice atd. představují 7,07 mld. Kč, oběžná aktiva jako jsou zásoby, pohledávky, bankovní účet atd. dosahují 228,5 mil. Kč, prostředky rozpočtového hospodaření činí 37,2 mil. Kč, rezervy 5,9 mil. Kč atd. Dále byla provedena inventarizace školských zařízení, majetku ve správě odvětvových odborů a městských částí. Z úseku školství jde o všechny budovy základních škol, mateřských škol, školních družin a z oblasti kultury o budovy Slezského divadla, Domu kultury Petra Bezruče, Domu umění, kostela sv. Václava, Švédské kaple, kina Mír, klubu Alhambra (bývalé kino Odboj v Kateřinkách). Dále jsou to budovy, v nichž je umístěn Magistrát města Opavy: na Horním náměstí jsou to vedle Hlásky další 3 budovy a Mezi trhy jedna budova. Dále jsou to objekty, které jsou přímo ve správě odvětvových odborů a městských částí, nemluvě o obytných budovách, o kterých se zmíním podrobněji dále.

Než si povšimnu problematiky výstavby města, zmíním se alespoň stručně o celkovém hospodaření města Opavy v roce 1995. Skutečné příjmy činily 499,68 mil. Kč a

skutečné výdaje 481,19 mil. Kč. Bylo tudíž dosaženo přebytku v hospodaření ve výši 18,49 mil. Kč. Kromě tohoto přebytku mělo město Opava na konci roku 1995 ještě v tzv. fondu rezerv a rozvoje 31 mil. Kč. Z celkových příjmů města činily daně 215 mil. Kč., úvěry a půjčky 54,8 mil. Kč, státní dotace 90,9 mil. Kč. Zbytek činily příjmy z různých poplatků, pokut, prodeje obecního majetku, úspor z minulých let apod. Pokud jde o výdaje, pak z celkových výdajů 481,2 mil. Kč bylo 309,8 mil. Kč použito ke krytí provozních nákladů města a 171,3 mil. Kč na tzv. investice.

Kromě výdajů na investiční akce v dopravě, školství a kultuře, zdravotnictví a sociální péči bylo v rozpočtu města Opavy na rok 1995 pamatováno na výstavbu města částkou 27 639 000 Kč, která byla v průběhu roku zastupitelskými orgány města zvýšena o 5 522 000, tedy na 33 161 000 Kč. Těchto prostředků bylo použito - ovšem jenom ze 40,5% - zejména na zavádění vody a plynu, a zřizování kanalizace. Z větší části nebyly tedy rozpočtové prostředky na výstavbu města čerpány. Na zasedání rady města dne 30. srpna byla schválena rekonstrukce hudebního pavilonu na Ptačím vrchu.

Mluvíme-li o výstavbě města, musíme ovšem vidět, že se na ní podíleli v roce 1995 zejména jeho obyvatelé vlastními prostředky. Šlo zejména o nejrůznější rekonstrukce a stavební úpravy budov pro provozní potřeby. V roce 1995 vydal stavební úřad pro Opavu a přilehlou oblast 1 018 stavebních povolení, z toho bylo pouze 15 nových rodinných domů. Ve městě Opavě vznikaly nové

podnikatelské subjekty, které ovšem potřebovaly pro své podnikatelské aktivity nezbytné prostory. Je potěšitelné, že se např. na obchodním domě Forte v Opavě na Dol. náměstí objevila skleněná "trubice", představující první vyhlídkový, panoramatický venkovní výtah, který byl 24. listopadu 1995 uveden do provozu. Nejde jen o první výtah tohoto druhu v Opavě, nýbrž o ojedinělé dílo v českých zemích. Investor stavby Pavel Orlík přistoupil na tuto nikoliv nejlevnější variantu výtahu po návštěvě USA, kde se měl údajně přesvědčit, jak může prostředí vychovávat. Výtah umožňuje se pohybovat bez problémů v prostorách obchodního domu také postiženým občanům. Naproti tomu negativní odezvu získala nedokončená stavba bankovního domu U Anděla na Ostrožné ulici. Jde o výškovou moderní stavbu se zrcadlovou fasádou, kterou projektovali pražští architekti Červenka a Gatternager. Týdeník Region uspořádal k této rozporuplné stavbě anketu, která vyzněla zcela v její neprospěch. Zdá se, že stavba sama o sobě je zajímavým a neobvyklým architektonickým počinem, nezapadá však do městské památkové zóny. Vnucuje se také otázka, proč bylo povoleno zbourat přestavěný renesanční dům ze 16. století? Copak si to může Opava, jejíž historické centrum utrpělo válečnými událostmi v roce 1945, dovolit? Je také potěšitelné, že obyvatelům města a jeho samosprávným orgánům není lhostejné, jak se nakládá s budovami, které by měly být jeho ozdobou. Jde o tzv. "Causu Nováček", o níž se jednalo dokonce na zasedání rady města 27. února 1995. Ing. Emil Nováček je totiž majitelem - restituentem domu

čp. 304 na Dol. náměstí, avšak o tento dům se nestará. Dům chátrá a je nebezpečný pro chodce. Magistrát města Opavy zde musel nechat instalovat na vlastní náklady ochranné lešení. Nicméně přes úsilí opavského magistrátu se nedaří s tímto majitelem pohnout. Do popředí veřejného zájmu se posunula i restaurace, kterou měl v úmyslu podnikavý občan vystavět na městském pozemku u křižovatky ulic Rooseveltova a Hradecká v Opavě. Občané, kteří bydlí v lokalitě zmíněné křižovatky, vyslovili totiž se stavbou nesouhlas. O této cause se jednalo dokonce na zasedání Zastupitelstva města Opavy 6. listopadu. Přítomní poslanci hlasovali pod přímým tlakem občanů, kteří byli tomuto jednání přítomni a kteří na poslance pokřikovali, aby se tak vyslovili proti výstavbě kavárny a restaurace na této lokalitě.

Velice ožehavou problematikou města byla stejně jako v předchozích letech otázka **bydlení** - od výstavby nových bytů přes přidělování městských bytů až k prodeji bytů v objektech města - o údržbě bytového fondu nemluvě. Není tajemstvím, že výstavba nových bytů je i v našem městě utlumena a omezuje se prakticky jen na individuální výstavbu. V letošním roce vyrostlo na Dánské ulici na okraji Kylešovic moderní sídliště 16 rodinných domů. Včetně inženýrských sítí je stavěla firma ing. Tichého. S výstavbou činžovních domů se počítá v Kateřinkách na Ratibořské a Vrchní ulici. Výstavbu chystaly i některé realitní kanceláře. Nicméně zatím se nenašli - kromě oněch 16 zájemců o domky v Kylešovicích - další vážní zájemci, kteří by si při

současných cenách jeden mil. Kč a více mohli a chtěli nové bydlení pořídit. Příčiny stagnace bytové výstavby ve městě se sice hledaly v osobě hlavního architekta města ing. Jiřího Horáka, v nedostatku finančních prostředků města na inženýrské síť, jiní opět tvrdili, že bytů v Opavě je dost. Ti doporučovali, aby byla uvolněna deregulace nájemného. Zdá se však, že hlavní příčinou byla skutečnost, že ani město Opava ani zámožnější zájemci o bydlení neměli dostatek finančních prostředků, resp. nebyli ochotni je na bydlení vydat. Zájemci o bydlení s průměrnými příjmy nebyli při nejlepší vůli zatím sto si tak drahé byty pořídit.

Situaci ve výstavbě bytů by měl ve městě podpořit **"Fond rozvoje bydlení města."** Dne 23. května se sešla výběrová komise zastupitelů, aby jednala o 63 žádostech o půjčky. Podle usnesení Zastupitelstva města Opavy z 20. února bylo určeno 50% částky, která byla tomuto fondu k dispozici, na půjčky k individuální výstavbě a 50% částky na bytový fond města. Ke 4. květnu činil zůstatek na fondu 5 612 486,70 Kč. Výběrová komise doporučila schválení 748 000 Kč 17 žadatelům na obnovu střechy a 37 žadatelům 1 157 000 Kč na zřízení ekologického vytápění ve stávajícím domě. Dále 3 275 000 Kč 39 žadatelům na zřízení malé čistírny odpadních vod, obnovu fasády, dodatečnou izolaci, zateplení obvodového pláště, vybudování WC, koupelny, na půdní nástavbu a vestavbu a ekologické topení při nové výstavbě. Schválené částky se pohybovaly od 20 000 Kč na zřízení malé čistírny odpadních vod do 560 000 Kč na půdní nástavbu bytů na ploché střechy. Návrh, který

zpracovala zmíněná výběrová komise zastupitelů, byl schválen na zasedání Zastupitelstva města Opavy dne 19. června. Tento orgán se ostatně zabýval čerpáním z Fondu rozvoje bydlení města ještě jednou, a to na svém zasedání 11. prosince, kdy přijal obecně závaznou vyhlášku o vytvoření a použití účelových prostředků pro tento fond s účinností od 27. prosince 1995. Šlo ovšem o novelu vyhlášky, která byla Zastupitelstvem města Opavy přijata s účinností od 22. srpna 1994.

K poskytování půjček na zvelebení obytných budov byl zřízen fond na základě dohody s Ministerstvem financí ČR, které poskytlo městu Opavě návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu. Dalšími příjmy do fondu byly splátky půjček a úroky, finanční dary sponzorů, dotace z rozpočtu Okresního úřadu Opava, případně jiného regionálního orgánu i jiné finanční příspěvky. Prostředky fondu lze používat výhradně k poskytování půjček při nejnižším úroku 4% a nejdelší lhůtě splatnosti 8 let mimo rok, kdy byla půjčka poskytnuta. Byla stanovena pravidla o lhůtách splatnosti, úroku a horní hranici jednotlivých druhů půjček. Tak např. na obnovu střechy, jejíž krytina i konstrukce je stará deset let, se poskytuje půjčka do 50 000 Kč na jeden dům s tříletou lhůtou splatnosti a 4% úrokem.

Na zřízení ekologického vytápění se poskytuje 25 000 Kč na 1 byt, a to se lhůtou splatnosti do 8 let a s 6% úrokem. Půjčku je ovšem možno získat výhradně na základě výběrového řízení, které vyhlašuje Zastupitelstvo

města Opavy a organizuje magistrát města pro každý kalendářní rok samostatně.

Příznivý vliv na bydlení ve městě měla i privatizace **Městského podniku bytového hospodářství**, který spravoval vedle realitních kanceláří Remark a Kolfis jednu třetinu bytového podniku města. Ředitel tohoto podniku Miroslav Uvíra navrhoval, aby byla vytvořena společnost s majoritní účastí města Opavy, na kterou by se převedl veškerý majetek města, který je dnes ve správě Městského podniku bytového hospodářství. Podle návrhu společníků realitní kanceláře **Remark dr. Břetislava Smičky a ing. Romeo Doupala** by bylo lepším řešením převést tento bytový fond přímo do vlastnictví města, nikoliv na nějakou novou společnost. Tento návrh byl opavským zastupitelstvem 11. prosince přijat.

Podle stavu k 15. květnu 1995 byly v majetku města Opavy 942 domy s 8 513 byty, přičemž od roku 1991 byl k tomuto dni prodán celkem 231 byt, a to realitními kanceláři Remark, Kolfis, Atrim, Ontario, Realika, Sofym, de Coster a Real Trade. K tomuto dni byla ve správě Městského podniku bytového hospodářství asi jedna třetina uvedeného bytového fondu, zbývající dvě třetiny spravovaly realitní kanceláře Remark a Kolfis.

Podle usnesení zastupitelstva z 15. května, které revokovalo předchozí usnesení o prodeji domů a schválilo "Zásady postupu při prodeji domů v majetku města Opavy", byl v Opavě určen k prodeji 381 dům, t.j. 40,4% z celkového počtu městských domů, ve kterých byly 2 302 byty, t.j. 27%

z celkového počtu všech městských bytů. Městu tedy má nadále zůstat v majetku 395 domů, t.j. 42% s 5 247 byty, t.j. 61,6% z celkového dosavadního počtu městských domů a bytů.

Z toho je patrné, že město nemá prozatím v úmyslu privatizovat veškerý bytový fond, ba ani jeho většinu.

Chtěla bych ještě trochu více pozornosti věnovat již zmíněným zásadám při prodeji domů v majetku města, schválených na zasedání opavského zastupitelstva 15. května. Jde vlastně o novelu zásad, schválených tímto orgánem 14. června 1994. Tuto novelu si vynutily jednak upřesněné možnosti prodeje bytů, formulované zákonem č. 72/1994 Sb., jednak vlastní zkušenosti z dosavadního prodeje domů. Při prodeji domu musí být prodána vždy celá nemovitost současně. Kupní cena u obytných domů bez nebytových prostor prodávaných stávajícím nájemcům bytů se stanovuje ve výši ceny odhadní stanovené znalcem. Je také stanoven způsob zaplacení. Při okamžitém zaplacení celé částky má kupující nárok na snížení kupní ceny o 10%. Jestliže nabyvatel zaplatí okamžitě 50% odhadní ceny, bude zbytek splácet po dobu 10 let s tím, že první splátka bude odložena o 4 roky. Jestliže nabyvatel zaplatí okamžitě 30% částky, bude zbytek splácet po dobu 10 let s tím, že první splátka bude odložena o 1 rok. Domy bez nebytových prostor se ke koupi přednostně nabízejí stávajícím nájemcům bytů. Jestliže na nabídku na odkoupení nemovitosti reflektuje pouze 1 zájemce z řad nájemců bytů, prodá se nemovitost tomuto zájemci. Dále je stanoveno, jak se postupuje, je-li

více zájemců, nebo není-li žádný zájemce. Domy s nebytovými prostorami se nabízejí zájemcům formou dražby.

Dále si všimněme **přidělování městských bytů** uchazečům a otázky nájemného. Bytová výstavba ve městě Opavě v posledních letech stagnuje a omezuje se fakticky na individuální výstavbu. Navíc přirozeným stárnutím a přeměnou bytů na nebytové prostory v Opavě bytů každoročně ubývá. Dochází také k nelegálnímu obchodování a k různým dalším podvodům, které se však těžko odhalují. Když se například některý byt uvolní v důsledku úmrtí nájemníka, je zde již přihlášen jiný příslušník rodiny a byt nelze nově obsadit. Za této situace přidělování městských bytů stagnovalo a byty se přidělovaly takřkajíc jen výjimečně. Žádosti o přidělení bytu, které se podávají na Hlásce jichž zde bylo koncem roku 1995 na 2 500, byly bytovou komisí hodnoceny podle bodovacího systému, zohledňujícího především sociální ale i společenská hlediska. Na základě toho byly pak tyto žádosti začleněny do pořadníku. Touto problematikou se zabývala Rada města Opavy několikrát. Např. 27. února schválila na základě bodového ohodnocení sociálních a zdravotních poměrů žadatelů pořadník 19 uchazečů o obecní byty. Dne 16. září uložila rada bytové komisi posoudit znovu bodové ohodnocení extrémních sociálních a odvolacích případů. Koncem roku 1995 navrhoval náměstek primátora radě, aby bylo dočasně zastaveno přijímání dalších žádostí o obecní byty, neboť zpracování a objektivizování těchto

žádostí zbytečně zaměstnává aparát Hlásky. Tento návrh nebyl sice opavskou radou akceptován, avšak tím se nic nezměnilo na tom, že bytová komise jednala víceméně naprázdno. Na bytové situaci v Opavě nezměnilo nic ani zrušení obecně závazné vyhlášky o cenové regulaci nájemného z nebytových prostor na území města Opavy, a to s účinností od 1. října 1995.

Dne 24. dubna 1995 byla schválena radou vyhláška o růstu nájemného v závislosti na velikosti obce a míře inflace. Od 1. července 1995 bylo v Opavě maximální nájemné stanoveno jako součin nájemného splatného do 30. června 1995 a výsledného koeficientu (koeficient míry inflace 1,10 a koeficient dle velikosti obce 1,15) 1,265. Rada města Opavy v tomto případě použila koeficientu o 1 stupeň vyšší než byl stanoven ve vyhlášce ministerstva financí u obcí s počtem obyvatel od 50 do 100 000, tedy jako u obcí s počtem obyvatel nad 100 000, což jí zmíněná vyhláška ministerstva financí umožňovala. Vedla ji k tomu - dle vyjádření ing. Václava Klučky, náměstka primátora Opavy - ekonomická analýza, vycházející z potřeb rekonstrukce a modernizace bytového fondu ve vlastnictví města, jakož i jeho zachovalosti. Je ovšem otázka, zda se tímto opatřením nezvýší počet neplatičů nájemného. Ostatně i touto otázkou se Rada města Opavy zabývala, a sice 16. října 1995.

Usnesla se vypracovat výzvu neplatičům pro místní tisk s tím, že kdyby ani to nepomohlo, byla by jména neplatičů v tisku zveřejněna. Posléze by mělo být odebráno neplatičům základní vybavení bytu jako například sporáky. V tuto dobu

bylo v Opavě na 100 neplatičů, dlužících městu od 10 000 do 30 000 Kč. Je ovšem otázka, zda represe samotná může situaci v placení nájemného zlepšit. Co když mezi neplatiči jsou i takoví, kteří nemohou prostě platit? Opavskou veřejnost vzrušil v polovině října razantní postup městského bytového podniku vůči knihkupecké firmě Routin Shop, jež užívala údajně neoprávněně nebytové prostory v Hrnčířské ulici č. 5. Bytový podnik zatarasil vchod do knihkupectví betonovou tvárnici, a poté, co majitel firmy Pavel Strnad dal po týdnu tuto tvárnici odstranit, nechal - údajně z rozhodnutí Rady města Opavy - zavařit vstupní dveře. Je-li to spor o platnosti nájemní smlouvy, rozhoduje přece v právním státě nezávislý soud!

Zdalo se, že bytové družstvo Rozvoj našlo správnou cestu, jak na neplatiče nájemného. Toto bytové družstvo mělo totiž stejně jako opavský magistrát v řadách svých bydlících členů neplatiče, kteří dlužili za nájemné. V případě, že dlužník nezaplatil ani po několika výzvách byla s ním uzavřena dohoda o uznání a splátkách dluhu s výstrahou před vyloučením a posléze o vyloučení z družstva. U vyloučených členů pak družstvo podá soudní návrh na vyklizení bytů. V letech 1993-1995 projednalo představenstvo družstva 186 výstrah před vyloučením a v 82 případech přistoupilo k vyloučení z družstva. V 34 případech se družstvo dožadovalo soudního uvolnění bytu. Pro případy vyklizení s bytovou náhradou má družstvo k dispozici v Opavě "dům pro neplatiče", kam je postupně vystěhuje. Vybavení bytů je minimální: studená voda,

spotřebič, společné WC, vlastní topení. Jde o starší obytný dům na náměstí Sv. Trojice, v němž byly původně 3 bytové jednotky přebudovány na 10 náhradních bytů a ubytování.

9. ZDRAVOTNICTVÍ

životě města Opavy sehrávalo zdravotnictví v roce 1995 zvlášť významnou úlohu. Už tím, že Slezská nemocnice v Opavě byla zařízením města a že dne 4. ledna byla Okresním úřadem v Opavě zřízena Státní slezská nemocnice, spravující majetek bývalého Okresního ústavu národního zdraví v Opavě a že konečně mezi zřizovatelem Slezské nemocnice a Státní slezské nemocnice panovalo téměř po celý rok 1995 napětí, ne-li nezdravé rivalství. Tento nenormální stav byl ukončen 11. prosince 1995 usnesením Zastupitelstva města Opavy o převodu Slezské nemocnice z města Opavy na stát, t.j. na Okresní úřad v Opavě.

Jaký byl zdravotní stav obyvatelstva města Opavy? Protože se Opava měla stát členem Národní sítě zdravých měst, v níž bylo zatím 17 měst, ustavila opavská rada již v červnu minulého roku šestičlennou Radu zdraví, která je složena z odborníků z oblasti zdravotnictví, školství a sociální péče. Podle údajů demografické studie, zpracované ředitelem Okresní hygienické stanice v Opavě MUDr. Učnem pro potřeby této rady, je struktura příčin smrti obyvatelstva města Opavy dlouhodobě stabilní: první místo zaujímají nemoci oběhové soustavy, tvořící spolu s nádorovými onemocněními více než 3/4 příčin všech úmrtí. Zatímco počet zemřelých na nemoci oběhové soustavy stoupl oproti loňsku o 57, t.j. o 19%, počet zemřelých na rakovinu

klesl o 26, t.j. o 15%. Na třetím místě jsou úrazy, následují onemocnění dýchacích orgánů a trávicího traktu. U zhoubných novotvarů je počet úmrtí na stejné úrovni jako v celé ČR. Mezi nejčastěji postižené orgány patří rakovina kůže. U mužů pak rakovina průdušek a plic, u žen rakovina prsu. Trendy vývoje infekčních chorob byly sestupné a virové hepatitidy (žloutenky) A i B a u všech nemocí povinně očkovaných. Nepříznivý vzestup byl zaznamenán u salmonelóz, pohlavních chorob a v poslední době i u TBC. Narůstal rovněž počet alergických onemocnění, zejména respiračního traktu. V souvislosti se zdravotním stavem opavského obyvatelstva specifikoval MUDr. Učen zabezpečit tyto priority: posílit zodpovědnost občanů za vlastní zdraví, neformálně uplatňovat zdravotní výchovu, např. v podobě akcí Den zdraví, propagace nekuřáctví, abstinence, boj proti drogám.

O zdraví Opavanů pečovala v roce 1995 poměrně široká síť zdravotních zařízení - od Psychiatrické léčebny a Slezské nemocnice přes ordinace praktických a odborných lékařů až po záchrannou službu a transfúzní stanici.

Tohoto roku měla Opava 29 ordinací praktického lékaře a 14 ordinací praktického lékaře pro děti a dorost. Proti roku 1994 vzrostl počet ordinací praktického lékaře o 2. Byli zde 43 stomatologové, 7 gynekologů a 51 lékař - specialista.

Oproti roku 1994 přibyla jedna ordinace stomatologa a byly zrušeny 3 ordinace specialistů.

V kojeneckém ústavu stejně jako v Léčebně dlouhodobě nemocných byl stav obdobný jako v roce 1994.

Naproti tomu poklesl počet míst ve 4 jeslích ze 160 na 145. Je ovšem třeba vidět, že Slezská nemocnice, stejně jako ostatní zdravotnická zařízení včetně lékařských ordinací sloužily nejen Opavě, nýbrž i dalším obcím opavského okresu. Některá oddělení Slezské nemocnice jako infekční, ušní, krční a nosní a stomatologické měly nadregionální charakter.

Než si povšimnu některých zdravotních zařízení podrobněji, zastavím se blíže u některých infekčních nemocí a dalších zdravotních neduhů, které letos rozvířovaly atmosféru opavské veřejnosti. Určitou paniku vyvolal v letních měsících výskyt infekce meningokoku, způsobující zánět mozkových blan. Díky masmédiím se stala tragická úmrtí z okolí Frýdku-Místku důvodem k obavám i na Opavsku. Přitom zde byla zatím od počátku roku zaznamenána 2 onemocnění způsobená méně agresivním meningokokem B, který nezpůsobuje tak rychlé intenzivní nemoci jako jeho jmenovec. Opavští lékaři se shodovali na tom, že v Opavě a na Opavsku vůbec je situace klidná a že tudíž není důvod k panice.

Daleko větší nebezpečí pro Opavany představovala klíšťová encefalitida a lymeská borelióza, protože Opavsko patří spolu s pohraniční částí Polska mezi místa s největším výskytem infikovaných klíšťat ve střední Evropě. V srpnu 1995 byla na infekčním oddělení Slezské nemocnice v Opavě hospitalizována zhruba desítka pacientů, přičemž v jednom případě došlo k ochrnutí horních končetin a vážným psychickým změnám.

Pokud jde o onemocnění AIDS je potěšitelné, že na Opavsku prozatím stagnuje. Podle MUDr. Jana Hofty z Okresní hygienické stanice se evidoval v roce 1995 1 nositel tohoto nebezpečného viru. Přitom se situace již delší dobu nemění. Zato se ale léčí na Psychiatrické léčebně v Opavě neurózy, vyplývající z obav z AIDS.

Zaznamenat je nutno dále chřipkovou epidemii, která vypukla na Opavsku počátkem roku 1995. "Po třiceti letech své praxe považuji tuto chřipkovou epidemii za nejtěžší, jakou jsem zažil," uvedl primář dětského oddělení Slezské nemocnice MUDr. Beneš. Z dětských pacientů byla nejvíce postižena skupina mladistvých mezi 14 - 18 lety. Dětské oddělení Slezské nemocnice bylo přeplněno, téměř čtyřnásobný počet pacientů postižených chřipkou vyhledávalo v tuto dobu posílenou lékařskou pohotovostní službu první pomoci a přetížena byla rovněž záchranná služba, která uskutečnila během dvou víkendových dnů téměř 150 převozů. Svízelná situace byla rovněž na interním oddělení Slezské nemocnice. U starších pacientů se objevovaly komplikace, v důsledku nichž se prodlužovala doba jejich hospitalizace. Okresní epidemiolog MUDr. Hofta situaci v tuto dobu oficiálně klasifikoval jako epidemii. Proto byly také vyhlášeny na školách ve dnech 14.-22. prosince mimořádné prázdniny.

Problém drog a nárůst počtu toxikomanů je pravděpodobně v ČR problémem velkých měst s velkou sociální anonymitou, zejména Prahy, a míst s velkou migrací. K těmto místům nepochybně patří Ostrava a

Havířov. Přitom se ukazuje, že nejohroženější skupinou obyvatelstva jsou dnešní studenti středních škol, zejména gymnázií. A to je také důvod, proč město Opava s tolika středními školami věnuje drogové problematice zvýšenou pozornost. Má se zato, že v Opavě kromě marihuany a hašiše lze sehnat už také LSD. Ponejvíce je zde "užívána" především marihuana. Mezi opavskou mládeží se již vyskytují dealeri zaměřující se také již na pervitin. To jsou informace, které sdělil pracovník protidrogového oddělení Krajské správy policie pedagogům Integrované střední školy v Opavě v průběhu přednášky o protidrogové prevenci.

Nástup k protidrogové ofenzivě byl v Opavě spojen s tím, že podle návrhu vládního nařízení byla Opava vedle Prahy, Brna, Mostu a dalších měst vybrána k tomu, aby zde byl proveden do půl roku program průzkumu drogové situace u takzvané skryté populace. Jde o dosud nezjištěnou a neprobádanou část toxikomanů, která má tvořit z celkového počtu toxikomanů odhadem 70-90%. Na základě tohoto průzkumu se měla pak rozvinout protidrogová prevence a pomoc lidem, kteří upadli do drogové závislosti. Průzkumem byli pověřeni pracovníci Centra krizové pomoci, kteří byli v květnu proškoleni pražskou Mezirezortní protidrogovou komisí. Psychoterapeut a sociolog Mgr. Nosál, jeden z pracovníků Centra krizové pomoci, řekl: "Naším hlavním úkolem je práce v terénu, všude tam, kde se narkomani, dealeri a jejich potencionální oběti scházejí. Víme, kam a jak mezi ně v Opavě proniknout. Důležité je získat důvěru těch, kteří nám v tom mohou

pomoci. Zajímají nás mimo jiné způsoby aplikace drog v přímé souvislosti s onemocněním hepatitidou B a HIV."

*V souvislosti se zmíněným návrhem vládního usnesení byla v Opavě ustavena na zasedání rady dne 5. června 1995 **protidrogová komise**, a to v tomto složení: Antonín Plachý, protidrogový koordinátor, Mgr. Lubomír Kozák, vedoucí kanceláře primátora, ing. Jiří Golka, ředitel Městské policie, ing. Jindřiška Těžká, vedoucí sociálního odboru Magistrátu města Opavy, PhDr. Jana Tománková, referentka školského úřadu, PhDr. Alena Nykllová, vedoucí Centra krizové pomoci, MUDr. Libor Chvíla, primář toxikomanského oddělení Psychiatrické léčebny, MUDr. Zdeněk Učen, ředitel Okresní hygienické stanice, ppor. Jiří Syrůček, Policie ČR, PhDr. Václav Kutnohorský, vedoucí referátu zdravotnictví OKÚ Opava, Mgr. Jaromír Šimánek, poslanec parlamentu ČR. Komisi měl svolávat a řídit protidrogový koordinátor Antonín Plachý. Později se stala členkou komise ještě Mgr. Miroslava Halámková, vedoucí odboru školství a kultury Magistrátu města Opavy, kdežto PhDr. Jana Tománková ze školského úřadu se přestala schůzí komise zúčastňovat. Protidrogová komise se ujala svých úkolů s plným nasazením. Spolu s redakcí týdeníku *Region* byla připravena zvláštní příloha, kde byly otištěny příspěvky člena komise, které informovaly veřejnost o problematice drog. Podrobné informace byly zpřístupněny ředitelům škol všech stupňů. Na toto setkání, které se uskutečnilo 31. srpna a 6. září 1995, navazoval půldenní program pro výchovné pracovníky 5 až 9 tříd základních,*

středních, speciálních a zvláštních škol. Na Mendelově gymnáziu se začal vytvářet z dobrovolných studentů sbor aktivistů, kteří mají být proškoleni, aby se orientovali nejen v drogové problematice, ale i v životních hodnotách a náplních pro volný čas. Dále byla vytipována místa v centru města, kde se sdružují rizikové skupiny mládeže. Komise získala informace, kde se dají v Opavě ve velkém a bez problému koupit jakékoliv drogy. Při současné legislativě však není možno zasáhnout. Chybějí také lidé, kteří by s touto rizikovou skupinou navazovali bližší kontakt.

Připravoval se projekt "Drogy v okrese Opava". V první fázi bylo připraveno grafické znázornění jak možnosti "záchytu" problémových osob tak i možnosti jednotlivých institucí při provádění prevence. Protidrogová komise spolupracuje s Centrem krizové pomoci v Opavě. V pětičlenném výboru této nestátní organizace jsou 4 její zástupci. Dále spolupracuje s Okresní hygienickou stanicí při sbírání dat s dalšími institucemi. V Radě protidrogových koordinátorů, která spadá přímo pod Úřad vlády zasedá Antonín Plachý.

Opavská protidrogová komise se zaměřovala v roce 1995, jak jsem viděli, převážně na primární prevenci u mládeže. Rozšíření a prohloubení aktivit této komise brání absence státní koncepce a patřičné protidrogové legislativy. Komise zápasila také s finančními potížemi. Není proto divu, že opavské zastupitelstvo podpořilo na svém zasedání dne 6. listopadu "Libereckou výzvu" Zastupitelstva města Liberce předsedovi Parlamentu ČR Milanu Uhdemu, požadující účinnější postup v boji proti drogové závislosti.

Chtěla bych ještě zaznamenat, že se pro studenty Mendelova gymnázia konala 31. března přednáška ředitele Městské policie Liberce ing. Jiřího Vacka o drogové problematice. Obdobná přednáška se konala pro opavské studenty středních škol v kině Mír 3. října. Od této "plošné" osvěty se však k individuálnímu působení v prevenci nepokročilo.

Závislí můžeme však být nejen na drogách, nýbrž i na alkoholu, cigaretě či hracích automatech. I závislost tohoto druhu je v Opavě aktuální. Zde snad aktuálnější než závislost na drogách. V roce 1995 bylo přijato na PL v Opavě na 200 pacientů, kteří měli problémy s drogami. Avšak bylo zde na 800 pacientů, kteří měli problémy s pitím alkoholu a internisté by mohli toto číslo doplnit o stovky dalších, kteří byli ošetřováni pro následky kouření, nemluvě o těch, kteří zemřeli na rakovinu plic.

***Psychiatrická léčebna** v Opavě jejíž dosah působnosti je ovšem nadregionální měla v roce 1994 1 246 lůžek. Jejich počet v počet 1995 poklesl o 221, t.j. o 17,7%. Počet 50 lékařských míst se však zde udržel na stejné výši.*

*A jaký byl stav ve **Slezské nemocnici**? Zde počet lůžek poklesl z 791 v roce 1994 na 730 v roce 1995, tedy o 61, t.j. o 7,7%. Naproti tomu počet lékařských míst se v roce 1995 zvýšil ze 131 na 141. Průměrná mzda lékaře zde dosahovala v roce 1995 18 725 Kč, bez pracovní pohotovosti 13 498 Kč. Slezská nemocnice v Opavě vykázala za rok 1995 ztrátu ve výši 8 832 000 Kč. Tato ztráta začala již ve druhém pololetí 1994 po úpravě sazebníku výkonů a po*

snížení hodnoty bodu u oborových zdravotních pojišťoven. Doposud přetrvává totiž prodělečnost lůžkových oddělení z důvodu nízké úhrady ošetrovacího dne a nízkého paušálu na léky. Zvýšení úhrady za ošetrovací den a realizace sestupné platby od 1. října 1995 částečně zlepšila hospodářský výsledek Slezské nemocnice. Za měsíc říjen a prosinec včetně nebyla nemocnice prodělečná. Mluvíme-li o hospodářské ztrátě Slezské nemocnice v Opavě za rok 1995, musíme ovšem vidět, že její celková ztráta dosahovala na 20 000 000 Kč a že v letech 1992-1994 zde vzrostly nejvíce vedle mzdových nákladů náklady na léky a speciální zdravotnický materiál. A je s podivem, že se část domácích levnějších léků přestala vyrábět. Ale je také s podivem, že OkÚ v Opavě měl na svém kontě pro opavskou nemocnici 11 339 000 Kč, nemohl však tuto nemalou částku uvolnit, protože Slezská nemocnice v Opavě nebyla státním majetkem. Šlo o státní finanční výpomoc lůžkovým zařízením, aby přežila, než jim pojišťovny zaplatí dluhy.

Slezská nemocnice v Opavě je od roku 1992 samostatnou příspěvkovou organizací zřízenou městem Opavou. S Psychiatrickou léčebnou v Opavě je dodnes spojena řadou technických a obslužných funkcí. Část budov je chráněna jako kulturní památky. Mimo areál nemocnice se nachází čtyřpodlažní budova v centru města (U rytířů) na Popské ulici s oddělením urologickým, ortopedickým a léčebnou dlouhodobě nemocných. V bezprostřední blízkosti areálu Slezské nemocnice je budova s oddělením gynekologicko-porodnickým. V areálu nemocnice naopak je

klášter, dlouhodobě pronajatý pro její potřeby, je zde umístěn také materiál civilní ochrany okresu Opava.

Slezská nemocnice má 25 oddělení a v roce 1995 zaměstnávala průměrně 1 214 lidí. Je vybavena moderní zdravotnickou technikou, jak to vyžaduje nemocnice regionálního významu. Tomu odpovídá i kvalita personálního vybavení. Svou velikostí a účetní hodnotou majetku v cca 280 mil. Kč přesahuje velikost mnoha fakultních nemocnic a v řadě činností má působnost nadokresního charakteru. Úzce spolupracuje se Záchranou službou Opava, umístěnou v areálu nemocnice.

V průběhu roku 1995 realizovala Slezská nemocnice řadu opatření ke zlepšení zdravotní péče. V lednu byl pořízen operační mikroskop pro oddělení ušní, nosní a krční v ceně 1 664 000 Kč, v září byl uveden do provozu infekční pavilon s 50 lůžky v hodnotě 36 621 000 Kč. Tohoto měsíce byly rovněž uvedeny do provozu po provedené přístavbě interního oddělení tři dialyzační lůžka. V roce 1995 bylo ve Slezské nemocnici hospitalizováno 23 207 osob, t.j. o 204 osob více než v roce předešlém. Využití zredukovaných lůžek se proti roku 1994 zvýšilo o 0,85%.

Kromě hospodářských problémů zápasila nemocnice v Opavě s tím, že nebyla dosud ukončena její transformace, započatá již v roce 1992. Na počátku roku 1995 existovaly v Opavě vedle sebe dva subjekty: Slezská nemocnice v Opavě zřízená Hláskou a Státní slezská nemocnice, zřízená 4. ledna 1995 Okresním úřadem v Opavě. Tento druhý subjekt představoval však pouze ředitel a několik úředníků.

Vedle těchto dvou subjektů existoval zde však ještě třetí subjekt - I. slezská nemocnice, s.r.o., kterou založilo v roce 1993 pět lékařů. Předmětem jejich podnikání bylo půjčování movitých věcí, pronájem a leasing. Tuto společnost lékaři podle svého vyjádření založili proto, aby mohli podat privatizační projekt.

První oficiální schůzka primátora Opavy doc. Jana Mrázka s přednostou Okresního úřadu v Opavě Mgr. Antonínem Šromem o dalším osudu opavské nemocnice se uskutečnila z iniciativy Mgr. Šroma 11. ledna 1995. Mgr. Šrom předložil údajně dvě oficiální a jednu neoficiální variantu další existence Slezské nemocnice. První varianta počítala s tím, že bude vedle sebe stát příspěvková organizace města Opavy s názvem Slezská nemocnice Opava a nově zřízená státní příspěvková organizace, zřízená opavským okresním úřadem. Druhá varianta spočívala v tom, že zřizovatelská práva města Opavy na Slezskou nemocnici přejdou na nově vzniklou Státní slezskou nemocnici. Třetí neoficiální varianta uvažovala o převodu Slezské nemocnice do majetku města Opavy jako samostatné příspěvkové organizace. O tom, která z variant bude přijata, měli rozhodnout opavští členové zastupitelstva na svém zasedání 20. března 1995.

Bohužel nešlo jen o zvažování věcných argumentů ani na jedné ze soupeřících stran. Vyplývalo to jasně z tiskových konferencí, které obě strany pořádaly 17. března. Podle názoru přednosty Okresního úřadu v Opavě Mgr. Šroma by město mělo zřizovatelská práva přenést zpět na stát,

zastoupený okresním úřadem, naproti tomu opavská radnice argumentovala ve prospěch ponechání těchto zřizovatelských práv městu Opavě. Přednosta Mgr. Šrom jako zásadní argument pro převedení Slezské nemocnice zpět státu uvedl, že Slezská nemocnice jako organizace zřízená městem nebude moci získat finanční prostředky, protože zabezpečuje služby nejen pro Opavu, ale pro opavský okres a v řadě služeb i širší region. Radnice se naopak domnívala, že finanční prostředky bude schopna získat.

Dle hlasování na Zastupitelstvu města Opavy dne 20. března měla Slezská nemocnice nadále zůstat Hlásce. Nicméně hlasování bylo těsné: 20:17. Proti hlasovali členové pravicového konzervativního bloku (ODS, KDU-ČSL a Opavská prosperita) spolu se členem Rady města Opavy dr. Motyčkou. Jejich postoj podpořil i přítomný náměstek ministra privatizace ing. Jurečka. Variantu "městské nemocnice" podpořila tzv. radniční koalice, tedy členové ODA, ČSSD, KSČM, Strany zelených a SPR-RSČ. Spor o opavskou nemocnici měl tak výrazný politický podtext a věcné argumenty ztrácely na významu. Ostatně i ministr privatizace Jiří Skalický (ODA), který navštívil Opavu 4. května 1995, vyslovil znepokojení nad tím, že v Opavě dochází ve věci Slezské nemocnice ke konfliktu státní správy a samosprávy a doporučil převod státního majetku Slezské nemocnice do vlastnictví města Opavy.

Spory o nemocnici se dále vyhrocovaly. Jednalo se na Ministerstvu privatizace, kde byly přijaty dvě alternativy

řešení, přičemž za nejefektivnější řešení se jevil bezúplatný převod nemovitostí na město Opavu. Neschválili Zastupitelstvo města Opavy privatizaci nemocnice ve smyslu převodu na město, měla nemocnice zůstat státním zařízením. Dne 16. června 1995 se konalo jednání o opavské nemocnici z iniciativy primátora doc. Mrázka na Hlásce a kromě představitelů města Opavy, Okresního úřadu v Opavě a zástupců Slezské nemocnice v Opavě se ho zúčastnili starostové obcí a měst opavského okresu. Zúčastněné strany se shodly pouze na proklamovaném zájmu řešit spor ve prospěch občanů. Starostové obcí a měst opavského okresu se totiž vyslovili již před 14 dny pro převod opavské nemocnice na stát. Z 54 přítomných hlasovalo pro toto převedení 40, 14 starostů se zdrželo hlasování a pouze primátor města Opavy byl proti. Rozhodovaly tu obavy z možných dotací vyžadovaných na obcích městem Opavou v případě převzetí nemocnice do jejího vlastnictví.

A tak nemůže překvapit jednání opavského zastupitelstva, které rozhodlo 18. září - po řadě měsíců přece jen jakási shoda - na jakémsi kompromisním řešení. Slezskou nemocnici by mělo spravovat sdružení právnických osob, tvořené Slezskou nemocnicí, provozovanou městem Opavou, a Státní slezskou nemocnicí, která spravuje státní majetek. Zatím měl být vypracován návrh smlouvy, kterou mělo znovu projednat a schválit Zastupitelstvo města Opavy. Nakonec schválilo opavské

zastupitelstvo na svém zasedání konaném 11. prosince 1995 převod Slezské nemocnice na stát.

Dále se zmíním o stávce lékařů Slezské nemocnice v Opavě. Na 90% lékařů - vysokoškolských pracovníků nemocnice - zaslalo již v říjnu ministru zdravotnictví Ludku Rubášovi otevřený dopis, v němž vyjádřili nespokojenost se současným systémem financování zdravotnictví, který přivedl i Slezskou nemocnici do finančních problémů a lékaře do neutěšené mzdové situace. Současně byl vysloven vesměs kladný postoj ke stávce vyhlášené na 1. listopad 1995. Nemělo však jít přerušování práce a tím o ohrožení zdraví obyvatel. Názory na průběh a výsledky stávky lékařů se různily. Zatímco opavský Lékařský odborový klub, sdružující více než dvě třetiny lékařů Slezské nemocnice, hodnotil její výsledky kladně, nemalá část veřejnosti i představitelů politického života v ní spatřovala především málo úspěšný pokus o zvýšení lékařských platů. V den stávky pracovali lékaři Slezské nemocnice pouze v posílených pohotovostních službách, přičemž ostatní pracovníci nemocnice pracovali bez omezení. V porodnici se prováděly všechny zákroky, tedy i interrupce.

Ještě o některých zajímavostech ze života Slezské nemocnice v Opavě. Předně je nutno zaznamenat, že ušní, nosní a krční oddělení Slezské nemocnice bylo vybaveno špičkovou technikou (operační mikroskop OLYMPUS, nové speciální a moderní nástroje pro nosní endoskopickou chirurgii a vysoce kvalitní přístroj pro zpřesnění

diagnostiky sluchových poruch) a že toto oddělení začalo v roce 1995 pečovat o pacienty z celého západního moravsko-slezského regionu. Tedy z Bruntálska včetně měst Krnova, Města Albrechtic až po Vrbno pod Pradědem. Koncem července 1995 byl kolaudován nově postavený pavilon infekčního oddělení Slezské nemocnice. Pavilon patří k nejnovějším v ČR. Zaznamenat je nutno rovněž zprávu o dvou sponzorských darech infekčnímu oddělení Slezské nemocnice. Spolumajitel firmy Oceán předal zde koncem roku 1995 tři barevné televizory a zástupce Galeny 30 000 Kč na zakoupení polohovacího lůžka pro nepohyblivé pacienty.

Zmínit je ovšem třeba také se o méně příjemné záležitosti. V porodnici došlo ke konfliktu mezi primářem MUDr. Janem Schee a jeho podřízeným MUDr. Markem Schwarzem. Tento konflikt našel v tisku širokou publicitu a rozhodně nepřispěl k dobré pověsti opavské porodnice a Slezské nemocnice vůbec. MUDr. Schee údajně svého kolegu lékaře fyzicky napadl. Primář opavské porodnice MUDr. Jan Schee byl z funkce s účinností od 18. září odvolán a na jeho místo byl jmenován MUDr. Kamil Maschke, dosavadní zástupce primáře. V opavské nemocnici došlo snad také k několika lékařským pochybením. Šlo o stížnost rodičů na nesprávný postup ženského lékaře, který nerozeznal vrozenou vadu před porodem, o udání na léčení 84 letého muže, který zemřel nakonec v psychiatrické léčebně a o obnovené trestní stíhání lékaře Lékařské služby první pomoci v Opavě pro trestní čin

neposkytnutí první pomoci osmiměsíčnímu chlapečkovi, jenž po několika dnech zemřel, což vyvolávalo na veřejnosti o to větší rozruch, že se těmito případy zabývala masmédia. Ostatně i jiné výtěžné činnosti lékařů Slezské nemocnice, shodně s činností v zaměstnání a odporu lékařů proti odstranění střetu zájmů neměli na veřejnosti příznivou odezvu. Nakonec odvolala Rada města Opavy 18. prosince ředitele Slezské nemocnice ing. Havlíčka z funkce k 1. lednu 1996, a to pro nedostatky v hospodaření nemocnice, s čímž zaměstnanci nemocnice ale nesouhlasili.

Zastupitelstvo města Opavy schválilo dne 20. února 1995 návrh na zrušení příspěvkové organizace "Onkologické ambulance" MUDr. Němce. Ambulance vyvíjela nyní svou činnost jako zdravotnické zařízení soukromé. Téhož dne zrušilo opavské zastupitelstvo samostatné příspěvkové organizace "Pohotovostní služby" a schválilo její přičlenění k Záchrané službě, příspěvkové organizaci řízené Okresním úřadem v Opavě. Počet čtyř jeslí zůstal v Opavě v roce 1995 proti roku 1994 nezměněn, snížil se však počet míst v těchto jeslích o 15. A dne 13. března schválila Rada města Opavy zvýšení příplatku na zaopatření dětí v jeslích města z dosavadních 10 na 20 Kč denně, a to již k 1. dubnu 1995.

*Do finančních potíží se dostalo v důsledku zpoždování platby zdravotních pojišťoven **Léčebné a rehabilitační centrum, spol. s r.o.**, v Opavě a hrozilo mu, že bude muset omezit provoz zvláště energeticky náročných zařízení. Šlo hlavně o plavecký bazén. Za této situace schválilo*

Zastupitelstvo města Opavy dne 11. prosince návratnou výpomoc Léčebnému a rehabilitačnímu centru ve výši 100 000 Kč. Značné částky dlužily některé pojišťovny i majitelům opavských **lékáren** (Moravskoslezská zdravotní pojišťovna Impuls, Moravská zdravotní pojišťovna, Železniční zdravotní pojišťovna - Grál, a z části též Revírní bratrská pokladna). Hrozilo nebezpečí, že lékárníci budou muset, pokud by se situace urychleně nezměnila, požadovat od 1. září přímou úhradu léků pojištěnci těchto pojišťoven. Přímá úhrada léků pojištěncům Hornické zdravotní pojišťovny již byla v okrese Opava zavedena. Naštěstí k tomu nejhoršímu nedošlo.

A na závěr této části kroniky ještě informace o zavedení čínské masáže "reiki" na Fyzikální terapii Polikliniky v Opavě, kam docházejí denně na rehabilitaci s bolestmi páteře a kloubů desítky lidí. Čínská masáž je založena na využití **akupresury**. Je to stará tibetská léčba dotykem a ač se to zdá neuvěřitelné, má prý vynikající léčebné účinky.

10. SOCIÁLNÍ PÉČE

ěsto Opava se může pochlubit poměrně rozsáhlou sítí sociálních služeb, sloužící nejen Opavanům. Je zde **Ústav sociální péče pro mentálně postižené dospělé**, a to na Beethovenově ulici č. 1, s 186 lůžky. Proti roku 1994 vzrostl počet lůžek o 30. Dále jsou v našem městě dva **Ústavy sociální péče pro mládež s 316 lůžky**. Vedle ústavu sociální péče na Mánesově ulici 7, který slouží mládeži do 18 let, je to **Domov pro matky s dětmi do tří let na Rybářské ulici 86**. Byl otevřen 31. března 1995 s tímto posláním: ubytovat přechodně akutní, náhlé případy, při nichž není omezen věk dítěte a poskytovat azyl i na delší dobu, jejíž hranice byla stanovena na dva až tři roky. V tomto případě platí omezení věku dítěte do tří let. V Domově pro matky s dětmi je místo pro ubytování 12 matek s dětmi, dva pokoje jsou určeny pro potřeby náhlého přenocování. Zařízení je určeno žadatelkám z celého opavského okresu a spravuje je stejně jako ostatní sociální ústavy Okresní úřad v Opavě prostřednictvím Okresního ústavu sociálních služeb. Ředitelem tohoto ústavu byla jmenována Alena Cihelková a spolu s ní zde působí ještě čtyři vychovatelky a jedna vedoucí sestra. V Opavě přibyly dále v roce 1995 tři domy s pečovatelskou službou o 33 bytech. Dále jsou zde dva domovy důchodců s 251 místem, a to na Rybářské ulici 27 a na Rooseveltově ulici 3. Opava má dva domovy -

penziony - pro důchodce s 66 místy, a to v Opavě-Kateřinkách. Jejich kapacita byly v podstatě stejná jako v roce 1994. Zmíněné domovy důchodců, stejně jako penziony pro důchodce převzalo od Okresního úřadu v Opavě sdružení Magna Res, o němž se zmíním dále.

Centrum krizové pomoci v Opavě, otevřené v březnu 1994, má své sídlo na Komárovské ulici č. 9. Jeho vedoucím je PhDr. Alena Nyklová, klinická psycholožka a předsedkyně výboru tohoto nestátního sdružení je ing. Jindřiška Těžká, vedoucí odboru sociálních věcí Magistrátu města Opavy. Centrum pomáhá lidem, kteří se ocitli v krizi, a má podobu anonymní bezplatné poradny a telefonní linky první pomoci. Už v roce 1994 zde zaznamenali 920 osobních konzultací a 400 telefonátů. Šlo převážně o klienty z města Opavy a okresu Opava, ale i z přilehlých okresů Ostrava, Bruntál a Nový Jičín. Poskytovalo zejména péči klientům s problémy všech druhů závislosti (drogy, gamblerství, alkohol), s problémy neurotické povahy (fobie, deprese, stres, problémy sebeuplatnění, problémy v partnerských vztazích aj.), s problémy asociálního charakteru buďto přímou pomocí nebo zprostředkováním na kompetentních orgánech. Od 18. září 1995 má Opava také již sdružení s názvem Ochrana nenarozeného života i Poradnu pro ženy a dívky, otevřenou na Rolnické ulici 9 v Opavě-Kateřinkách v domu s pečovatelskou službou. Poradna nabízí zdarma a anonymně gravitesty a veškeré poradenství těhotným, osamoceným, bezradným a opuštěným ženám či dívkám. Poradna pomáhá v oborech gynekologie a porodnictví

prostřednictvím poradců Jany Fojtíkové, Evy Kalivodové a Lydie Pípalové. Sdružení Ochrana nenarozeného života je občanským zařízením, pobočkou pražské centrály.

A nyní o **Azylovém domě** na Nákladní ulici 24, který vybudovalo v roce 1992 Společenství křesťanské pomoci Samaritán, reprezentované Antonínem Plachým spolu se státní správou. Od roku 1993 plní funkci ubytovny, noclehárny a také denního centra. Za tuto dobu poskytl nocleh 276 nocležníkům a ubytování 74 klientům. Ve spolupráci s Charitním šatníkem nabízel také svým klientům oblečení a zapůjčoval tělesně postiženým lidem invalidní vozíky i další pomůcky. Ředitelem Azylového domu v Opavě je jeho faktický zakladatel Antonín Plachý, který byl v květnu 1995 opětovně zvolen předsedou Sdružení provozovatelů azylových domů. V ČR je těchto domů 26. Rada města Opavy poskytla Azylovému domu v Opavě v roce 1995 příspěvek ve výši 34 000 Kč. Spolu s Magistrátem města Opavy uspořádal Azylový dům v Opavě dne 24. prosince od 13 do 16 hod. pro všechny potřebné štědrovečerní oběd a 22. prosince vánoční večeři pro všechny stálé klienty a zaměstnance s rodinami. Nechyběl ani vánoční stromek s dárky.

A nyní několik vět o zájmovém sdružení **Magna Res**, které převzalo počátkem roku 1995 rozhodnutím Okresního úřadu v Opavě zajišťování sociálních služeb v opavském okrese. Toto sdružení vzniklo koncem roku 1994 a tvořily je dvě právnické osoby. Okresní ústav sociálních služeb (OÚSS) a s.r.o. Magna Res. Po reorganizaci OÚSS měla

tato společnost splynout se zájmovým sdružením téhož jména a stát se tak nástupnickou organizací OÚSS. Ke zrušení OÚSS, ke kterému mělo dojít ještě v roce 1995, však nedošlo. V říjnu 1995 se totiž ukázalo, že nelze počítat s přísunem státních dotací do organizace typu zájmového sdružení Magna Res. Proto se začalo opět připravovat ukončení činnosti a zpětné převedení správy několika domovů důchodců a ústavů sociální péče v Opavě, Hlučíně a Vítkově na OÚSS. K 31. prosinci 1995 ukončilo zájmové sdružení Magna Res svou činnost a s.r.o. Magna Res začala od 1. ledna 1996 samostatně provozovat pečovatelskou službu HOME CAR.

Postup Okresního úřadu v Opavě a konkrétně jeho přednosty Mgr. Šroma se setkal s kritikou z mnoha stran. Poukazovalo se na to, že okresní úřad vybral k zajišťování sociálních služeb na Opavsku zájmové sdružení Magna Res bez výběrového řízení a že v Magna Res působila manželka přednosty Šroma paní Chovancová. Navíc se poukazovalo i na to, že by tímto řešením byl porušen zákon o státním rozpočtu, podle něhož peníze určené pro činnost např. domovů důchodců mají být poukazovány přímo těmto institucím. Překvapení nad vznikem zmíněné společnosti vyjádřil již na okresním shromáždění 3. února 1995 primátor Opavy doc. Mrázek a hájil stanovisko, aby všechny subjekty v oblasti sociálních služeb měly stejnou šanci. Následná ministerská kontrola ukázala, že Okresní úřad v Opavě neporušil v případě sdružení Magna Res zákon. Nikde také není právo, že by manželka přednosty

takovéhoto úřadu nemohla být v oblasti sociálních služeb zaměstnána. A u neziskové organizace, v níž všechny zisky musí být reinvestovány, je také těžko mluvit o obohacování. Nicméně přesto nebyl postup Mgr. Šroma šťastný, když se orientoval v sociální oblasti především na sdružení Magna Res, ať už jeho pohnutky byly sebeušlechtlejší.

*Dále je nutno představit lidumilnou službu **Oblastní charity** Opava, poskytovanou sociálně potřebným občanům. Šlo zejména o pečovatelskou službu pro 700 občanů v domácí péči, o aktivity v rehabilitačních dílnách pro duševně nemocné na Březinově ulici, o služby knihovny křesťanské literatury v klášteře Minoritů na Masarykově třídě. Od 9. března byl otevřen Klub sv. Anežky pro seniory, a to rovněž v Minoritu na Masarykově třídě. Velmi brzy získal tento klub své stálé návštěvníky. Jde o víceúčelové denní zařízení, které je v provozu ve všední dny od 8 do 16 hodin. Konají se zde besedy a přednášky, ale je zde také možnost projít se v zahradě či odpočinout si na lůžku. Klub seniorů má k dispozici zdravotní sestru a pečovatelku a jedenkrát týdně poskytuje bezplatnou sociálně právní poradnu. Velmi záslužná byla péče Oblastní charity Opava o děti z oblasti postižené jaderným výbuchem v Černobyli. Tohoto roku bylo na pětitýdenním pobytu v Opavě 26 černobylských dětí, a to ve 24 opavských rodinách. Kromě odpočinku, her a výletů se děti věnovaly také školní výuce. Ozdravný pobyt mohl úspěšně probíhat také díky darům sponzorů, kterými byli SP VRACHOS, s.r.o., Červený kříž Opava, ČSAD, DPMO, ZD Kylešovice. Vstříc*

vyšla dětem školní jídelna na Otické ulici. Pozadu nezůstalo ani město Opava. Na zasedání opavské městské rady byl Charitě schválen příspěvek ve výši 50 000 Kč. Ve snaze opatřit si potřebné finanční prostředky vyhlásila Oblastní charita Opava v letních měsících pro všechny řidiče Velkou prázdninovou soutěž, v níž čekaly na výherce zajímavé ceny. Řidiči si mohli zakoupit samolepky květinčky, a výtěžek z prodeje byl příspěvkem na stavbu Domova pro nevidomé a slabozraké v Opavě-Vlaštovičkách. Nálepku, která byla zároveň losem o výhry, si mohli řidiči nalepit na viditelné místo vozidla. Vždy v pátek od 15 hodin se na některé z frekventovaných ulic Opavy objevila značka se zvětšeným symbolem nálepky. Řidič s nálepkou na vozidle, který první zastavil u tohoto symbolu, vyhrál ihned některou z cen. Nálepky bylo možno koupit v prodejní síti Jednoty a ve všech zařízeních Oblastní charity Opava. Prvním výhercem soutěže se stal 7. července Jiří Mlčoch z Opavy.

Ve výstavbě **Domova pro zrakově postižené**, započaté v roce 1994 ve Vlaštovičkách, se v roce 1995 úspěšně pokračovalo. Výdaje spojené s výstavbou a přípravou provozu si tohoto roku vyžádaly částku přes 12 mil. Kč, z toho připadalo na investiční výdaje přes 11 mil. Kč. Část zařízení již charitní domov pro nevidomé získal darem od holandské krajaňské katolické nadace, od Výboru dobré vůle Olgy Havlové a Nadace Bariéry. Domov pro nevidomé se staví v části Vlaštovičky a jde vlastně o rekonstrukci bývalé klášterní budovy, která byla postavena a slavnostně vysvěcena v roce 1917. V klášteře byla

dvoutřídní obecná a mateřská škola a začalo zde také fungovat školící centrum pro ruční a domácí práce. V meziválečném období byl v budově sirotčinec. Po válce v roce 1945 se ve Vlastovičkách znovu otevřela dvoutřídní národní a mateřská škola. V roce 1950 byly sestry z kláštera násilně vyvezeny do Bohosudova v severních Čechách. Školy zde byly až do roku 1972. Poté byla budova předána JZD Hraničář Loděnice. Od té doby budova velmi chátrala. V roce 1991 byl klášter vrácen Řádu dominikánek. Ten jej nabídl katolické charitě. Objekt byl ovšem v silně zdevastovaném stavu. Po sametové revoluci bylo započato s jeho opravou.

Chtěla bych se ještě vrátit k Ústavu sociální péče pro mentálně postiženou mládež a děti, který je umístěn v Marianu, a jehož majitelem a provozovatelem je Kongregace Dcer Božské lásky. Tato kongregace má své centrum v Římě. Dne 10. října 1995 uplynulo právě 125 let od příchodu sester této kongregace do Opavy. U příležitosti tohoto výročí přijela do Opavy generální vikářka sestra Lucyna Mroczek z Itálie, dále představené a sestry ze Slovenska, Polska, Maďarska a Rakouska. Mši svatou koncelebroval arcibiskup Jan Graubner a 8 kněží. Oslav se zúčastnil i primátor města Opavy doc. Jan Mrázek, který se pochvalně vyslovil o obětavé a náročné práci opavských sester pro mentálně postiženou mládež. I v roce 1995 bylo o chovance Mariana, jehož zřizovatelem byl vedle Kongregace Dcer Božské lásky OkÚ v Opavě, dobře postaráno. Přímo o chovance se staralo 63 zdravotních pracovníků a

13 vychovatelů. Bylo mezi nimi také 28 sester. Kromě letních táborů v Janských koupelích a na Pastvinách v Beskydech byly organizovány výlety do Jeseníků a do ZOO v Lešné, sportovní dny a soutěže, nemluvě o různých výstavkách a setkáních, maškarních plesech a besídkách o Velikonocích a Vánocích.

Zbývá se ještě zmínit o změnách v sociálních zabezpečeních v souvislosti s novými zákony, které mají vstoupit v platnost od 1. ledna 1996. Avšak již od 1. října 1995 byla zřízena v okrese Opava 4 **kontaktní místa Okresního úřadu**, v Opavě pak v budově bývalého ředitelství Restaurací a jídelen na Jánské ulici. Od 1. října se začaly také vyplácet dávky, u kterých se nezjišťuje výše příjmů. Byly to zejména rodičovský příspěvek a dávky pěstounské péče, do nichž se řadí příspěvek při převzetí dítěte, odměna pěstouna, příspěvek na úhradu potřeb dítěte a příspěvek na zakoupení motorového vozidla. Dále se do této kategorie řadí zaopatřovací příspěvek, porodné a pohřebné. Od 1. ledna 1996 se budou vyplácet dávky testované, u nichž bude nutno předložit potvrzení o příjmech. Jsou to dětský přídavek, sociální příplatek, příspěvek na dopravu a příspěvek na bydlení.

Zprávou o nové sociální politice v podmínkách města Opavy se zabývala rada 5. června 1995. Na území města Opavy byla sice vytvořena poměrně hustá síť sociálních zařízení, kterou provozoval v minulosti Okresní ústav sociálních služeb, a od 1. ledna 1995, jak už víme, i sdružení Magna Res. Město Opava mělo sice dle zákona o

obcích možnost požádat na základě rozhodnutí zastupitelstva Okresní úřad v Opavě o převod jednotlivých zařízení z oblasti sociálních služeb na území města, avšak této možnosti nevyužil. A tak je nutno konstatovat, že Opava je jedním z mála měst v ČR, které nevlastní žádná zařízení tohoto typu.

11. ŠKOLSTVÍ

kolství má v Opavě dlouholetou a bohatou tradici. Také v současnosti je město významným střediskem všech typů škol, zejména středních.

Rok 1995 byl pro školství zvlášť významný tím, že školním rokem 1995/96 byl uskutečněn přechod základních škol na povinnou devítiletou školní docházku a že se v souvislosti s tím změnilo i členění I. a II. stupně základních škol. Nyní zahrnoval I. stupeň 1.-5. ročník, II. stupeň - 6.-9. ročník. Na prvním stupni ZŠ se tak zvýšila potřeba vyššího počtu učitelů. Přechod na povinnou devítiletou školní docházku vyvolal ovšem na středních školách problém s otevřením prvních ročníků. Vyvstal zde také - alespoň dočasně - nadbytek učitelů. Tohoto roku proběhla také druhá etapa konkurzů na místa ředitelů škol a byla vyhlášena třetí, závěrečná etapa.

V září vstoupila nemalá část opavských učitelů do celorepublikové stávký, a to spolu s ostatními učiteli a pracovníky ve školství v ČR. Nejradiálnější situace byla mezi učiteli středních škol, naproti tomu situace na odborných učilištích zůstala klidná. Zdůvodňovalo se to tím, že na těchto školách jsou prý platové podmínky lepší než kdekoli jinde. Na opavských zákl. školách stávkovala

asi polovina učitelů a školských pracovníků, většinou ovšem víceméně symbolicky se omezující na podpisy rezolucí.

V celé Opavě byla v roce 1995 31 mateřská škola s 2 183 žáky, t.j. proti předchozímu roku o 3 školy a 129 žáků méně. Ve městě Opavě bez připojených částí to byla mateřská škola na nám. Sv. Hedviky, spravovaná komárouskou Galenou. Díky značnému úsilí rodičů dětí a pochopení Rady města Opavy nebyl zastaven provoz MŠ v Opavě na Gudrichově, která byla nadstandardně vybavena. Děti zde absolvují léčebnou tělesnou výchovu a hru na flétnu pro nácvik správného dýchání. Navíc je zde sauna s bazénem a inhalátory pro děti, které trpí častým onemocněním horních cest dýchacích či astmatiky. Rada města Opavy se zabývala problematikou této mateřské školy na svém zasedání 13. února 1995. K 31. prosinci 1995 skončil, jak již bylo uvedeno, provoz v poslední podnikové MŠ v Opavě na nám. Sv. Hedviky. Naproti tomu s novým školním rokem byla v Opavě otevřena MŠ pro romské děti ve věku pěti až šesti let, plnící funkci předškolního zařízení. MŠ byla za podpory školského úřadu, magistrátu města a okresního úřadu vyčleněna a vybavena v prostorách Zvláštní školy v Dvořákových sadech. I když zřízení této mateřské školy nalezlo v regionálním tisku širokou publicitu, nejsem si jista, že to bylo to nejlepší v práci s romskými dětmi. Není to ústupek určité části "bílých" rodičů, kteří si nepřejí, aby jejich děti navštěvovaly předškolní zařízení společně s romskými dětmi?

Je třeba ještě zaznamenat, že na základě usnesení Zastupitelstva města Opavy z 19. června 1995 byla schválena novela vyhlášky o poplatcích v mateřských školách. Podle ní jsou rodiče, případně zákonní zástupci dětí povinni platit za umístění v mateřské škole paušální měsíční příspěvek ve výši 250 Kč.

Na území celého města Opavy bylo ve školním roce 1994/95 18 základních škol s 7 108 žáky, z toho čtyři základní školy nižšího stupně (1.-4. ročník) s 217 žáky v městských částech. Počet žáků na základních školách letos poklesl o 19 a pedagogů o 70 (t.j. téměř o 15%). Základní školy nižšího stupně byly v Opavě-Komárově, - Malých Hošticích, - Suchých Lazcích, - Vávrovicích, vyššího stupně pak v Opavě na ulicích Boženy Němcové, E. Beneše, Englišově, Hlavní (v Kylešovicích), Komenského, Krnovské, Mařádkově, Mírové, Ochránově, Otické, Praskově a Riegrově. V průměru na jednoho pedagoga bylo nejméně žáků na Krnovské a nejvíce na Šrámkově.

V okrese Opava byly v roce 1995 dvě základní školy s rozšířenou výukou cizích jazyků. Jednou z nich byla Základní škola E. Beneše. Žáci na této škole měli možnost docílit širšího jazykového vzdělání. Ale i na ostatních základních školách včetně nižších byla jazykové výchově věnována větší pozornost. Neuspokojivá však byla situace v personálním zajištění této výuky, neboť kvalifikovaných pedagogů chybělo a bývalí učitelé - ruštináři s nástavbovým studiem angličtiny, němčiny či francouzštiny nebyli vždy tím nejkvalifikovanějším kádrem ke kvalitní výuce těchto

světových jazyků. Ovšem i to patří k dnešnímu přechodnému období.

Ve školním roce 1995/96 se podařilo Magistrátu města Opavy a opavskému školskému úřadu dosáhnout toho, aby se rodiče nemuseli při zápisu svých dětí domáhat jejich přijetí do první třídy, jak tomu bylo v některých jiných městech. Zapsány byly prostě všechny děti bez ohledu na kapacitu škol a klíčem k přerozdělení byla vzdálenost místa bydliště ke škole. Kdyby nebylo přijato toto opatření, nastala by pravděpodobně kalamitní situace na ZŠ Šrámkova a Ochranova, kde byl počet přihlášek dětí do prvních tříd mnohem vyšší, než mohla škola akceptovat.

Ve školním roce 1995/96 byla ZŠ na Ochranově ulici v Opavě jedinou školou nejenom v městě, nýbrž i v celém okrese Opava, která vyučovala v rozšířeném programu hudební výchově. Patřila mezi zhruba 20 takových škol v ČR a řadila se k těm úspěšnějším. Přitom měla prostorové potíže a nemohla přijmout všechny zájemce - zhruba polovinu musela odmítnout. Vyučovalo se také v prostorách školních družiny a škola neměla ani jedinou odbornou učebnu a prostory na ukládání hudebních nástrojů.

Je třeba zaznamenat, že žáci sportovního 5. ročníku ZŠ na Englišově ulici vyhráli již podruhé celostátní soutěž "Zdatné děti". Slavnostní předání cen se konalo 11. října za účasti zástupců Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Zvláště je nutno ocenit pochopení rady opavských firem, ale i jednotlivců, kteří přispěli základním školám,

stejně jako i mateřským školám v Opavě finančními dary na zakoupení různých školních potřeb. U základních škol šlo o částku 120 000 Kč a u mateřských škol 80 000 Kč. Nejštedřejší ruku měla firma ABN Trade, s.r.o., s částkou 55 000 Kč a firma Model Obaly, a.s. - 15 000 Kč.

Ředitelka ZŠ v Opavě - Otická PaedDr. Libuše Hozová získala jednu ze čtyř cen ministra školství udělovaných za celoživotní tvůrčí pedagogickou činnost, a to za vynikající výsledky v oboru matematiky. Cenu převzala 11. dubna v Praze.

Opavské školní družiny - základních škol E. Beneše, Englišova, Ochranova a Vrchní zorganizovaly o letních prázdninách již tradiční prázdninové tábory. Družiny ZŠ E. Beneše, Mařádkova, Otická, Praskova a Riegrova připravily pro děti, které nemohly prožít celé prázdniny s rodiči, u babiček či na táborech bohatý program: hry, soutěže, výlety, koupání apod. Záslužné bylo, že se jednotlivé družiny s touto činností střídaly po dobu celých letních prázdnin a rodiče si mohli vybrat pro své děti družinu v kterémkoliv termínu a bez ohledu na své bydliště v městě.

V Opavě byly doposud 4 **speciální školy**, a to Zvláštní škola pro mentálně postižené děti ve Dvořákových sadech se 140 dětmi, Zvláštní škola na náměstí Slezského odboje se 170 žáky, Speciální škola při zdravotnickém zařízení v Opavě pro děti se specifickými poruchami se 145 žáky a Základní škola pro děti se zrakovým postižením a vadami řeči se 74 žáky. Dne 1. září 1995 byla otevřena v

Opavě na Dostojevského ulici další Speciální základní škola pro tělesně postižené děti, která je umístěna v rekonstruované budově bývalých jeslí. Zatím byla škola otevřena jako elokované pracoviště ZŠ Zvláštní školy při Rehabilitačním ústavu v Chuchelné. Zbývá ještě dodat, že pro děti s hlubším mentálním postižením byla otevřena další pomocná třída v Ústavu sociální péče Marianum. Třída je elokovaným pracovištěm Zvláštní školy v Opavě, nám. Slezského odboje. Pozornost se věnovala rovněž romským dětem, které tvořily značnou část žáků navštěvujících zvláštní školy. Na počátku školního roku proto byla otevřena již druhá přípravná třída pro romské děti, a to na Zvláštní škole ve Dvořákových sadech. Cílem vyučování v této třídě je naučit děti komunikaci v českém jazyce, základním pravidlům sociálního chování, hygienickým návykům a připravit je tak na vstup do školy.

Ve stejný den jako Speciální základní škola na Dostojevského ulici, tzn. 1. září 1995 bylo slavnostně otevřeno školní stravovací zařízení Matiční dům na Rybím trhu v Opavě. Stravují se zde žáci zvláštních škol, středoškolští studenti a studenti Slezské univerzity. Stravuje se zde na 800 žáků včetně pedagogů. Je zde moderně zařízená kuchyně a cena jednoho obědu pro strávníka je 17 Kč, což je sazba bez věcných a mzdových nákladů. Nové stravovací zařízení nahrazuje zrušenou jídelnu na Masarykově ulici.

A nyní k Základní umělecké škole Václava Kálíka. Na škole studovali ve školním roce 1995/96

celkem 1 252 žáci, z toho obor hudební 1 021, tanec 141 a obor literárně-dramatický 90. Vyučovalo zde 51 interní a 14 externích učitelů. Žáci školy se zúčastnili v průběhu školního roku řady národních i mezinárodních soutěží a přehlídek a vystoupili na různých koncertech a festivalech. Pro veřejnost uspořádala škola v roce 1995 přes 100 hudebních či divadelních vystoupení. Zvláštní zmínku zasluhuje účast pěveckého sboru "Červený květ" v říjnu 1995 na festivalu "Valentův podzim" v Bělotíně, účast chlapecké cimbálové muziky na folklorním festivalu v červnu v Kroměříži, účast dechového orchestru a mažoretok na mezinárodním festivalu dechových hudeb v Dačicích, a to rovněž v červnu. Ale vyzvednutí zasluhuje i 12 výchovných koncertů pro mateřské školy v sále na Rybím trhu v Opavě.

Školního kola soutěže se zúčastnilo 217 žáků a všichni se kvalifikovali pro vstup do okresního kola. V sólovém a komorním zpěvu postoupilo 11 žáků do oblastního kola. V komorních koncertech s převahou dechových nástrojů postoupilo 7 komorních her. Postup si vybojovalo 11 komorních her s převahou smyčcových nástrojů a také dechový orchestr a dva soubory literárně dramatického oboru. Okresních kol se zúčastnilo celkem 217 žáků a do oblastního kola postoupilo 167 žáků. V oblastním kole konaném v březnu 1995 získali první místo v sólovém a komorním zpěvu žáci Ondřej Kreyzel, Helena Lapuníková, Adam Kwiek, Barbora Vojtová a trio Richard Savický, Barbora Vojtová a Kateřina Břeská. V komorních hrách

oblastní soutěže, konané v březnu v Orlové, získal první místo Sextet, Trio příč. fléten, Trio (flétna, housle, klavír) a Trio (2 housle a klavír). V oboru taneční a estrádní orchestry získal první místo Estrádní orchestr a v oboru dechové orchestry Dechový orchestr. Tyto soutěže probíhaly v březnu 1995 - první v Mohelnici a druhá v Ostravě-Zábřehu. V ústředních kolech konaných v dubnu a květnu získalo klavírní trio D. Turečková, R. Savický, M. Buchta pod vedením učitelky M. Foltisové první místo a B. Vojtová pod vedením učitele Mgr. J. Lokaje - čestné uznání. Podle výsledků dosažených v oblastních kolech patřila opavská ZUŠ mezi nejlepší ze 73 základních uměleckých škol na severní Moravě a ve Slezsku.

Ještě o Základní umělecké škole s výtvarným oborem, která si na začátku školního roku 1995/96 připomínala, že sídlí již 20 let v budově bývalého dominikánského kláštera v Opavě na Solné ulici. V tomto školním roce navštěvovali školu 552 žáci, které připravovalo 8 pedagogů. Od srpna 1995 došlo ke změně ve vedení školy. Ředitel Mgr. Miloš Kačírek, výrazná osobnost v regionálním i republikovém uměleckém školství, odešel do důchodu. Za celoživotní záslužnou práci obdržel v roce 1994 Cenu ministra školství. Novou ředitelkou se stala Ivana Sýkorová.

Škola se zúčastnila jako každoročně řady výtvarných soutěží, v nichž ji žáci úspěšně reprezentovali. Žákyně Petra Olšovská získala stříbrnou medaili v SHANKAR S COMPETITION v Indii a další ceny získaly žákyně Lucie

Mezenská, Soňa Králová a Lenka Sýkorová. V soutěži 29. ročníku Alšovy země získal čestné uznání kolektiv učitelek pí. Tázlarové a Hrudníkové. V soutěži Lidice 1995 získala škola medaili za kolekci výtvarných prací.

*Opava se může dále pochlubit dvěma středisky pro volný čas dětí a mládeže, která zajišťují jejich pravidelnou zájmovou činnost. **Dům dětí a mládeže v Opavě, Jaselská ulice**, vykázal za rok 1995 až neuvěřitelně bohatou a rozsáhlou činnost. Vždyť měl 108 zájmových kroužků, v nichž pracovalo 1899 dětí. Celkem 179 akcí, pořádaných tímto zařízením, se zúčastnilo 40 277 dětí! Bylo mezi nimi 58 různých soutěží s 7 968 účastníky a 6 táborů se 190 účastníky. Bohatou činnost měla i **Stanice mladých turistů a přírodovědců v Opavě, Husova ulice**, s 577 členy ve 40 kroužcích. Také toto zařízení uspořádalo úctyhodný počet akcí - 137 s 6 176 účastníky, mimo jiné 29 táborů s 967 účastníky a 18 soutěží s 990 účastníky. V činnosti obou zařízení, sloužících dětem a mládeži ve volném čase, nechyběly ani módní přehlídky, kurzy cizích jazyků, kluby pro děti maminek na mateřských dovolených, různé zájezdy, prázdninové pobyty a jiné velice záslužné akce pro opavské školní děti a mládež, tolik potřebné pro správné využití jejich volného času.*

Na území města Opavy bylo v roce 1995 celkem osm středních škol, z toho 2 gymnázia. Byly to: Mendelovo gymnázium na Komenského ulici, Gymnázium na Krnovské ulici, Obchodní akademie, Střední průmyslová škola

stavební, Střední průmyslová škola strojnická a Střední uměleckoprůmyslová škola.

Na obou gymnáziích bylo 36 tříd a 1 134 žáci. Proti roku 1994 stoupl počet tříd o 5 a počet žáků o 182. K 1. říjnu 1995 bylo v Opavě zrušeno vojenské gymnázium. Na 160 žáků prvních, druhých a třetích ročníků může najít nové působiště na Vojenské střední škole ve Vyškově. V objektu vojenského gymnázia zůstane zatím **Slezské gymnázium**, založené v roce 1993. K 15. září 1995 mělo gymnázium 366 žáků. Veškerá výuka probíhala ve 40 odborných učebnách. Škola byla rovněž dostatečně vybavena technikou. Bylo zde 14 počítačů, laserová tiskárna apod. Měla rovněž obsáhlý rezervní fond učebnic, ze kterého půjčovala učebnice žákům. Podle inspekční zprávy dosahovalo gymnázium ve školním roce 1995/96 dobrých výsledků. Škola vyvíjela i různé mimoškolní aktivity: byla pořadatelem okresního kola olympiády středních škol z jazyka českého a umístila se na předních místech. Žáci se prosadili rovněž v regionálním kole festivalu Wolkerův Prostějov. Pozoruhodné je dále, že se zde vydávají dva školní časopisy. Značná pozornost se zde věnuje rozvíjení jazykové výuky. V září byl uspořádán poznávací pobytový zájezd do britského Oxfordu. Obdobné pobytové zájezdy byly uspořádány rovněž do Francie, Itálie a Rakouska. Výborných výsledků dosahují žáci školy rovněž ve sportu.

Na **Mendelově gymnáziu** studovalo ve školním roce 1995/96 celkem 768 žáků. Bylo zde 22 tříd čtyřletého cyklu a 2 třídy sedmiletého cyklu se všeobecným zaměřením a

poměrně širokou nabídkou volitelných předmětů. Každý žák si mohl sám vybrat 4 předměty, které chce studovat.

Učebny, kterých je zde 24, jsou standardně vybaveny. V jedné z učeben je zařízení s videotechnikou a 4 jazykové učebny jsou rovněž vybaveny videotechnikou, v jedné z nich je satelitní televizní přijímač. Škola má biologickou, chemickou a fyzikální laboratoř. Výpočetní technika je ve dvou učebnách, jde o 21 počítač a 11 tiskáren. Žáci Mendelova gymnázia se zúčastnili jako každoročně různých soutěží, a to olympiády v českém jazyce, konverzační soutěže v jazyce anglickém, německém a francouzském, olympiád z biologie, matematiky, soutěží v programování, v chemii, fyzice a v psaní na stroji. Pozoruhodných výsledků dosáhli žáci Mendelova gymnázia i ve sportovních soutěžích. Mezi největší úspěchy patřila účast v I. moravskoslezském turnaji v košíkové chlapců s mezinárodní účastí, kde se družstvo školy umístilo na třetím místě. Družstvo košíkové dívek se umístilo v regionálním kole na druhém místě.

Vyšší odborná škola a hotelová škola, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, vyvíjí rozsáhlou činnost. Ve školním roce 1995/96 schválilo ministerstvo vyšší odborné studium se zaměřením na rozvoj a řízení regionální turistiky. Studium je zde dvouleté zakončené absolutoriem. Jinak vyučuje hotelová škola v následujících oborech: hotelnictví a turismus, hotelová škola, hotelový provoz a management ČR. Škola měla v uvedeném školním roce 479 žáků, z toho 115 žáků bylo ubytováno v Domově mládeže na Alšově ulici,

který škola rovněž spravuje. Zde mají žáci také možnost se stravovat. V Domově mládeže se rozvíjela bohatá zájmová činnost, zaměřená na kroužky v čajovně, na pečení cukroví, šití, sportování, v klubovně na poslech vážné hudby. Z 479 žáků studovalo 80 s vyznamenáním. Škola má 16 kmenových učeben, 7 kabinetů a 10 odborných učeben. V rámci vedlejší hospodářské činnosti provozovala škola činnost hostinskou v provozovnách Vesna a Zelený jelen a po dobu hlavních prázdnin ubytovací činnost v prostorách Domova mládeže na Alšově ulici. Ředitelkou školy je ing. Zdeňka Müllerová.

Masarykova střední zemědělská škola v Opavě oslavila ve dnech 20.-21. října 1995 75. výročí trvání školy. Při té příležitosti se uskutečnilo setkání absolventů, byl vydán almanach a instalována v hale školy výstava z historie a současnosti školy. Ve školním roce 1995/96 měla škola 256 žáků, z toho 164 dívky. Všechny vyučované obory jsou ukončeny maturitní zkouškou, přičemž vzdělání je zaměřeno pochopitelně především na odborné předměty. Obor "zemědělství" je dvouletý a je nadstavbou pro absolventy tříletých zemědělských učebních oborů. Naproti tomu obor agropodnikání představuje pětileté dálkové studium. Ostatní obory pěstované na škole jsou čtyřleté. Škola má pro všechny hlavní učební předměty odborné učebny a laboratoře. K dispozici jsou dále 2 tělocvičny a tři venkovní hřiště. Pro výuku mechanizace slouží mechanizační hala se specializovanými učebnami a dílnami. Při výuce biologie je využívána přilehlá botanická

zahrada. Předmět zahradnictví a ovocnictví má navíc k dispozici školní pozemky, skleník a dvě zimní zahrady. K poskytování informací slouží žákům informační středisko s poměrně rozsáhlou databází zaměřenou na zemědělství. Praxe probíhá ve školním statku, který sousedí s areálem školy, ale i v jiných zemědělských podnicích. Žáci mají rovněž příležitosti k rozvíjení mimoškolních aktivit. Jde např. o pořádání tanečních, divadelních a jiných představení, vydávání školního časopisu, o kurzy myslivosti a velká pozornost se věnuje rovněž sportu včetně jízdy na koních. Žáci mohou bydlet v dobře vybaveném domově mládeže a stravování žáků je zajištěno přímo v budově školy. Učebnice se žákům za přijatelný poplatek půjčují. Opavská Masarykova střední zemědělská škola je školou s bohatou tradicí i s dobrými podmínkami, pokud jde o její vybavení v současnosti.

*Dále se zmíním o **Obchodní akademii**, střední škole, která patřila k nejlepším tohoto druhu v ČR. Byla také podle vyjádření ředitelky Školského úřadu v Opavě nejstabilnější střední školou v okrese. Ve srovnávacích testech ze všeobecně vzdělávacích předmětů vykázali studenti této školy výrazně lepší vědomosti než studenti ostatních středních škol a dokonce než studenti gymnázia. Ve školní roce 1994/95 měla obchodní akademie na začátku školního roku 667 žáků a na jeho konci 657. Byly zde 23 třídy a studijní průměr školy dosáhl 1,91. S vyznamenáním prospělo 139 žáků a 21 neprospěl. Hned 2. ledna 1995 vyhlásil Školský úřad v Opavě konkurz na místo ředitele*

opavské obchodní akademie. Na škole se zrodila podpisová iniciativa, petiční akce na podporu stávajícího zastupujícího ředitele ing. Karla Volfa. Dne 3. března 1995 zasedala konkurzní komise za předsednictví Mgr. Hobzové, ředitelky Školského úřadu v Opavě, a jejím členem byla i Mgr. Bouchalová, náměstkyně primátora města Opavy. Usnesla se doporučit Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ing. Karla Volfa do funkce ředitele školy. Kromě jeho výborného ohodnocení zde zazněly i věty, které vyzvedávaly i školu jako takovou.

Opavská obchodní akademie se mohla pochlubit i značnou mimoškolní činností a pěknými výsledky ve sportu. Začátek druhého pololetí patřil kultuře: studenti školy navštívili 7. února operu Rusalku Ant. Dvořáka ve Slezském divadle. V únoru hostila škola také pedagogy z Velké Bydhoště, kteří si prohlédli její učebny a zajímali se o metodiku výuky. Zájem budila i práce na rozvrhu výuky školy, a proto uspořádali ing. Kyjovský a ing. Turdý kurz počítačového zpracování rozvrhu. Ve dnech 14. až 16. března 1995 se zúčastnily fiktivní firmy školy Akademie, Horizont, s.r.o., Carline, s.r.o., Wintour, s.r.o. a studentská společnost USA programu Bařovy nadace a Mladý podnikatel. Fiktivní firmy studentů pracují na Obchodní akademii v Opavě už třetí rok a znamenají novou formu výuky ekonomických předmětů. Dne 24. března se zúčastnili ing. Kyjovský a ing. Sonek semináře o možnosti zapojení středních škol do počítačové sítě Internet a hned nato podala škola žádost o zapojení do této sítě. Dne 5. června

odjelo 45 studentů v doprovodu ing. Kyjovského a dalších učitelů na odborně vzdělávací zájezd do Vídně a zanedlouho poté přijeli do Opavy studenti i pedagogové z partnerské vídeňské školy.

Budiž také připomenuto, že opavská obchodní akademie vyvíjela rovněž četné aktivity na poli sportovním. Hned v lednu 1995 přehráli studenti této školy všechny soupeře na okresním přeboru středních škol v košíkové. Rivala a favorita - Mendelovo gymnázium - porazili na domácí půdě v přátelském utkání. Vynikajících výsledků dosáhli studenti opavské akademie ve fotbale. Na turnaji v květnu porazili mužstvo vojenského gymnázia a získali zlatou medaili. Poprvé získali na tomto turnaji první místo také odbíjenkáři. MISS Obchodní akademie 1995 byla zvolena 19. května 1995 v tělocvičně školy. MISS Obchodní akademie Opava a MISS Sympatie se stala Jana Mrkvičková, žákyně II.B třídy, která postoupila do oblastního kola v Uherském Hradišti, kde v konkurenci 80 dívek si vybojovala postup do celostátního finále středních škol ve Zlíně. Na závěr ještě poznámku o chystané školní stávce, stanovené na 1. září 1995. Jelikož se přihlásilo do stanoveného termínu něco přes 30 osob, nikoliv tedy většina zaměstnanců školy, opavská obchodní akademie se školní stávkou v ČR nezúčastnila.

Střední průmyslová škola strojnická a Střední uměleckoprůmyslová škola v Opavě měla ve školním roce 1995/96 celkem 380 žáků, z toho na uměleckém směru 68. V průběhu školního roku došlo v materiálním vybavení

školy k řadě změn. Především to byly úpravy učebních prostorů, neboť veškeré vyučování na uměleckých oborech bylo přesunuto do objektu školy. Předtím byla část přízemí pronajímána soukromé Střední podnikatelské škole a odborné umělecké předměty se většinou vyučovaly v pronajatých prostorách na Slezské univerzitě, v Domě kultury a v budově bývalé mateřské školy na zámeckém okruhu. Ke dni 31. lednu 1995 byl odvolán z místa ředitele Střední průmyslové školy údajně pro neshody s učitelským sborem ing. Kružberský a od 1. února 1995 byl vedením školy pověřen Jiří Pazdera, dosavadní učitel matematiky, deskriptivní geometrie a výpočetní techniky. Od 1. července 1995 byl pak Jiří Pazdera na základě konkurzního řízení jmenován ředitelem školy. V závěru roku 1995 probíhala jednání o osamostatnění uměleckých oborů školy, která však nebyla do konce tohoto roku ukončena.

Střední průmyslová škola stavební měla ve školním roce 1995/96 celkem 358 žáků. Navíc 63 žáci studovali zde dálkově v pomaturitním nástavbovém oboru geodézie. Maturoval 51 žák v oboru pozemní stavitelství a geodézie. Škola vyvíjela i rozsáhlou mimoškolní činnost a to zejména ve sportu. Nejvyšších výkonů zde bylo dosaženo v soutěži ve šplhu na laně a v soutěži o nejsilnějšího dorostence. Škola udržuje mnoholeté kontakty se Střední průmyslovou školou stavební v Lipníku. Lipničtí pedagogově přijeli do Opavy v říjnu 1995. Ředitelem školy je od roku 1992 ing. Pravdomil Gebauer a spolu s ním se na výuce podílelo 28 interních učitelů.

Od 1. září 1993 působí v Opavě detašované pracoviště Střední podnikatelské školy Vsetín. Ve školním roce 1995/96 měla škola 226 žáků, z toho 119 ve čtyřletém denním studiu, 56 v pomaturitním studiu a 51 v nástavbovém studiu oboru podnikatel se zaměřením na řízení firem. Škola neměla svou budovu, tři učebny byly umístěny na SPŠ strojnické v Opavě, 2 učebny v budově firmy UNICONT na Masařské ul. v Opavě. Dne 17. března 1995 obdržela škola výpověď (k 30. červnu) ze SPŠ strojnické. Za této situace se Rada města Opavy usnesla na svém zasedání dne 20. listopadu 1995 pronajmout této škole budovu bývalých jeslí na Zámeckém okruhu č. 29, a to na dobu nejméně 10 let za symbolické nájemné.

O Střední zdravotnické škole v Opavě se zmíním v dalších zápisech.

*V Opavě bylo v roce 1995 dále 5 středních odborných učilišť škol (Střední odborné učiliště služeb a obchodu, Střední odborné učiliště poštovní, Střední odborné učiliště stavební, Střední odborné učiliště zemědělské a Soukromé podnikatelské střední odborné učiliště), ve kterých se vzdělávali 1 664 učni, t.j. o 624 méně než v roce 1994. Dále má Opava **Integrovanou střední školu Centrum odborné přípravy**, v níž se vzdělávali 742 žáci.*

Dne 5. června 1995 se rozhodla Rada města Opavy přidělit tzv. Schinzlův dům Střednímu odbornému učilišti v Opavě, Husova 6 do dlouhodobého pronájmu.

Slezskou univerzitu v Opavě navštěvovalo ve školním roce 1995/96 celkem 2 328 posluchačů, z toho v

Opavě 1 073, t.j. o 283 více než v předešlém školním roce. Studium na této univerzitě po pěti letech ukončili 172 posluchači v bakalářském studiu a 150 v magisterském (resp. inženýrském). V oboru matematiky získala Slezská univerzita oprávnění organizovat doktorandské studium a oprávnění k habilitacím a k profesorskému řízení. Je ovšem také třeba zaznamenat, že 120 studentů Slezské univerzity bylo bez ubytování. Ústav fyziky Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity uspořádal 23. listopadu "Den v Internetu", mimořádné počítačové síti, sdružující 4 miliony počítačů světa. Přizváni byli studenti středních škol. Rektorem Slezské univerzity byl Prof. RNDr. Martin Černožorský, CSc., děkanem opavské filozoficko-přírodovědecké fakulty doc. PhDr. Jaroslav Bakala, CSc.

Dne 22. května 1995 byla Radou města Opavy odvolána vedoucí odboru školství a kultury opavského magistrátu Mgr. Podolová pro nedostatky v řízení práce tohoto odboru. Na její místo byla ze sedmi zájemců vybrána a schválena Mgr. Miroslava Halámková, učitelka zvláštní školy. Dne 20. listopadu 1995 schválila Rada města Opavy bezplatný převod movitého majetku z města Opavy na Školský úřad Opava u následujících škol: Zvláštní škola Opava, Dvořákovy sady 4 a nám. Slezského odboje 5, Základní umělecká škola Václava Kálíka, Nádražní okruh 11 a Základní umělecká škola, Solná 8. Dne 12. června 1995 schválila Rada města Opavy příspěvek ve výši 10 000 Kč Zvláštní škole v Opavě, Dvořákovy sady, a to na vybavení učebny připravovaného ročníku pro romské děti.

Dne 27. listopadu 1995 schválil týž samosprávný orgán zřízení samostatných příspěvkových organizací s právní subjektivitou u Základní školy na Riegrově a Krnovské ulici, stejně jako u Křesťanské mateřské školy na Mnišské ulici.

24. dubna 1995 vyslovila rada města souhlas s konáním studentského Majálesu 95 dne 5. května na Horním náměstí a v amfiteátru v městských sadech.

Zbývá ještě dodat, že Magistrát města Opavy vydal v roce 1995 na školství 104 346 600 Kč, t.j. více než 1/5 z celkového rozpočtu na tento rok. Opava jako město škol se tedy ani letos nemuselo za svůj přístup ke školství ve svém území stydět.

12. KULTURA

letošním roce je ověřeno naše město významným jubileem: právě letos je tomu 800 let od první písemné zmínky o Opavě. Jde sice o uvedení Opavy jako místa v datování listiny, kterou vydal v osadě s názvem Opava olomoucký kníže Vladimír při svém putování, aniž se v listině o Opavě hovoří. Přesto však lze bezpečně usuzovat, že šlo o na svou dobu významné sídlištní uskupení, když se zde kníže se svou družinou zastavil a zřejmě po určitou dobu zde pobýval. Ostatně za necelých 30 let poté roku 1224 už se setkáváme s královským dokumentem, obdařujícím město Opavu určitými privilegii.

Ještě další historická událost byla letos v našem městě slavnostně připomenuta. Šlo o slavnostní otevření výstavní budovy Slezského zemského muzea v Opavě, budované v letech 1893-1895 v prostoru zbouraného lichtenštejnského zámku podle projektu vídeňských architektů J. Schreiringera a F. Kachlera. Dodnes jde o perlu opavské architektury (zatímco opavský zámek, stržený zde roku 1891, nikdy ke stavebním klenotům města nepatřil). U příležitosti oslav těchto jubileí se uskutečnilo 13. dubna slavnostní zasedání Zastupitelstva města Opavy v prostorách Slezského divadla. Slavnostní projev pronesl primátor města doc. Jan Mrázek a zdravici ministr kultury ČR Pavel Tigrid.

Téhož dne se konala vernisáž výstavy "100 let výstavní budovy Slezského zemského muzea", zaměřená jednak na stavební vývoj budovy, jednak na počáteční činnost někdejšího uměleckoprůmyslového muzea v Opavě. Návštěvníci zde měli možnost vidět vynikající sbírkové předměty, především sklářské výrobky vídeňských i českých firem z konce 19. století, keramiku z téhož období, staré i novější benátské sklo, evropský i čínský porcelán a další exponáty muzea.

V rámci oslav proběhla 11. září v 10 hod. tisková konference a večer pak slavnostní večeře, které se zúčastnili představitelé města Opavy a další osobnosti a hosté.

*Vrcholnou událostí kulturního života města Opavy byl opět kulturní festival **Bezručova Opava**. Jeho program schválila rada města dne 22. května 1995. Souhlasila s tím, aby se součástí festivalového programu stalo opět udělování Ceny Petra Bezruče, jak tomu bylo v letech 1959 až 1989. Tato cena se měla nadále udělovat za dlouhodobý aktivní podíl na rozvoji opavské kultury, ať již pro jednotlivce, kolektivy či instituce, resp. za mimořádný tvůrčí čin, který přispěl k dalšímu povznesení kulturního života města, k jeho propagaci a rozšiřování jeho tradic. Cena se měla udělovat při příležitosti konání festivalu Bezručova Opava na návrh organizátorů festivalu a po projednání v komisi kultury. Cena obnáší grafický list a finanční odměnu 50 000 Kč. Proti dřívějšímu šlo tedy o zvýšení kritérií jejího udělování. Dříve byla Cena Petra Bezruče nejvyšším oceněním v oblasti literatury, později kultury a posléze opět*

literatury, udělovaným na území někdejšího Severomoravského kraje radou Severomoravského krajského národního výboru v Ostravě. To také vysvětluje, že se mezi laureáty vyskytovaly osobnosti jako spisovatelé a básníci Miroslav Florian (1959), Vilém Závada (1961), Jarmila Glazarová (1962), malíř a sochař Jindřich Wielgus (1964), Pěvecké sdružení moravských učitelů atd.

Zúžení festivalu Bezručova Opava na kulturní život města Opavy, o kterém se rozhodlo letos, a to ještě před zahájením jeho jednotlivých akcí, provázela hlasitá nespokojenost pořadatelů a také hlavního investora, tedy Magistrátu města Opavy. Nejde však v žádném případě o reakci na zmíněné zúžení kritérií pro udělování Ceny Petra Bezruče. I dříve byl samotný festival Bezručova Opava určitým zrcadlem kulturního života města a ani dříve nechyběly hlasy, že jde o jakýsi hybridní slepenec. V den zahájení se pronášely řeči o evropském pojetí festivalu, který by se neměl omezovat pouze na Opavu, ale naopak by se do něj měly v mnohem větší míře začlenit i další obce.

Navazování na hudební festival Karla Ditterse z Dittersdorfu a na národopisné slavnosti Slezské dny v Dolní Lomné by se měla takto chápaným pojetím opavského festivalu posílit kontinuita oblasti historického Slezska. Zajímavé bylo i volání po tom, aby se v opavském festivalu odrážela konfrontace zejména slezské, polské a německé kultury, čili těch kultur, které měly pro vývoj města Opavy určující význam. Současně se ovšem ozývaly pesimistické hlasy, že tyto úvahy nejsou uskutečnitelné.

38. ročník kulturního festivalu Bezručova Opava probíhal ve dnech 11. až 20. září a zahrnoval více než dvě desítky akcí, nepočítáme-li další doprovodné akce jako festival divadelních souborů "Cimbuří" a vystoupení folklorních souborů a souborů Základní umělecké školy na Horním náměstí po dobu konání festivalu. Povšimněme si některé z těchto akcí poněkud blíže. Tradiční literárněvědná konference na téma Normy normalizace (česká literatura 70. a 80. let) proběhla od 11. do 13. září. Příspěvky byly tématicky zaměřené nejen na prózu, poezii a literární kritiku, ale také na dětskou literaturu, hudbu a podobu jazyka v době normalizace. Jejich přínosem bylo, že ukazovaly na literární, etické i jazykové deformace tohoto období a že naznačovaly cesty, jimiž by se další bádání mohlo vydat. Bouřlivá diskuse v závěru konference jen dokazovala, že s normalizací v literatuře se nelze vypořádat během jediné konference. Ve čtvrtek 14. září se konala teatrologická konference na téma "Divadlo v České republice po roce 1945". Zahájil ji primátor Opavy doc. Mrázek a hovořilo se o dramatickém vývoji na opavské scéně v době poválečné (Miloš Zbavitel) a normalizační (doc. Urbanec). Olomoučtí teatrologové soustředili svou pozornost na alternativní "nedivadelní" projekty Ivana Vyskočila a na divadlo malých scén na Olomoucku. **Cena Petra Bezruče byla udělena Slezskému divadlu** v Opavě za dlouholetý aktivní podíl na rozvoji opavské kultury, jak to schválila Rada města Opavy na svém zasedání dne 13. srpna 1995. Zástupci Slezského divadla

převzali toto vyznamenání před zahájením slavnostního představení *Amadeus* ve středu 13. září.

Chtěla bych se ještě zmínit o divadelním festivalu *Cimbuří*, který přesvědčil návštěvníky kvalitou i nadšením. Konal se v opavském Loutkovém divadle od 11. do 20. září. Pořádající agentura Věžička pozvala celkem 12 souborů z celé Moravy a Slezska. Představení zhlédlo přes 1 700 převážně mladých lidí. Mezi nejpozoruhodnější představení patřila hra "Něco velikého ...!" v podání krnovského divadla Gaseha. Byl to příběh o partě lidiček na okraji společnosti mezi mrakodrapy, bojujících o život a sebeuplatnění a hledajících odpovědi na otázky po smyslu lidské existence. Výtěžek celého festivalu činil více než 18 000 Kč a agentura Věžička jej celý věnovala na humanitární účely, mimo jiné i opavskému Dětskému domovu a Charitě na Domov pro nevidomé ve Vlastovičkách. Závěr Bezručovy Opavy patřil Janáčkově filharmonii, která opět prokázala, že patří ke špičkovým hudebním tělesům.

Dále se zmíním o **Slezském divadle**, které si v roce 1995 spolu s celou opavskou veřejností připomínalo významné jubileum - 50 let českého profesionálního divadla v Opavě. Na krušné začátky opavského divadla po skončení druhé světové války vzpomíná Miloš Zbavitel takto: "Když se od července 1945 začali sjíždět do Opavy první herci, kteří pak vytvořili zakládající soubor nové české scény, stálo divadlo jako živý a varující symbol uprostřed trosek, památník poznamenaný válečným běsněním. Bylo jím postižené, poraněné celé město. Pohled na tu zhoubu mohl

lehce vést k nevíře, zda v tomto rozbitém městě lze vůbec žít, zda tu divadlo může v dohledné době existovat..." Přesto všechno se již 22. září 1945 zvedla opona českého divadla v Opavě, a to s nezapomenutelnou Čapkovou Matkou. Dne 27. října 1945, tedy v předvečer prvního státního svátku ve svobodné zemi, se představilo opavské divadlo Smetanovou Prodanou nevěstou. Tím byla zahájena již pravidelná každodenní umělecká činnost divadla, která trvá dodnes.

Oslavy jubilea Slezského divadla vyvrcholily 8. října 1995 slavnostním představením hry Julia Zeyera Radúz a Mahulena. S projevy vystoupili ředitel divadla ing. Jaroslav Šomek a náměstek primátora Opavy ing. Oldřich Vagner.

V roce 1995 nastudovaly soubory Slezského divadla 35 her, z toho 19 premiér. Nejvíce premiér připravila činohra (8). Soubory divadla uskutečnily celkem 297 představení, z toho činohra 172, opera 88, opereta 23, balet 2 a 12 koncertů. Daleko nejvíce představení proběhlo v Opavě, a to 244. Tržby ze vstupného dosáhly tohoto roku 3 312 880 Kč. Proti roku 1994 došlo tedy k určitému snížení celkového počtu představení doma i na zájezdech, a to v důsledku menšího počtu premiér a přípravy slavnostního představení k 50. výročí českého profesionálního divadla v Opavě, na kterém participovaly oba divadelní soubory, tedy jak činohra, tak i opera. Poněkud byla omezena zájezdová činnost divadla, a to hlavně ve spojitosti s rostoucími režijními i dopravními náklady. Zvýšená pozornost však byla věnována jak pravidelnému svozu předplatitelů z okolí

Opavy, tak i ze vzdálenějších míst severní Moravy a Slezska. Pozitivně vyzněla i zvýšená pozornost náboru nových předplatitelů. Celkový počet předplatitelů vzrostl z 3 822 v roce 1994 na 4 113 v roce 1995. Ke zvýšení návštěvnosti došlo hlavně u studentů, pro něž byla zřízena nová skupina. Průměrná návštěvnost na všech představeních dosahovala 80%. Největšímu diváckému zájmu se těšila představení pro děti - pohádka Čert a Káča měla nejvíce repríz. S velkým zájmem se setkala rovněž hudební komedie Hadrián z Římsů, která dosáhla od premiéry v září 16 repríz. Z operních titulů byl nadále neobyčejný zájem o Nabucco, které dosáhlo od premiéry v roce 1993 bezmála 40 repríz. Tradičně velkou návštěvnost měly také koncerty orchestru Slezského divadla, a to i na zájezdech. Zvláště je nutno se zmínit o dopoledních představeních pro školní mládež (mateřské školy, základní a střední školy). Zájem o tato představení byl větší než umožňovaly technické parametry divadla. Kromě vlastní produkce nabídlo Slezské divadlo také příležitost k vystoupení hostujícími souborům. Zmínku zasluhuje muzikál Sny nocí svatojánských, vystoupení Pražského komorního baletu, pohádkový muzikál Ferda Mravenec, činoherní vystoupení souborů z Ostravy, Olomouce a Šumperku a již tradiční orchestry Janáčkovy filharmonie Ostrava. Navíc byly prostory Slezského divadla pronajímány k nedivadelním produkcím. Patřily k nim např. akce MISS Slezsko, semifinále soutěže MISSIS,

mezinárodní přehlídka kulturistů Grand Prix Pepa, Módní show z Ostravy aj.

Ještě o významném hostování opery Slezského divadla v Národním divadle v Praze. Operní soubor a především operní orchestr byl zde velmi kladně oceněn a představení opery Nabucco bylo doprovázeno se značným diváckým zájmem. Představitel Nabucca pan Pavel Kamas j.h. získal za tuto roli nejvyšší ocenění "Libušku". Po divadelních prázdninách 1995 vstoupil do funkce šéfa opery dirigent Petr Šumník, a to na základě řádně vykonaného konkurzu.

Rada města Opavy jmenovala 6. září 1995 ing. Jaroslava Šomka ředitelem Slezského divadla a 27. listopadu 1995 se zabývala tím, jak se plní koncepce tohoto divadla, která byla přijata v roce 1994. Koncepce byla rozdělena do dvou etap. Cílem první etapy, zahrnující sezónu 1994/95, bylo znovuvytvoření souborů divadla. V souboru operního orchestru se však nepodařilo jeho doplnění na 45 plných úvazků a ani počet operních sólistů nedosáhl přes veškerou snahu očekávaný stav 14 osob. V baletním souboru byl zachován stávající počet umělců a samostatný soubor baletu nebyl z finančních důvodů ustaven. V souboru činohry byly provedeny novým šéfem Bedřichem Jansou změny v jeho složení i v jeho dramaturgickém plánu na rok 1994/1995. Slezskému divadlu připadl z městského rozpočtu na rok 1995 příspěvek ve výši 29 280 000 Kč na provoz a 11 000 000 Kč na novou fasádu budovy divadla. V průběhu roku byl tento příspěvek zvýšen, a to na provoz o 608 000 Kč a na fasádu budovy o

957 000 Kč. Tohoto roku získala ostatně budova Slezského divadla nový kabát a stala se tak perlou městského centra Opavy, stále rostoucího do krásy.

Mluví-li o Slezském divadle, nelze pominout ani činnost jeho **divadelního klubu na Rybím trhu**. V únoru 1995 zde uspořádala agentura Vězička poetický večer, v němž prezentovaly svou tvorbu mladí opavští i mimoopavští básníci, spisovatelé, herci i muzikanti. K poetické atmosféře večera přispěly i vonné tyčinky, svíčky a exotické čaje. Druhý poetický večer, nazvaný prostě Besídka, připravila agentura Vězička v červnu. Opět zde vystoupili mladí lidé se svými uměleckými pokusy. Jedni z nejvyspělejších byli žáci literárnědramatického oboru oboru ZUŠ Václava Kálíka v Opavě. Vystoupila zde také hudební skupina Kadence, kytarista Milan Kratochvíl a další muzikanti. Kromě poetických večerů se konaly v Divadelním klubu hudební večery. V lednu to byl například "Country večer" se skupinou Tarantule a v březnu vystoupila skupina Berenica se svou hudební fantazií "Zahrada prorokova". V divadelním klubu byly instalovány i různé výstavy. Tak např. v září a říjnu se zde mohli návštěvníci setkat s výstavou kreseb českého sochaře Vojtěcha Adamce.

A nyní k rozsáhlé činnosti **Slezského zemského muzea** realizované v Opavě. Toto muzeum, které plní i funkci muzea města Opavy, uskutečnilo v Opavě v roce 1995 celkem 21 příležitostnou výstavu. Máme ovšem na mysli výstavy instalované ve výstavní budově v Sadech u muzea, ve výstavních sálích na Ostrožné či Památníku Petra

Bezruč v Opavě. Převažovaly obsahově výstavy fotografické a co do původu výstavy převzaté. Sbírkových výstav vlastních, byť i s podílem jiné instituce, bylo pět. Předně to byla výstava "Nálezy mamutů na Opavsku", kterou připravilo z vlastních sbírek paleontologické pracoviště Slezského zemského muzea, dále výstava "Roháči, příbuzní a podobní brouci", instalovaná z vlastních sbírek entomologickým pracovištěm Slezského zemského muzea, dále výstava "100 let výstavní budovy Slezského zemského muzea", o které jsme se již zmiňovali, výstava "Slezské divadlo 1945-1995", prezentovaná spolu s pracovníky tohoto divadla a konečně výstava "Přírodní park Moravice" ve spolupráci s pracovníky referátu životního prostředí Okresního úřadu v Opavě. Všechny výstavy byly neobyčejně zajímavé a nepochybně přispěly k obohacení výstavní činnosti ve městě. U Slezského zemského muzea působící Česká botanická společnost a Vlastivědná společnost uspořádaly 11 přednášek a besed s přírodovědnou a společenskovědnou tematikou. Zvláštní zmínku zasluhuje přednáška "Koutské louky a niva řeky Opavy", kterou přednesla 14. března RNDr. Marie Sedláčková, stejně jako přednáška "Opavští letci ve Velké Británii během II. světové války", kterou připravil Radovan Vašíček 23. února v přednáškovém sále Slezského zemského muzea. Botanická společnost zorganizovala dvě exkurze, a to na již zmíněné Koutské louky v dubnu a do lesů v oblasti Svobodných Heřmanic v září 1995. Památník Petra Bezruče uspořádal 12. září literární večer "Píseň o zítřejším člověku, aneb

neubližujte mi, soudruhu". Nadále byla navštěvována expozice Slezského zemského muzea - Vývoj přírody a společnosti ve Slezsku a na severní Moravě, instalovaná ve výstavní budově a Život a dílo Petra Bezruče, instalovaná v Památníku Petra Bezruče. Jde o expozice, které zde byly instalovány v dřívějších letech. Nezmiňovala jsem se ovšem ani o výstavách a dalších akcích Slezského zemského muzea, realizovaných mimo město Opavu, t.j. v Hrabyni a Hlučíně -Darkovičkách a Ostravici, kde má toto muzeum také své objekty.

Matice slezská, která obnovila v roce 1990 svou činnost, si letos připomínala páté výročí existence. V rámci úsilí o zachování kulturních a historických hodnot ve Slezsku orientovala se i v tomto roce na organizování tzv. **Matičnických střed**, konaných většinou v prostorách **Matičnického domu**. Dne 11. ledna byla tato středa věnována **Pavlu Křížkovskému**, slavnému hudebnímu skladateli a reformátoru duchovní hudby, který se narodil 9. ledna 1820 v Holasovicích a zemřel 8. května 1885. Od jeho smrti uplynulo tedy 110 let. **Druhá Matičnická středa**, pořádaná **Maticí slezskou** 8. února v sále umělecké školy **V. Kálíka**, byla věnována slezskému šlechtickému rodu **Skrbenských z Hřiště**, který působil v Opavě a jejím okolí a na Těšínsku. V březnu byla **Matičnická středa** zaměřena na jubileum **Slezského divadla v Opavě**. Na besedě byl přítomen jeden ze zakládajících členů české scény **Josef Haukvic**, který se v Opavě umělecky vypracoval a později působil v Ostravě, Praze a Brně. **Červnová Matičnická středa** přiblížila Opavu v

době jejího osvobození na sklonku II. světové války v dubnu 1945. Úvodní slovo k besedě přednesl Jaroslav Směja-Lončar, spisovatel a pedagog, který byl prvním velitelem československé armády v Opavě v oněch památných revolučních dnech. V říjnu byla "Matiční středa" orientována na astronomii, a to díky tomu, že od smrti Jana Palisy, světoznámého astronoma a opavského rodáka, uplynulo tohoto roku 70 let. Profesor Jan Palisa objevil dalekohledem 123 malé planety, pojmenované mimo jiné "Austria", "Oppavia", "Silesia", "Palisa". Po něm byl pojmenován i měsíční kráter. Profesor Palisa zhotovil rovněž pět hvězdných map, a když mu byla v roce 1906 udělena tzv. Valtrova cena, bylo konstatováno, že "v oblasti objevování planet vykonal více než všichni ostatní astronomové dohromady".

Dále se zmíníme o kulturním působení **Domu umění**, další to významné kulturní instituce města Opavy. Je ovšem třeba říci, že se po celý rok 1995 nepodařilo nalézt pro toto kulturní zařízení definitivního provozovatele. Na zasedání Rady města Opavy, konané 27. února 1995 bylo přijato usnesení, aby byla vyhlášena veřejná soutěž na využití Domu umění a na zasedání téhož orgánu 16. října 1995 bylo rozhodnuto prodloužit nájemní smlouvu Karolině Hřivnáčové, avšak jen do 31. prosince 1995. Když vešlo usnesení ve veřejnou známost, vyvolalo to řadu ostrých polemik a otázek nad kulturní politikou města. Ukažme si, jakou činnost vyvíjel Dům umění, a to přes provizorní postavení jeho provozovatelky. V roce 1995 bylo zde

instalováno šest výtvarných výstav, spadajících tématicky do celkové dramaturgické koncepce Domu umění, jak ji realizovala Karolina Hřivnáčová," seznamovat Opavany se současným moderním výtvarným uměním". Od 17. ledna do 28. února naplňovaly výstavní prostory Domu umění obrazy výtvarníka Ivana Exnera, a to pod názvem "Realismus". Následovala výstava Jana Reicha s prostým názvem Fotografie, a to od 7. března 1995. Poté výstava Wilfrieda Pragera - malba, kresba. Ta zde byla instalována od 25. dubna do 4. června. Poté se opavské veřejnosti představil s výstavou "Obrazy" Petr Kvíčala a po něm od 5. září do 22. října Adriana Šimotová s výstavou "O blízkém a vzdáleném". Zbytek roku vystavovali v Domě umění dva umělci: Oldřich Smutný se představil s výstavou "Ohlédnutí" a Miloslav Moucha s výstavou "Pastely 1995". Prostory opavského Domu umění ožily v roce 1995 rovněž hudbou koncertující v jeho prodejní galerii. V lednu 1995 to byl koncert Tomáše Thona na barokním spinetu. Tento mladý opavský umělec je absolventem pražské Akademie múzických umění a pařížské konzervatoře, kterou navštěvoval jako stipendista francouzské vlády. Už v roce 1978 se umístil na opavském festivalu mladých varhaníků na druhém místě. Mezitím se stal finalistou soutěží v GP Bordeaux a soutěže Petra Ebena v Německu. V květnu a listopadu 1995 vystupoval v hudebním pořadu v Domě umění jeden z nejznámějších českých hudebních publicistů a kritiků Jiří Černý. Jeho pořady jsou dnes neobyčejně aktuální pro orientaci v záplavě hudby mnoha stylů, která

se k nám valí nepřetržitě z celého světa. Diváci se mohli dovědět něco o festivalu u příležitosti oslav Dne nezávislosti ve Washingtonu, o jeho setkání s Bobem Dylanem a slyšet skladby špičkových světových umělců. Dostalo se např. i na legendy jakými jsou Jerry Lee Lewis, Leonard Cohen a Tom Waits. Hudební kytarovou poezii předvedl na koncertu v prodejní galerii opavského Domu umění v červnu 1995 Radim Hladík a Dagmar Andrtová-Voňková. Kouzelnická seance pro kytaru a zpěv v podání obou protagonistů byla nepochybně výrazným obohacením milovníků folkrockové hudby v Opavě. Zmínku zasluhuje i pěvecký koncert významných pražských sólistů - zpěvačky Národního divadla v Praze Livie Ághové a pěvce Státní opery v Praze Eduarda Klezla u příležitosti vernisáže výstavy obrazů Oldřicha Smutného a Miloslava Mouchy, který žije od roku 1968 ve Francii.

Okresní knihovna Petra Bezruče, patřící do sítě veřejných knihoven zaujímala svou velikostí v roce 1995 asi 20. místo v ČR. Po několik desítek let patří ke knihovnám s největším počtem dětských čtenářů. V roce 1995 byla již plně automatizovaná ústřední knihovna, umístěná v budově Městského domu kultury Petra Bezruče v Opavě. Tato knihovna zaznamenala v roce 1995 celkem 412 193 výpůjčky, z toho 46 102 dětské, a během tohoto roku ji navštívili 132 633 zájemci, kteří kromě tradičních služeb využili i možnost kopírování, nákupu vyřazených knih, inzerce, nákupu nových knih, zúčastnili se besed, prohlédli si výstavky apod. Okresní knihovna Petra Bezruče je

nepochybně moderním a dynamickým pracovištěm s jasnou představou, jak sloužit svým více než 10 000 registrovaným čtenářům.

*K 1. lednu 1995 byla zrušena knihovna Slezského zemského muzea a knihovna Slezského ústavu, který je nyní součástí Slezského zemského muzea v Opavě. Jejich sloučením byla vytvořena nová organizační jednotka - **Ústřední knihovna Slezského zemského muzea**, čímž ovšem nebyla dotčena základní funkce obou dřívějších knihoven, tj. služba veřejnosti. Tím definitivně zanikla někdejší Slezská studijní knihovna v Opavě, která byla od roku 1950 přičleněna ke Slezskému studijnímu ústavu v Opavě, od roku 1958 Slezskému ústavu ČSAV v Opavě. Tato knihovna disponovala fondem 140 000 svazků včetně rukopisů a starých tisků. Zvláště cenný a v ČR jedinečný je fond 40 000 českých, polských a německých sileziak. Knihovna spolupracovala se 125 informačními centry a knihovnami v zahraničí a byla tak významným střediskem vědeckých informací na severní Moravě a ve Slezsku. Naproti tomu bývalá knihovna Slezského zemského muzea měla asi 60 000 tradičně evidovaných svazků. Lze si jen přát, aby neměli pravdu ti, kteří považují toto spojení "za laické administrativní opatření, které postrádá s předstihem vytvořenou odbornou koncepci".*

Z rozhodnutí spolku Bibliotheka Cyrilometodiana, založeného dr. Vladimírem Neuwirthem ve Frankfurtu nad Mohanem a sdružujícího příslušníky české emigrace v tomto německém velkoměstě, byla převezena do Opavy

literatura převážně duchovního zaměření a uložena na faře v Opavě-Jaktaři. Jde o 13 000 knih, časopisů a jiných odborných publikací. Zároveň se do Opavy přestěhoval i dr. Vladimír Neuwirth. Pozoruhodné je, že na schůzi zmíněného spolku bylo v roce 1994 rozhodnuto, že spolek by měl nadále existovat. Statut spolku byl pouze změněn, a to z úředně zaregistrovaného spolku na občanský, což z oficiální organizace vytvořilo víceméně zájmové sdružení. V tomto sdružení by se mohli setkávat příslušníci české inteligence, žijící v zahraničí, ale i němečtí občané, kteří mají k české kultuře užší vztah. Zatím není známo, jaký ohlas toto sdružení v Opavě našlo.

*Nyní o opavském **Loutkovém divadle**, které je od roku 1991 v ekonomickém pronájmu dlouholeté herečky a režisérky Věry Jiříčkové. Divadlo mělo pět souborů. Broučci, Skřítci, Opál, Střess a Sácci. Hrál se každou neděli dvakrát - od 10 hod. a od 15 hod. K největším událostem loutkového divadla patřily v roce 1995 dva festivaly: Festival Cimbuří, o kterém jsem se již v souvislosti s Bezručovou Opavou zmiňovala, a festival, který zde probíhal v době od 31. března do 2. dubna 1995 a na němž bylo předvedeno 11 loutkových her. Soutěžily jednak všechny opavské soubory, jednak soubory mimoopavské. Mezi nimi byl soubor ZUŠ Žerotín, loutkový soubor Klubíčko Bohumín, loutkový soubor Krnováček Krnov a loutkový soubor Skřítek Jeseník. V červnu 1995 probíhala v opavském Loutkovém divadle přehlídka dětských školních divadel. Dne 22. června účinkovali žáci*

Speciální školy při zdravotnickém zařízení v Opavě a Základní školy Opava-Vrchní a dne 25. června žáci ze Základní školy ve Skřipově a žáci dramatického oboru ZUŠ Václava Kálíka ze třídy učitelky Karenové. Na závěr školního roku 1994/95 připravili v Loutkovém divadle žáci ze třídy učitelky dramatického oboru Daniely Pivovarčí dvě představení: Sněhurka a muzikálovou komedii Výtečníci. Na prvního máje byla v Loutkovém divadle uvedena hra Fr. R. Čecha Dívčí válka, a to hereckým souborem Opál. Bohatý program mělo opavské Loutkové divadlo v roce 1995 i po letních prázdninách. Např. dne 17. října zde v živém světě dřevěných loutek představili Milan, Matěj a Petr Formanovi Barokní operu, tj. komickou zpěvohru. Loutky tu střídaly "živé loutky" s maskami. Opavské Loutkové divadlo nepochybně přispělo i letos k bohatosti divadelního života v Opavě a připravovalo dětem téměř každou neděli nejen zábavu, nýbrž i umělecký zážitek. Opavské loutkové soubory zasluhují za nezištnou práci pro děti vysokého ocenění.

*Dále jen krátce o opavských pěveckých sborech. Pěvecký sbor **Křížkovský** patří mezi nejstarší pěvecká tělesa na území Slezska, ba celé republiky. Byl založen v říjnu 1887. Sbor pracoval pod vedením dr. Karla Holeše. Předsedkyní sboru byla tohoto roku ing. Marie Grohová a jednatelkou ing. Hana Hanzlová. Sbor měl v roce 1995 42 členů. Opavskému publiku se představil hned 1. ledna, kdy se spolupodílel na novoročním koncertu ve Slezském divadle, byla uvedena Smetanova Česká píseň a sborový zpěv z opery Prodaná nevěsta téhož skladatele. Hned 4.*

ledna zpíval sbor v penzionu na Rolnické ulici. Zazněla duchovní hudba, ale také vánoční písně a koledy. Následovaly jarní koncerty k 50. výročí ukončení války, a to 17. března a 28. dubna v Oticích. V květnu uskutečnil sbor 4 koncerty. Dne 12. května na počest 110. výročí úmrtí holasovického rodáka Pavla Křížkovského - kněze, skladatele, sbormistra, organizátora hudebního života a zakladatele moderní české sborové hudby, a to jednak před jeho bustou a následně v místním sále v Holasovicích. Další koncert se konal 14. května ke Dni matek v Mokřých Lazcích a 21. května v obřadní síni Městského domu kultury Petra Bezruče v Opavě. Po prázdninách začal sbor s přípravou adventních a vánočních koncertů. První adventní vystoupení se konalo v chrámu sv. Vojtěcha v Opavě, pak v kapli v Marianu, v Opavě-Malých Hošticích, v Neplachovicích, v kostele ve Fulneku. Z tohoto přehledu o činnosti Pěveckého sboru Křížkovský je zřejmé, že to byla činnost nezanedbatelná, a to tím spíše, že šlo o činnost ve volném čase bez nároků na finanční odměnu.

Dlouhou tradicí se může vykázat i **Pěvecký sbor slezských učitelů**, založený v roce 1906. Sbor utrpěl v březnu těžkou ztrátu, a to nenadálým úmrtím dirigenta Josefa Bínera. Za něho se zatím nepodařilo najít rovnocennou náhradu. Osiřelého dirigentského pultu se ujal Karel Hřivnáč, dosavadní člen sboru. Konala se ovšem jen příležitostná vystoupení - 17. března na pohřbu Josefa Bínera, 14. dubna na velikonočních bohoslužbách v chrámu sv. Ducha a pak ještě v novém kostele v Opavě-

Kylešovicích. Následovala vystoupení na pohřbech, v Domově důchodců v Opavě na Rybářské ulici. Šlo celkem o 11 vystoupení. Není třeba skrývat, že sbor dá se říci seniorů se nacházel v krizi, která se ještě prohloubila úmrtím jeho dirigenta Josefa Bínery. Snad nebude od věci citovat několik příznačných vět ze zprávy matrikáře sboru: "... úplně nakonec bych chtěl vyjádřit svůj osobní názor a přesvědčení, že v budoucnosti, snad již blízké, opět dojde ke zvýšení zpěvnosti našeho národa a zvýšení zájmu o sborový zpěv, což dokazuje existence a obliba pěveckých souborů dětí u nás i v zahraničí. Vždyť život bez zpěvu je smutný, bezútěšný. Potom snad nastane i příležitost pro nový vzestup Pěveckého sboru slezských učitelů ...".

*Úspěšným dětským pěveckým sborem v Opavě byl nepochybně soubor **Jeřabinka** Základní umělecké školy Václava Kálíka, který se letos chystal oslavit 15. výročí své existence. Patřil a patří k velmi aktivním souborům a zúčastnil se mnoha kulturních a společenských akcí, pěveckých festivalů a přispíval nemalou měrou k povznesení celkové kulturní úrovně města Opavy. Jde o 65 členný soubor pod vedením sbormistra Mgr. J. Lokaje. Dne 8. dubna se zúčastnil druhého ročníku regionální soutěže dětských pěveckých souborů v Novém Jičíně. Z osmi soutěžících získala opavská Jeřabinka Zlatou medaili. Významná byla ovšem i vystoupení souboru v Opavě - byly to vánoční koncerty ve Slezském divadle a mnoho dalších vystoupení v opavských kostelích. Zvláště je nutno se zmínit o přehlídce dětských pěveckých sborů, která se konala*

30. března v Opavě v prostorách minoritského klášteřa. Jejím pořadatelem byl právě opavský Dětský pěvecký sbor Jeřabinka, loňský vítěz celostátního soutěžního kola. Úspěšné byly i jeho zahraniční zájezdy. Například v září uspořádal zájezd do 300 tisícového města Kasselu, v říjnu odjela Jeřabinka na pěvecké turné do Anglie. Audiokazeta Jeřabinky se s velkým úspěchem vysílala pro naše krajany v celostátním vysílání v Austrálii, v Hessenském rádiu v Německu apod. Do práce souboru byli pochopitelně zapojeni i rodiče, kteří pomáhali např. při ubytování partnerských souborů a v materiálním zabezpečování domácích i zahraničních aktivit sboru.

Méně úspěšný byl v roce 1995 dětský pěvecký sbor Červený květ ze Základní umělecké školy Václava Kálíka v Opavě. Bylo to podmíněno mimo jiné hlavně tím, že jeho sbormistryně Ivana Kleinová se vrátila teprve v lednu z mateřské dovolené. Sbor ztratil kolem patnácti zpěváků, kteří přešli do nově založeného středoškolského sboru. Proto byl vypsán do pěveckého sboru Červený květ konkurz. A tak svitla naděje, že dětský soubor Červený květ opět "rozkvetne".

Opava měla v roce 1995 pouze dvě stálá kina s 821 sedadlem, přičemž obě kina má v pronájmu pan Bruno Pahler. Kino Mír je premiérové a uvádělo dvakrát denně filmové novinky. Jednalo se ovšem většinou o komerčně úspěšné americké trháky. Naproti tomu kino Elektra promítalo jednou denně starší filmy. Každé pondělí zde uváděl Filmový klub klasické filmy z pokladnice světové kinematografie pro náročné diváky. Návštěvnost však

nadále díky televizi klesala. Rok 1995 byl pro kina na celém světě rokem stého výročí od první filmové projekce. V Opavě bylo první stálé kino zřízeno již v roce 1910. Opavský Filmový klub se do oslav filmového umění zapojil týdenní přehlídkou filmů Jaro 1995 aneb Projekt 100, který probíhal od 4. do 11. května v kině Elektra. Šlo o přehlídku české i světové kinematografie. Ke všem filmům byl jako bonbónek připojen jeden krátký film oceněný na festivalech krátkého filmu. Z české produkce byly například promítnuty Lásky jedné plavoulásky a Obchod na korze. Z produkce Velké Británie to byla hudební filmová fantazie Zeď a francouzskou kinematografii reprezentoval film Nikity Michalkova Urga. S pozoruhodnými snímky se mohli členové opavského Filmového klubu setkávat po celý rok. Připomeňme si alespoň některé z nich. V březnu byly například uvedeny snímky Sex, lži a video Stevena Sonderberga a úsměvný italský příběh Bioráj. V rámci cyklu "Zlaté palmy" v Cannes nabídl Filmový klub také vítězný snímek z roku 1993 Sbohem, má konkubíno, pojednávající o zákulisí pekínské opery. Představení se zúčastnila delegace čínského velvyslanectví. Dne 27. listopadu věnoval Filmový klub svou pozornost vzpomínce na českého režiséra Evalda Schorma (1931 až 1988), jednoho z tvůrců "nové vlny" šedesátých let. Divákům byl nabídnut snímek "Pět holek na krku". Při příležitosti Večera Evalda Schorma navštívil Opavu děkan FAMU Jan Bernard.

Opava se mohla v roce 1995 také pochlubit dvěma rozhlasovými stanicemi - **Hellax a Attack**. Zatímco Rádio Attack vysílá z opavského studia do éteru od 1. června 1994, začalo Radio Hellax vysílat 2. září 1995. Rádio Attack, které má od 20. března 1995 nového ředitele (je jím sám majitel rádia a společnosti Contact Group Jiří Koschaný), se především orientuje na střední socioprofesní skupinu ve věku od 20 do 45 let. Podle odhadu sleduje jeho pořady denně na 100 000 lidí. Radio Hellax připravovalo a vysílá i noční program, který si mohli naladit posluchači celkem šesti rozhlasových stanic po celé Moravě. Opavský Hellax má totiž špičkové technické vybavení a dobré personální zázemí. Moderátoři Hellaxu obstáli i ve srovnání s kolegy z Prahy či Brna. Společný program nazvaný "Jízda" sledovalo asi 285 000 posluchačů. Radio Hellax mělo 5 základních pořadů - sport, kulturu, publicistiku, bulvár a motorismus. Jeho šéfredaktorkou byla Eva Panošová.

Specialitou našeho města je čajovna **Bludný kámen**, která zahájila svou činnost 8. června 1995 na Pekařské ul. č. 97, a to vernisáží výstavy "Větrné básně" od Karla Adamce. Zřídil ji zde v jedné místnosti Martin Klimeš, který se stal zároveň zakladatelem kulturně a duchovně orientované agentury Bludný kámen. Prostory čajovny se měly stát místem setkávání lidí různé duchovní a kulturní orientace i odlišného životního názoru a diskuse nad čajem či knihou měly vést k dialogu. Čajovna byla pro veřejnost otevřena od pondělí do soboty od 15 do 20 hodin.

Naplno se rozvinula kulturní činnost čajovny Bludný kámen na podzim 1995. Dne 14. září zde proběhla beseda na téma "Feminismus", a to za přítomnosti pražské spisovatelky Alexandry Berkové, ing. Aleny Vodákové z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze a PhDr. Marie Čermákové ze Sociologického ústavu v Praze. A ještě téhož měsíce zde byl uspořádán meditativní koncert Jiřího Mazánka se skupinou Relaxace. V říjnu zde přednášel Libor Válek z Prahy o buddhismu, dr. Marcel Arbeit z Univerzity Palackého v Olomouci o americké literatuře současnosti. Filozofické úvahy proslulého taoistického myslitele, filozofa Čuang-Ce přednesl počátkem listopadu herec a recitátor Alfréd Strejček. Jeho vystoupení bylo doprovázeno Jiřím Mazánkem, vedoucím zmíněné skupiny Relaxace. Dne 25. listopadu měl v čajovně Bludný kámen koncert Vladislav Matoušek, který působil v řadě souborů alternativního rocku a který je znám jako mistr meditativní hudby, ovlivněné hudební kulturou Indie, Japonska a Austrálie. Dne 12. prosince zajistila čajovna Bludný kámen autorské čtení undergroundového básníka Jáchyma Topola z jeho nové knihy "Anděl". Je jistě velice dobře, že v Bludném kameni zásluhou Martina Klimeše probíhaly akce, které zaplnily další doposud opomíjenou oblast v opavském kulturním životě a mnoho mladých lidí, zejména studentů, zde využilo "k dobré věci" svůj volný čas.

Opava patří k městům s výraznou tradicí umělecké a dokumentační fotografie. Se vznikem Slezské univerzity v Opavě a jejím institutem tvůrčí fotografie byla tato tradice,

pěstovaná dříve zejména fotografickým pracovištěm Slezského zemského muzea, ještě posílena. V únoru 1995 došlo k dohodě tohoto institutu s uvedeným muzeem o zřízení **Kabinetu fotografie** ve výstavních síních muzea na Ostrožné ulici. Opavský Kabinet fotografie byl pak otevřen 3. března 1995 a do vínku mu byl dán úkol seznamovat opavskou veřejnost s tvorbou předních našich i zahraničních fotografů. Při otevření Kabinetu fotografie byla zároveň zpřístupněna retrospektivní výstava pedagoga pražské Filmové akademie múzických umění fotografa *Paula Diase*. V dubnu zde byla instalována výstava zachycující poválečnou Opavu, jak ji viděli dokumentaristé. Od července do konce srpna 1995 měli Opavané možnost zhlédnout v Kabinetu fotografie výstavu "Hořká léta - Evropa 1939-45 očima českých fotografů", kterou připravil Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě s Pražským domem fotografie, Ministerstvem kultury ČR a Správou Pražského hradu k 50. výročí konce 2. světové války. Premiérově byla tato výstava uvedena od 3. května 1995 v Purkrabství Pražského hradu, kde byla pro mimořádný zájem veřejnosti dvakrát prodloužena až do konce června. Byla sestavena ze 127 fotografií devíti předních fotografů této doby. V říjnu byla v opavském Kabinetu fotografie instalována výstava vynikajícího švýcarského dokumentaristy *René Buzziho*. Humoristicky laděné snímky světově proslulého fotografa jsou jakýmsi průřezem celoživotní tvorbou.

Několik vět o činnosti Fotoklubu Opava, který byl ustaven 28. února 1987. Jeho předsedou se stal ing. Miloš Štěrba. Zasedání klubu se zúčastňovalo 10 až 12 členů. V roce 1995 uskutečnil Fotoklub Opava tři výstavy - od dubna do června výstavu fotografií ing. Miloše Štěrby v předsálí minoritského kláštera, v červnu pak výstavu fotografií členů Fotoklubu ve Sdruženém klubu pracujících v Otrokovicích. Vystavovali S. Biner, J. Fiby, J. Novák, M. Štěrba a J. Topiář. V měsících říjnu a listopadu 1995 byla instalována výstava členů Fotoklubu v předsálí minoritského kláštera a jejich snímky si všímaly i života Opavy.

Opomenout nelze ani výstavy, instalované v Opavě mimo tradiční výstavní sítě. Dne 29. března 1995 byla otevřena výstava výtvarné skupiny X, tvořená několika generacemi výtvarných umělců z Opavy i okolí, a to v Základní umělecké škole na Solné ulici v Opavě. Vystavoval zde Z. Beneš, F. Černý, A. Dačenko, B. Frýba, J. Hýbnerová, M. Kačírek, M. Kellnerová, O. Kolouřat, B. Malenková, V. Mojcek, M. Mrázková, a J. Richterová. Většina autorů předložila práce tradičních malířských technik (akvarel, olej, ale objevily se zde také paličkované motivy, gobelíny nebo práce vyrobené kombinovanou technikou). V listopadu 1995 byla zahájena v knihkupectví U stonku prodejní výstava keramických prací dětí ze Základní školy Šrámkova v Opavě. Práce, které vytvořily děti v hodinách výtvarné výchovy, se prodávaly za symbolické ceny, které měly uhradit náklady spojené s vypalováním keramiky.

Koncem roku 1995 byly ve spojovací chodbě východního křídla minoritského kláštera vystaveny kresby a grafiky opavského tvůrce Dušana Chládky. Přibližně ve stejnou dobu byla v gotické síni téhož kláštera zpřístupněna výstava znakových privilegií měst, městeček a obcí na Moravě a ve Slezsku, jež měla premiéru počátkem podzimu v Brně a přes Olomouc přišla do Opavy. Výstava, jejíž opavskou derniéru připravil Zemský archiv v Opavě, přispívala k hlubšímu zamyslení nad vlastními dějinami a byla i inspirací k serióznímu přístupu k soudobé heraldice. V září 1995 byla zahájena v prostorách knihovny Katka v Opavě-Kateřinkách výstava ilustrátorky Věry Faltové, která vyhrála anketu opavských dětí o nejoblíbenějšího ilustrátora a stala se tak v pořadí 19. držitelkou ceny "O paví pero". V listopadu 1995 byla otevřena v Památníku Petra Bezruče na Ostrožné ulici výstava autogramů sběratele podpisů slavných osobností - Jiřího Hanibala. Celá jeho sbírka obsahuje 3 700 podpisů, mezi nimi i podpisy Jana Wericha, Karla Högra, Dany Medřické, ale i Richarda Koukolského, Reinholda Messnera, Luise Armstronga a Jeana Maraise. V témže měsíci byla v prostorách Okresní stanice mladých turistů a přírodovědců instalována výstava ojedinělých a vzácných masožravých rostlin. Zorganizovala ji Česká společnost pěstitelů masožravých rostlin a Stavovská unie studentů VŠB v Ostravě.

Dále chci uvést do těchto análů alespoň ty nejvýznamnější koncerty a hudební produkce, které se letos

uskutečnily v Opavě na nejrůznějších místech. Významným střediskem hudebního života v Opavě byl i v roce 1995 **Městský dům kultury Petra Bezruče**. Konaly se zde jednak cykly abonentních koncertů - jmenuji například březnový koncert Talichova kvarteta a v listopadu koncert mladého renomovaného varhaníka Jana Kalfuse. V září zde byl koncert písničkáře a advokáta Ivo Jahelky, který formou dřívějších kramářských balad hrál a zpíval soudničky s brilantními texty. Koncert připravila agentura Renaty Horákové. Na podzim zde uspořádali studenti Biblické školy z Wiedenestu u Halle na pozvání Křesťanského sboru Opava cyklus přednášek s názvem *Setkání s Ježíšem*. V prosinci se konal předvánoční poetický večer pořádaný agenturou Vězička a nazvaný *Podvečer s múzou*. Nicméně Městský dům kultury Petra Bezruče v Opavě prožíval celý rok 1995 ve znamení své transformace. Rada města Opavy vyhlásila už na svém zasedání dne 27. února veřejnou soutěž na využití tohoto kulturního zařízení a odvolala k 1. červenci 1995 jeho dosavadní vedoucí Ruth Kudlíkovou z funkce a pověřila řízením paní Slámovou. A konečně na svém zasedání dne 27. listopadu schválila smlouvu o pronájmu Městského domu kultury Petra Bezruče s firmou Faktum, která se stala vítězem zmíněného výběrového řízení.

Neodmyslitelnou součástí kulturního dění v Opavě byl v roce 1995 **minoritský klášter**, kde se konaly nejrůznější umělecké pořady. V únoru to byl společný koncert bulharské pěvkyně Valentiny Tehavdarové a ruského tenora opavské

opery Valentina Verbovského, v březnu koncert bývalých žáků ZUŠ V. Kálíka a Janáčkův komorní orchestr se sólistkou opery Antonína Dvořáka v Ostravě Evou Dřízgovou a Erikou Šponerovou. V rámci oslav 50. výročí osvobození města Opavy vystoupil zde v dubnu 1995 světoznámý houslista Josef Suk. Byla uvedena díla českých i světových mistrů - Dvořáka, Janáčka, Martinů, Svendsena, Brahmsa aj. V květnu se v minoritském klášteře představila s recitálem houslistka Hana Kotková a v říjnu vystoupil Štěpán Rak a Alfréd Strejček v komponovaném pořadu hudby a poezie Vivat Comenius, s nímž oba umělci navštívili 18 zemí čtyř kontinentů. Dále se zde konaly v tomto měsíci dva koncerty na počest dlouholetého dirigenta Pěveckého sboru Stěbořice Karla Kostery. V prosinci zde koncertoval k vánoční pohodě soubor Ars Cameralis s interpretací středověké hudby.

Pozoruhodnou aktivitu v oblasti kultury vyvíjel v roce 1995 i **Odborový klub Ostroj Na Rybníčku**. V únoru zde například vystoupil anglický kytarista a zpěvák John de Jong a také Karel Šíp a Jaroslav Uhlíř s pořadem nazvaným Šaráda s ručením omezeným. V květnu se zde konal koncert Mileny Soukupové a skupiny Pony Express. Téhož měsíce zde mohli Opavané zhlédnout skupinu Vladimír Mišík a etc...band. Zaznamenat je nutno i pořady uskutečněné v **Lidovém domě**. V červnu to bylo například vystoupení opavské kapely Causa Bibendi a v prosinci skupiny Psí vojáci, jejíž vůdčí osobností je zpěvák, textař a

skladatel Filip Topol. Koncert byl nazván *Brutální lyrika* a byl to "bonbónek" pro milovníky české rockové hudby.

Vyhledávaným místem umělecké tvorby byly i v roce 1995 *opavské kostely*. V květnu zazněly *Biblické písně* antonína Dvořáka a *Biblické písně Petra Ebena* na čtvrtém abonentním koncertu varhaního cyklu v opavském chrámu P. Marie. Na koncertu účinkovala varhanice Kamila Klugarová a sólistka ND Brno Anna Bárová. V kostele sv. Ducha koncertoval v květnu i švédský orchestr a sbor, jenž působí při chrámu sv. Sofie ve Stockholmu.

Spolupořadatelem a hlavním organizátorem koncertu byla umělecká agentura *Kostera*. V prosinci se konal pátý vánočně laděný abonentní koncert rovněž v proboštském chrámu *Nanebevzetí Panny Marie*. Účinkovaly symfonický orchestr *Slezského divadla*, sbor *Slezského divadla*, *Pěvecký sbor Stěbořice* a *Chrámový sbor Opava*. A na Štěpána se konal vánoční koncert v kostele sv. Vojtěcha. Zazněla již tradičně *Česká mše vánoční "Hej mistře"* Jakuba Jana Ryby v provedení *Pěveckého sboru Stěbořice*, *Chrámového sboru Opava* a *orchestru Slezského Divadla v Opavě*. Výtěžek koncertu byl věnován *Červenému kříži*.

V kině *Mír* uspořádala v lednu 1995 agentura *Mazel* koncert folklorního zpěváka *Jožky Černého* a v květnu *Pavla Bobka* a *Lídy Nopové*. V září zde koncertovala *krojovaná Beskydská muzika* a v prosinci zde vystoupila se svým vánočním programem *slovácká dechovka Místřiňanka*. Také tyto koncerty pořádala agentura *Mazel*.

*Ale v roce 1995 se koncertovalo v Opavě ještě i na jiných místech. V dubnu vystoupil v opavské restauraci Na střelnici výtečný Rock n roll band Marcela Woodmana, známý na Opavsku zejména z vystoupení na tradičních rock n rollových plesech v Dolním Benešově. V Letní restauraci u Pflegrů (dříve restaurace U Vávrů v Opavě-Kateřinkách) vystoupil v červnu Pavel Novák, legenda české populární hudby. Zvláštní zmínku zasluhuje **malý opavský umělec, osmiletý klavírista Lukáš Vondráček** z druhé třídy Základní školy v Opavě, Otická. Tento mladý klavírní virtuoz byl vyhlášen 4. února v konkurenci 85 soutěžících dětí za absolutního vítěze II. ročníku brněnské soutěže mladých klavíristů do 11 let "Amadeus 1995". Koncem března 1995 se stal vítězem mezinárodní klavírní soutěže v Košicích v konkurenci 65 dětí z Maďarska, Polska, Rakouska, Ruska, Slovenska a Ukrajiny. Zaujal porotu jak svou technickou vyvrálostí a obtížností skladeb, tak i přesvědčivou a sebejistou interpretací. V soutěžním programu se představil s kompozicemi M. Clementiho, R. Schumanna a A. Chačaturjana. Lukáš Vondráček navštěvuje na opavské ZUŠ Václava Kálíka jednou týdně hodiny u Mgr. Hanouska. Doma však ještě navíc cvičí čtyři hodiny denně. Svým mimořádným talentem proslavuje jak ZUŠ Václava Kálíka, tak i samotnou Opavu.*

O přednáškové činnosti Botanické a Vlastivědné společnosti při Slezském zemském muzeu v Opavě jsem se již zmiňovala. Na tomto místě bych chtěla připomenout literárněvědnou konferenci na téma Literatura v českém a

polském Slezsku, která se konala ve dnech 15. a 16. listopadu v sále minoritského kláštera. Pořádali ji Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity v Opavě ve spolupráci s Obcí moravskoslezských spisovatelů a s těšínskou pobočkou Slezské univerzity v polských Katovicích. 20. dubna se uskutečnila na Mendelově gymnáziu v Opavě přednáška Dr. Wolfganga Brudera, vzdáleného potomka J.G. Mendela, který se zajímá o životopis svého slavného předka, a to na téma: "Historické zmapování života a práce J.G. Mendela". Nelze nevidět, že ve srovnání s kulturními aktivitami v užším smyslu nevyzněla přednášková činnost v roce 1995 nijak výrazně. Přitom ještě ani účast na těch několika přednáškách, které byly tohoto roku v Opavě pro veřejnost uskutečněny, nebyla valná.

Řád minoritů zřídil 20. března v areálu kostela sv. Ducha v Opavě **knihkupectví U minoritů**. Nabízí prodej křesťanské literatury a mělo by sloužit k bližšímu poznání náboženství. Do budoucna se počítá i s nabídkou audio a videokazet s křesťanskou tematikou. Stojí také za zmínku, že se 1. dubna konala v **knihkupectví U stonku** na Pekařské ulici beseda s autorem knihy *Katedrála Zdeňkem Mahlerem*.

Stav Chtěla bych také připomenout, že v Opavě je registrováno **112 stavebních kulturních památek**, z nichž většina se nachází v městské památkové zóně. K nejvýznamnějším patří kostel Nanebevzetí Panny Marie, a kaple sv. Kříže, známá též jako Švédská kaple. Obě

památky pocházejí ze 14. století a jde o cihlovou gotiku z režného zdiva. V roce 1995 vydalo město Opava na stavební práce v městské památkové zóně téměř 13 milionů korun.

V roce 1995 se v opavské městské památkové zóně prováděl také **archeologický výzkum**, a to na Dol. náměstí v domě č. 18. Byly zde již nalezeny 4 mince a odkryta původní dlažba ze 17. století. A ovšem také střepy keramiky z 2. poloviny 13. století a z doby mladší. Zájem archeologů upoutaly dále vysoké silnostěné zásobnice na obilí a jiné potraviny. Prováděly se rovněž přípravy na výzkum dvorních partií objektu na Dol. náměstí číslo 1, adaptovaného nákladně pro Zemskou banku. Archeologické výkopy se prováděly i při budování a opravách inženýrských sítí, a to na ulicích U Fortny, na Úzké a Mezi trhy u budovy podniku Forte s proskleným výtahem. Mimo městské centrum se prováděl v roce 1995 archeologický výzkum pod novou stavbou Čokoládoven Opavia ve Vávrovicích. Jde o starou sídlištní kulturu nálevových pohárů, rozprostírající se na rozloze zhruba 10 ha půdy.

O korunu krásky Slezska se v neděli 24. září ve Slezském divadle v Opavě ucházelo 12 finalistek soutěže **MISS Slezsko 95**, pořádané agenturou Kláry Vilčové. Titul si odnesla dvacetiletá Martina Javůrková z Karlovy Studánky. Titul první vicemis Slezsko získala sedmnáctiletá Kateřina Hlaváčová z Opavy. Šanci stát se **MISS Slezsko** měly všechny dívky ve věku od 16 do 22 let, které jsou vysoké minimálně 171 cm a mají trvalé bydliště ve Slezsku.

Zmínku zasluhují ovšem také opavské **plesy**. Tradičním místem plesového tance byl i v roce 1995 Odborový klub Ostroj Na Rybníčku. V lednu 1995 zde proběhly dva plesy. 21. ledna to byl bál sdružení rodičů při Zemědělské střední škole T.G. Masaryka a o týden později tradiční Ples vousatých. Ale již 20 ledna uspořádal Sokol Opava v sále Lidového domu na Otické ulici sokolské šibřinky. Součástí večera bylo i vystoupení moderních gymnastek Sokola. Masarykova Střední zemědělská škola sama pořádala 27. ledna ples přímo v areálu školy. V únoru plesala místní organizace KDU-ČSL Opava-Kateřinky, a to rovněž Na Rybníčku. Tohoto měsíce uspořádaly zde Lidový bál i opavští sociální demokraté. 22. dubna se sešlo Na Rybníčku asi 160 opavských Romů na vlastní zábavě. K tanci jim vyhrávala romská beatová skupina Romen. A 4. srpna 1995 se konal na závěr 22. ročníku tradičního soutěžního **Týdne divů** ve všech prostorách Červeného zámku v Hradci nad Moravicí tradiční ples Ugandy. Z Opavy tam i zpět byl zajištěn odvoz autobusy. Na závěr této části kroniky ještě zmínka o studentském **Majālesu 95**, který povolila Rada města Opavy na svém zasedání 24. dubna 1995. Tradici Majálesů se rozhodli v Opavě obnovit studenti Slezské univerzity. Dlouhý průvod studentů v maskách prošel 5. května centrem Opavy a zaplnil polovinu Horního náměstí u Slezského divadla. Zde proběhla také volba krále Majálesu. Volební projevy kandidátů byly prokládány vystoupením dechové hudby, cimbálouky a baletu. Krále nakonec zvolila porota podle

intenzity ovací. Stal se jím zástupce Gymnázia na Krnovské Sobarmius, který se ke svému vystoupení nechal přivést v kočáru taženém koňmi. Kromě hostiny a zastavení inflace zaručil svému lidu také to, že nebude muset ke své obživě pracovat a platit za studium na vysoké škole. Korunu převzal od primátora Opavy doc. Mrázka, který poté prohlásil Opavu pro tento den za studentské město. Majáles pokračoval v Městském parku taneční zábavou až do večerních hodin.

13. CÍRKEVNÍ ŽIVOT

vodem k tomuto pojednání chci podotknout, že se tentokrát zaměřím pouze několika slovy k působnosti církve římskokatolické v Opavě, dalším církvím se budu věnovat v příštím zápisu.

*Opava je významným církevním střediskem. V roce 1995 zde bylo 19 kostelů a také 8 hřbitovů. A čím se může jen málo měst pochlubit dne 27. května 1995 byl v **Opavě-Kylešovicích slavnostně vysvěcen nově postavený kostel**, zasvěcený sv. Janu Nepomuckému. Slavnostního aktu se zúčastnili arcibiskup olomoucký a metropolita moravský Msgre Jan Graubner a papežský nuncius v ČR arcibiskup Giovanni Coppa. Mezi čestnými hosty byl i ministr obrany Vilém Holáň. Slavnostní mši svatou sledovalo mnoho věřících a ti, kteří se do kostela nevešli, na televizních obrazovkách, umístěných kolem chrámu. Budovu nového kostela vytvořila firma Sopus z Dubu na Moravě a se stavebními pracemi bylo započato 3. května 1994.*

*Rok 1995 byl významný i tím, že se v jeho průběhu jednalo o **zřízení biskupství** a jeho sídla v nové ostravsko-opavské diecézi. Historické tradice vypovídaly pro Opavu jako pro sídlo nového biskupství, Vždyť už na přání rakouské císařovny Marie Terezie povolil v roce 1776 papež Pius VI. zřízení biskupství v Brně a Opavě. Ovšem*

s podmínkou, že se o jejich materiální zabezpečení postará olomoucké arcibiskupství. Tak bylo v roce 1777 zřízeno biskupství v Brně, vznik opavského však byl podmíněn získáním majetku biskupského lenního panství ve Slezských Rudolticích. 18. března 1778 zemřel poslední majitel tohoto panství hrabě Albert Josef Hodic, avšak převodu majetku zabránili jeho příbuzní, kteří se soudně domáhali svých dědických práv.

O zřízení opavského biskupství se pak znovu jednalo ještě několikrát. V roce 1868, po vzniku ČSR v roce 1918 a také po válce v roce 1945 - ovšem neúspěšně. První pozitivní jednání po pádu totalitního režimu zahájil dne 18. ledna 1995 návštěvou u olomouckého arcibiskupa Msgre Graubnera opavský primátor doc. Mrázek. Na jeho cestě jej doprovázeli Msgre Josef Veselý z opavského proboštství, ze Slezské univerzity prof. Černoهورský a doc. Urbanec a předseda okresní organizace KDU-ČSL MUDr. Drábek. Po tomto jednání byla veřejnost informována, že zatím nebylo nic rozhodnuto a že záleží i na tom, jaké podmínky pro biskupství vytvoří město Opava, ale i Ostrava, která projevila o sídlo nového biskupství rovněž zájem. Rada města Opavy jednala o této problematice nejednou a starala se zejména o vyhledání objektu pro sídlo biskupství. Okresní vedení KDU-ČSL v Opavě navrholo dne 1. února 1995 za nejvhodnější Dům umění s bývalým chrámem sv. Václava na Pekařské ulici, který "ač není objektem sakrálním, je nejvýznamnější historickou církevní památkou na území města". Proti této iniciativě se ostře

ohradila ředitelka Domu umění Karolina Hřivnáčová a ani katolická církev samotná nebyla tímto nijak nadšena. "Církev si nepřeje, aby v důsledku vytvoření biskupství došlo k omezení aktivit města", poznamenal v této souvislosti primátor doc. Mrázek. Nakonec olomoucký arcibiskup a metropolita moravský Jan Graubner na základě návrhu kněžské rady a biskupské konference rozhodl, že sídlem nové ostravsko-opavské diecéze nebude Opava, nýbrž Ostrava, a to hlavně proto, že toto město bude pravděpodobně centrem budoucího vyššího územně správního celku. Toto rozhodnutí potvrdil sdělovacím prostředkům 7. listopadu 1995 arcibiskup Graubner. Do nové ostravsko-opavské diecéze měly spadat okresy Ostrava, Opava, Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná a Nový Jičín.

Několik slov k bohoslužbám církve římskokatolické v opavských kostelích. V podstatě se sloužily na území Opavy denně, ovšem ne ve všech chrámech. Každodenně probíhaly pouze v kostele sv. Ducha, sv. Vojtěcha i v kapli sv. Kříže. Od pátku do neděle v kostele Nanebevzetí Panny Marie, ve středu a v neděli v kostele sv. Petra a Pavla v Jaktarži a v pondělí, ve středu, v pátek a v neděli v kostele sv. Kateřiny v Kateřinkách. Kromě toho byly slouženy mše každou neděli v kostele sv. Jana Křtitele na Jánské ulici, v kostele sv. Trojice na stejnojmenném náměstí u městských sadů a v kostele Srdce Páně a Marianu. V novém kostele sv. Jana Nepomuckého v Kylešovicích probíhaly bohoslužby kromě nedělí i vždy první pátek v měsíci.

Návštěvníci bohoslužeb se rekrutovali zejména z občanů starších generací. Více byly navštěvovány kostelní akce o nedělích a svátcích, nejvíce o Vánocích (hlavně na půlnoční štědrovečerní mši) a o Velikonocích. Dne 25. října se konala v 18.30 hod. v chrámu sv. Ducha akademická mše svatá pro studenty a pedagogy Slezské univerzity.

14. TĚLOVÝCHOVA A SPORT

Opava byla i v letošním roce nejenom městem kultury, nýbrž i městem s široce rozvětveným sportem. Svědčí o tom 61 tělovýchovná jednota, resp. sportovní klub, z toho v samotném městě 53 jednoty. V těchto jednotách a klubech byli organizováni 8 304 členové z toho v Opavě-městě 7 613. Pěstovalo se tu přes 40 sportovních odvětví. Největší tělovýchovnou jednotou byl s 2 047 členy nadále Slezan Opava.

Rok 1995 se zapsal do historie opavské kopané zlatým písmem. FC Kaučuku Opava se podařil v jarním kole II. ligy husarský kousek. Vyhrál 12 zápasů, remizoval ve 3 zápasech a prohrál pouze 2 zápasy, a to s Teplicemi a Příbramí. Vítězstvím 2:0 nad FC Havířov se FC Kaučuk Opava probjoval 11. června do I. ligy! Na tomto úspěchu měl nepochybně podíl trenér Petr Žemlík, který označil za nejlepší hráče Jiřího Bartla a Karla Orla. Nejúspěšnějším střelcem sezóny byl Martin Rozhon. Je třeba připomenout, že se FC Kaučuk připravoval na jarní kolo druholigové soutěže řadou přípravných zápasů. Dne 11. ledna sehráli fotbalisté Kaučuku své první přípravné setkání na ostravských Bazalech, kde remizovali. V únoru sehráli řadu přípravných střetnutí. Před utkáním ve Španělsku hráli 7. února s prvoligovou Sigmou Olomouc na hřišti ve Velkých Hošticích, a to rovněž nerozhodně. Ve

Španělsku sehráli opavští fotbalisté dvě přípravná utkání. Nejprve porazili družstvo Benicasin, které hraje regionální soutěž, 5:0, pak hráli s druholigovým týmem Villareal, kterému podlehli 1:2. Opavští fotbalisté hráli rovněž na Slovensku v Trenčíně a v Trnavě a koncem měsíce února pak s NH Ostrava, nemluvě o zápasech s hráči MSA Dolní Benešov či Karviné.

Ovšem fotbalisté FC Kaučuk Opava se velmi intenzivně připravovali pod vedením trenérů Žemlíka a Berouska i na I. fotbalovou ligu. Své první přípravné setkání před zahájením I. ligy sehráli 8. července v Kobeřicích s nováčkem II. fotbalové ligy Tatránem Poštorná. Utkání se zúčastnili také již posily FC Kaučuku - středopolař Kobyłka z Boby Brno a Mikula z Myjavy, jakož i Kučera z Frýdku-Místku a Kolomazník z Brna. Dne 13. července hrál Kaučuk přátelské utkání v Kralupech a v sobotu 14. července odjel do Německa, kde hrál s druholigovým mužstvem VfB Lipsko a s třetiligovým mužstvem Bischofsfeldu. Obě utkání skončila nerozhodně 1:1.

Dne 30. července 1995 sehrál FC Kaučuk první utkání v rámci I. ligy, a to s FC Petra Drnovice. Přes 11 000 diváků z Opavy i z blízkého i vzdáleného okolí přišlo na tuto ligovou premiéru, aby povzbudilo své hráče proti jednomu z favoritů soutěže. Po zápase napsala Mladá fronta DNES: "Boj o první ligové body odstartovali domácí jako běh na sto metrů. V obrovském tempu zatlačili soupeře do obrany, ale

střelecké pokusy Bartla, Rozhona či Grussmanna mířily vedle." První opavský ligový gól vstřelil Radomír Prasek a stadion vybuchl v nadšení. Utkání však skončilo vítězstvím FC Petra Drnovice 1:2. V zimním kole I. fotbalové ligy získal FC Kaučuk 24 bodů a umístil se tak na čestném 6. místě - před Libercem, Plzní, Viktorií Žižkov, Českými Budějovicemi, Ostravou, Chebem, Hradcem Králové, Zlínem a Uherským Hradištěm. K nezapomenutelným vítězstvím doma patřila vítězství nad Viktorií Žižkov, Plzní, Uherským Hradištěm a AC Spartou. Utkání s Baníkem v Ostravě skončilo vítězstvím Opavanů 1:2. Na všech těchto zápasch byl počet návštěvníků vyšší než 10 000, na vítězné utkání s AC Sparta Praha přišlo dokonce 12 500 návštěvníků.

U opavského fotbalu je však nutno setrvat. Koncem července 1995 proběhl v Opavě na hřištích Kaučuku a Minervy mezinárodní turnaj dorostenců v kopané, kterého se zúčastnilo šest družstev. Vítězem turnaje se stali chlapci z Válcoven plechu Frýdek-Místek, kteří zvítězili nad Kaučukem až po penaltovém rozstřelu. V normální hrací době skončilo toto utkání 1:1. Opavský Sedláček byl vyhlášen nejlepším střelcem turnaje.

Postavení opavského hokeje nebylo na počátku roku 1995 dobré. Hokejisté Slezanu se v I. lize propadli do druhé poloviny tabulky a na zápas chodili již jen ti nejvěrnější příznivci. Do značné míry to bylo podmíněno tím, že tento klub byl nucen z finančních prostředků určených pro hokej

udržovat chod zimního stadionu. To se změnilo v květnu 1995, kdy Zastupitelstvo města Opavy rozhodlo svěřit Zimní stadion do správy HC Slezan s tím, že Magistrát města Opavy se zaváže hradit náklady na údržbu a provoz včetně nákladů na investice po odečtení příjmových položek. Vydatnou pomoc poskytl opavskému lednímu hokeji i tehdy již opavský podnikatel Radim Masný a Česká spořitelna a.s. Dne 1. září 1995 se stala dokonce nájemcem I. mužstva a juniorů HC Slezan Opava Společnost **HC Slezan Bohemex Trade Opava s.r.o.**, jejímž majitelem a jednatelem byl pan Radim Masný. Tradiční název klubu zůstal sice zachován, ale došlo k významným změnám v zabezpečení podmínek pro chod obou družstev. Hráčům I. mužstva byly vytvořeny ve všech směrech extraligové podmínky. Bylo také možno získávat nové hráče, a to vesměs z extraligy. Díky tomu se stal z I. mužstva HC Slezan tým, jaký v Opavě už léta nebyl. Došlo také ke změně v tréninku. Ke trenéru Konečnému byl angažován Karel Suchánek, který se vrátil do Opavy z Třince v prosinci 1995.

I. mužstvo HC Slezan Opava vstoupilo do 1. části soutěže I. ligy ČR 1995-1996 s těmito hráči: brankáři Rostislav Haas, Roman Šlupina, Petr Žůrek, Radek Masný. Obránci Jiří Režnar, Josef Dobeš, Karel Frýdl, Jiří Vavrečka, Miloš Hrubeš, Aleš Moravec, David Galvas, Oldřich Kališ. Útočníci Petr Pělucha, Dalibor Římský, Karel Horný, Zdeněk Pavelek, Tomáš Lhotský, Martin Filip, Vladan Kupka, David Dostál, Petr Altrichter, Dalibor

Sochorek, Kamil Havlík, Jan Žurek, Marek Harazim, Pavel Kokoř. Vedoucím mužstva byl Lubomír Haas.

Cílem mužstva a celého hokejového týmu HC Slezan bylo vybojovat pro Opavu extraligu. Do první části soutěže I. ligy ČR 1995-1996, která měla 26 kol, umístil se HC Slezan v tabulce mezi 14 účastníky soutěže na čestném 3. místě - za Karlovými Vary a Přerovem. Vyhrál 14 zápasů, remizoval v 7 utkáních a prohrál 5 zápasů, a to s Berounem 16.9., Karlovými Vary 14.10., Jindřichovým Hradcem 6.11., Havířovem 22.11. a Pískem 4.12.1995. V druhé části I. ligy ČR sehrál do konce roku 1995 celkem 4 zápasy, z toho ve dvou zápasech vyhrál a ve dvou remizoval. Můžeme tedy říci, že opavští hokejisté byli na nejlepší cestě stanovený cíl dosáhnout. Byl tu však i problém s návštěvností. Díky atraktivním fotbalovým zápasům Kaučuku byla na jeho zápasech neobyčejná návštěvnost, zato na hokejových zápasech, které byly zatím méně zajímavé, nikoliv. Například na utkání HC Slezan Opava - HC Vajgar Jindřichův Hradec přihlíželo pouze 1 200 diváků. I to se postupem času - díky značně lepší úrovni hokeje - změnilo. Například zápasu Opava-Přerov 2. prosince 1995 přihlíželo již 2 500 diváků.

Je nutno ještě zaznamenat, že se po uvedených změnách v opavském hokeji, kdy junioři a muži HC Slezan Opava přešli do nájmu s.r.o. Bohemex Trade Opava, změnilo příznivě i postavení mladšího dorostu a žáků. Ti zůstali sice nadále pod občanským sdružením hokejového

klubu, které však bylo nyní rovněž finančně podporováno na základě smlouvy výše uvedenou společností. Hlavními sponzory klubu byly v roce 1995 Pivovar Ostravar a Česká spořitelna.

*Chloubou opavského sportu byli v roce 1995 i opavští basketbalisté, kteří si tohoto roku připomínali významné výročí: 50 let od doby, kdy se v Opavě začala hrát organizovaná košíková. Opavští basketbalisté, kteří dosud hráli pod hlavičkou Slezan ICEC, se v únoru 1995 osamostatnili a začali hrát pouze jako **ICEC Opava**. Z mamutí Tělovýchovné jednoty Opava se tak po hokejistech a atletech odtrhli judisté a nyní tedy i basketbalisté. Od samého počátku soutěže II. ligy košíkové ČR převyšovali své soupeře nejméně o třídu, jak o tom například svědčil průběh utkání s týmy Ústí nad Labem a Litoměřice v prosinci 1995, třebaže šlo o družstva, která nepatřila do dolní poloviny druholigové tabulky. V obou zápasech zvítězili naprosto lehce a v závěru, který připomínal exhibici, ještě i pobavili diváky, kteří již v Opavě začali na basket chodit. Opavští basketbalisté zůstali tak do konce roku 1995 bez porážky a zakončili tak úspěšně základní část soutěže II. ligy. Cílem družstva byl postup do I. ligy a v Českém poháru nejméně do semifinále. Koncem roku 1995 nebylo pochyb, že příští sezonu budou již hrát v I. lize. Základní pětkou mužstva ICEC Opava byli Klapetek, Kukla, Rusz, Havlík a Fajta. Zmínku zasluhuje rovněž vítězství opavských basketbalistů nad reprezentačním výběrem ČR do 22 let. Juniorská reprezentace vstoupila k utkání s hráči, kteří vesměs hráli*

ve svých oddílech extraligu. Zápas se uskutečnil v červnu 1995 v Opavě.

Ženská košíková se zrodila v Opavě v roce 1954. V roce 1995 patřila rovněž k úspěšným sportovním odvětvím v městě. Basketbalistky ICEC Opava hájily barvy svého města v soutěži II. ligy košíkové žen.

*Dále se zmíním o opavských triatlonistkách. Na začátku roku 1995 sportovkyně, soutěžící ve vytrvalostním trojboji (plavání, jízda na kole, běh), opustily TJ Galena Komárov a přešly pod Sokol Opava. Hlavním důvodem bylo podle jejich vyjádření to, že v TJ Galena nebyly vytvořeny podmínky pro provozování tohoto sportu na špičkové úrovni. Opavští Sokoli tak dokázali, že nelpí pouze na tradiční gymnastice či atletice, ale že mají vztah i k moderním sportům. Dne 9. února byly ve vinárně Viola v Praze slavnostně vyhlášeny výsledky ankety Triatlonista roku. Ankety se zúčastnilo celkem 70 hlasujících (16 sportovních novinářů a 54 zástupců triatlonových klubů). Bodovalo pět triatlonistů, tři duatlonisté, žena roku a objev roku. Vítězem kategorie Žena roku se stala **Renata Berková**, nyní členka Sokol triatlon klubu Opava. Získala celkem 52 hlasů. O Renatě Berkové se psalo jako o "královně triatlonu". Na začátku května 1995 zúčastnila se tato vynikající sportovkyně v maďarském Veszprému mistrovství Evropy juniorek v duatlonu a dosáhla vynikajícího výsledku. Obsadila třetí místo a získala bronzovou medaili. Svým výkonem výrazně pomohla*

družstvu juniorek ČR vybojovat stříbrnou medaili. První část duatlonu běh na 7,5 km - absolvovala Renata v čase 26,07 minut a třicetikilometrovou trať na kole zajela za 53,21 minut. Poslední část, běh na 3,5 km, zaběhla nejlépe ze všech 38 stávajících juniorek z 22 zemí v čase 13,44 minut. Seriál Českého poháru v triatlonu, jehož se zúčastnila Renata Berková, začal již 20. května v Račicích a další kolo pak 1. července v Poděbradech. Soutěž byla zároveň kvalifikací na mistrovství Evropy. Renata v tomto závodě zvítězila a kvalifikovala se tak na mistrovství Evropy, které se uskutečnilo koncem července ve Stockholmu. Na juniorském mistrovství Evropy dosáhla skvělého výsledku když obsadila čtvrté místo v čase 2:07:01. Začátkem srpna 1995 se konalo v Opavě mistrovství ČR v triatlonu dorostenců a dorostenek. Pořadatelem soutěže byl Triatlon klub Sokola Opava. Závody se uskutečnily v areálu Stříbrného jezera za velkého zájmu diváků. Jediný opavský borec v soutěži dorostenec Luboš Vícha obsadil třetí příčku a získal bronzovou medaili.

Úspěšně hájili barvy Opavy i opavští atleti. Koncem ledna 1995 soutěžili na mistrovství Moravy a Slezska v halové atletice, a to v Ostravě-Hrabůvce. Soutěžili jak dorostenci a junioři, tak dorostenky a juniorky. Opavští atleti vybojovali celkem 8 medailí. Dorostenec Levay ze Slezanu vyhrál běh na 50 m za 6,9 sec. a 200 m za 23,3 sec. Další zlato získala dorostenka Raková ze Sokola Opava, která zvítězila na 3 000 m v čase 10:47,4. Nejhodnotnějšího výsledku dosáhl Mikeska ze Sokola Opava, který zvítězil v

běhu na 3 000 m v osobním rekordu 8:25,7. O měsíc později se konal přebor ČR dorostenců a dorostenek v lehké atletice opět v hale v Ostravě-Hrabůvce. Dorostenec Levay zvítězil v běhu na 50 m v novém českém rekordu 5,99 sec. V běhu na 200 m skončil druhý a vybojoval pro Opavu stříbro. V květnu 1995 se uskutečnilo I. kolo extraligy atletů, tj. nejvyšší soutěže atletů, v níž startovali atleti Sokola Opava již druhou sezónu a v němž dosáhli pozoruhodných výsledků. Slovenský vytrvalec Miroslav Vanko, startující v dresu Opavy, dosáhl v běhu na 10 000 m vynikajícího času 28:21,50 a ve své soutěži zvítězil. Polský vrhač Maikrazak v barvách Opavy porazil v hodů diskem i Imricha Bugára výkonem 56,90 m. Opavští atleti dosáhli 84 pomocných bodů, což znamenalo šesté místo před atlety z Poldi Kladno a z Kutné Hory.

Vynikajících výsledků dosahovali rovněž v roce 1995 opavští **nohejbaloví** dorostenci. Dne 18. března se zúčastnili velkého mezinárodního turnaje v nohejbalu trojic, který uspořádal Spartak Přerov k 25. výročí založení nohejbalového oddílu. V turnaji startovalo 28 trojic z ČR, Slovenska a dvě trojice z Budapešti. Vítězem turnaje se stali domácí nohejbalisté, čtvrtí byli pak dorostenci z Opavy. Dne 29. dubna se konal přebor ČR v nohejbalu družstev. Opavští dorostenci se zde utkali s loňským mistrem a dosud vedoucím týmem Planá, který porazili 4:1. Po čtyřech kolech byli dorostenci ISS-**COOP** Opava bez porážky v čele dorostenecké ligy. Díky těmto výsledkům byli mladí opavští nohejbalisté Jašek, Číž a Gebel vybráni na soustředění

české juniorské reprezentace v Nymburce a v listopadu nastoupili v Kroměříži poprvé v dresu ČR v mezistátním utkání juniorů proti Slovensku, ve kterém Česká republika zvítězila 8:1. Opavští hráči se v tomto utkání zasloužili o zisk 4 bodů. Naproti tomu opavští nohejbalisté - muži se potýkali v roce 1995 s četnými problémy a pohybovali se na posledních místech I. ligy družstev.

Opavští volejbalisté hráli v roce 1995 národní ligu a probojovali se na konci tohoto roku na třetí místo v tabulce. Dne 29. března 1995 se hráli volejbalisté Sokola Opava-Kateřinky exhibiční utkání proti bývalým hráčům Vítkovic, v jejichž řadách nastoupili například Mikunda, Kapera, Kubala, Merta a Schreier. Výtěžek byl odeslán na konto postižených dětí. Zmínit se je třeba též o volejbalovém družstvu Sokola Kateřinky D, které v roce 1995 obhájilo loňský titul a stalo se opět přeborníkem okresní soutěže v odbíjené mužů.

Vynikajících úspěchů dosáhli v roce 1995 rovněž opavští cyklisté. Trenér cyklistů **Wheeler teamu TJ Ostroj Opava Jaroslav Konečný** označil tuto sezónu za nejúspěšnější v pětadvacetileté historii opavské cyklistiky. Dorostenci **Hoďák, Uvíra, Daníčka** spolu s Pruskem z Bohumína se stali mistry ČR v závodě družstev a **Hoďák** získal navíc bronzovou medaili v časovce jednotlivců. V českém poháru mladšího dorostu se podařilo **Romanu Hoďákovi** zvítězit. Stal se také vůbec nejlepším cyklistou ve své věkové kategorii v České republice. Opavští cyklisté

obsadili jako družstvo v Českém poháru druhé místo. Těchto skvělých výsledků bylo dosaženo také díky podpoře sponzorů: Velkoobchod cyklo Augusta s.r.o. Otice, čerpací stanice CAMP ELNYS Neplachovice-Zadky, Adiv spol. s.r.o. Opava, KaP Opava, čerpací stanice RAS Litultovice, KUM Opava, CK MAMA Ostrava, Sdružení podnikatelů B a K, Česká spořitelna Opava. Dne 27. května 1995 se konal start hlavního závodu v rámci III. ročníku tandemového závodu nevidomých. Pořadatelem byla Česká unie nevidomých a slabozrakých Opava ve spolupráci se Základní školou pro zrakově postižené a vadami řeči v Opavě.

Plavecký oddíl TJ Slezan Opava uspořádal dne 4. února 1995 velké mezinárodní závody, ve kterých startovalo 260 závodníků ze Slovenska, Polska a České republiky. Ve čtyřech kategoriích plavali muži, ženy, žáci a žačky na 100 m dlouhé trati v rozplavbách přímo na čas. V hlavním závodě, polohovce na sto metrů, zvítězil reprezentant R. Havrlant z Komety Brno, který začínal s plaváním v Opavě. Na přehradní nádrži Pastviny u Žamberka se 15. července konalo 5. mistrovství ČR v dálkovém plavání žactva a současně III. ročník Pastvinského maratónu. V kategorii jedenáctiletých děvčat zvítězila M. Stuchlíková a v kategorii dvanáctiletých děvčat M. Benešová ze Slezanu Opava. Na pětikilometrové trati zvítězil J. Turoň - rovněž ze Slezanu Opava. V závodě mužů na 10 km obsadil opavský P. Wolf druhé místo. Zmínku zasluhuje ještě úspěch Jarmily Mlčochové z ústavu pro

postižené na Mánesově ulici, která se účastnila ve dnech 26. června až 14. července světové speciální olympiády (paralympiády) v americkém New Havenu.

Opavští **stolní tenisté** - muži i ženy - postoupili v roce 1995 z divize do II. ligy. Z mužů byl nejlepší Petr Kudela, z žen Sosnová. Za účasti 45 startujících z devíti oddílů ČR uspořádal oddíl stolního tenisu tělovýchovné jednoty Sokol Kateřinky první ročník turnaje zdravotně postižených tenistů. Turnaj se uskutečnil v herně Sokola Kateřinky. Dne 8. dubna se pak konal oblastní přebor postižených tenistů TJ Sokol Kateřinky.

Jezdecký oddíl TJ Sokol Opava uspořádat v březnu 1995 první letošní halové závody ve skokových soutěžích. Ke startu bylo přihlášeno 63 dvojic, nejlepších výsledků dosáhli jezdci domácího jezdeckého oddílu. Cenu nadějí v kategorii juniorů získala domácí Tylichová a rovněž ve štafetovém skákání dvojic obsadil první místo Humplík na koni Jodid a Lamich na koni Hikora ze Sokola Kateřinky. Ale i cenu halového skákání L po dvou rozskocích získal Opavan Humplík.

Dále se zmíním jen stručně o dalších pozoruhodných sportovních aktivitách Opavanů. Opavští **kajakáři** se zúčastnili koncem března 1995 prvních jarních sjezdů na divoké vodě v Krhanicích u Prahy. V kategorii kajakářů se výrazným způsobem prosadili členové oddílu kanoistiky Slezanu Opava David Černý a Michal Streit, kteří jsou juniorskými reprezentanty ČR.

Tři boxeři mladšího dorostu Slezanu Opava si ve vyřazovacích bojích zajistili účast na mistrovství ČR v boxu, které se konalo od 31. března do 2. dubna v Brně. Zúčastnilo se ho 83 boxerů ze 26 oddílů z celé republiky. Všichni tři závodníci Slezanu - Jaroslav Deszkas, Radek Deszkas a Tomáš Turča - vybojovali tituly mistrů ČR. V celkovém hodnocení družstev skončil Slezan Opava na 2. místě za oddílem České Lípy, ale zanechal za sebou celky z Prahy, Ústí nad Labem, Olomouce, Ostravy, Brna a další.

V červenci 1995 byl uspořádán v Lukovečku u Holešova precizní mezinárodní závod ve střelbě na trap a univerzální trap, kterého se zúčastnilo 90 střelců, mezi nimi několik mistrů světa a Evropy i olympijských vítězů. Zde se opavský Jan Hartoš probojoval až na velmi pěkné šesté místo.

Ve dnech 17. a 18. června 1995 proběhlo v Novém Městě n. M. mezinárodní mistrovství v lehké atletice tělesně postižených. V kategorii lehce postižených získal jednu zlatou a dvě stříbrné sportovec TJ Meta Opava Teodor Vícha a stal se tak absolutním vítězem víceboje.

Příznivce netradičních sportů a milovníky něžného pohlaví nepochybně potěšil exhibiční tréninkový zápas oddílu dívčího hokeje, který byl uspořádán na ledové ploše opavského Zimního stadionu v Opavě 17. února 1995.

Dne 16. prosince 1995 byl v opavském Billiard Clubu London v restauraci U Opavice v Opavě první turnaj v biliárdu. Prvním vítězem se stal Martin Mynář z Opavy.

V červnu 1995 byly uspořádány v Opavě mezinárodní sportovní hry farmaceutů, které tentokrát uspořádala Galena a.s. Opava-Komárov. Přes 150 sportovců bojovalo na sportovištích v areálu Galeny, ale také v Opavě a v hotelu Belaria v Hradci nad Moravicí. Sportovci Galeny byli v tomto klání nejúspěšnější když zvítězili v nohejbalu, volejbalu, kuželkách, tenisu a badmintonu. Největším soupeřem jim byli borci ze Slovakofarmy Hlohovec ze Slovenska.

A nyní v závěru této kapitoly o **nejúspěšnějších opavských sportovcích a sportovních kolektivech v roce 1995**. Nejvíce bodů - 369 - získala v kategorii jednotlivců **Renata Berková z Triatlon klubu Sokol Opava**. Na druhém místě se v této kategorii umístil s 264 body **Jiří Bartl z FC Kaučuk Opava**. Na třetím místě v téže kategorii s 216 body **Josef Krečmer z Autoclubu STS Opava**. Nejlepším kolektivem se stal **FC Kaučuk Opava**, jehož fotbalisté vybojovali historický postup do I. fotbalové ligy a svými výkony v podzimní prvoligové soutěži nadchli všechny své fotbalové fanoušky. Druhou příčku obsadili **basketbalisté BK ICEC Opava**, kteří vedli zcela suverénně II. ligu a jejichž postup do nejvyšší soutěže byl koncem roku 1995 prakticky jistý. Třetí místo si zasloužili **hokejisté HC Slezanu**, kteří byli koncem roku vedoucím celkem I. ligy a připravovali se na boje v play-off, případně na prolínací soutěž o postup do extraligy.

Zbývá ještě poznamenat, že Zastupitelstvo města Opavy schválilo 15. května 1995 bezplatný převod branného areálu střelnice u sv. Anny Sportovní střeleckému klubu Ostroj Opava.

Tolik k bohatému a úspěšnému sportovnímu roku 1995 v našem městě.

15. VEŘEJNÝ POŘÁDEK

úrovni kriminality a veřejného pořádku v městě můžeme být sotva spokojeni. Vzrostl počet loupeží, úmyslných ublížení na zdraví a omezování osobní svobody. Přibyla vloupání do bytů, stejně jako kapesních krádeží a dopravních nehod. Policii se podařilo objasnit trestné činy asi z 25%.

Všimněme si některých trestných činů, spáchaných na území města Opavy, poněkud blíže. Dne 21. dubna byl pětáctyřicetiletý muž v pravé poledne v opavských Sadech svobody poblíž Ptačího vrchu fyzicky napaden úderem pěstí do obličeje neznámým pachatelem. Napadený upadl do bezvědomí a utrpěl otřes mozku, pohmoždění nosu a tváře a tato zranění jej vyřadila na několik týdnů z výkonu zaměstnání. Dne 20. května byl asi v 21 hod. na Mostní ulici bodnou ranou do hrudní krajiny zavražděn muž z Opavy. Stalo se tak údajně při oslavě, jíž se zúčastnilo pět lidí. Vrah byl naštěstí vzápětí zadržen a usvědčen. Dne 26. srpna kolem druhé hodiny ranní došlo před poštou u Východního nádraží v Opavě k další tragédii. Procházeli tudy v tuto dobu tři muži, kteří spolu údajně již od předešlého večera popíjeli alkohol. Jeden z nich, 49letý občan z Opavy, se dostal se svými společníky do sporu, načež ho jeden z nich, 25letý recidivista ze Štěpánkovic udeřil pěstí do hlavy. Třetí, 16letý učeň z Kravař, jej údajně

kopl do zadní části těla. Starší muž se po chvíli zhroutil na chodník a po převozu do opavské nemocnice zemřel. K častým výtržnostem, ale i jiné trestní činnosti docházelo před nočními lokály. Například 7. ledna napadl 23letý mladík před barem Bena na Vančurově ulici dokonce i policistu pěstí do tváře. Nejčastěji se objevovaly stížnosti občanů na nepořádek, ničení majetku a rušení nočního klidu v Kateřinkách. Asi i proto, že tato část města je přece jen pod menším dohledem policie než střed města. Krádeže byly i v roce 1995 v Opavě takřka na denním pořádku. V noci z 12. na 13. ledna vykradli neznámí pachatelé kostel sv. Petra a Pavla v Opavě-Jaktaři. Odcizili 6 vzácných sošek, starých 150 až 200 let a způsobili tak farnosti statisícové škody. Auta vykrádají už i v Opavě gangy. Není snad jediného dne, kdy by nebylo vykradeno v Opavě a okolí nějaké osobní auto. Výsledky pátrání ukázaly, že do Opavy zajíždějí "hosté" převážně z Ostravy. Gangy vykradačů osobních vozů zneužívají ke své činnosti nezletilých. Většinou přiveze "kápo" na sídliště či větší parkoviště ve městě tři až čtyři děti mladší patnácti let a určí jim limit, do kdy se mají vrátit. Nezletilci, kteří jsou trestně nepostižitelní, pak během krátké doby stačí kusem železa rozbít okno jakkoli zabezpečeného vozu a ukrást z něj radiomagnetofon anebo jiné cennější věci. Akce končí za pár minut a "kápo" se svými pomocníky odjíždí za dalším "výdělkem". Auta se ovšem v Opavě nejenom vykrádala, nýbrž i celá odcizovala. Tak například zmizel v noci na 21. května další drahý vůz z hotelového parkoviště u hotelu

Koruna v centru města. I v tomto případě šlo patrně o krádež organizované profesionální skupiny zlodějů aut. Kradou se ovšem nejenom auta. Na železniční trati z Opavy do Krnova se ztrácely měděné telefonní a jiné spojovací vodiče. V roce 1995 nechyběli v Opavě ani tzv. kapsáři. I krádeže tohoto druhu jsou doménou profesionálů, kteří zneužívají k této činnosti i nezletilé děti. K největšímu počtu kapesních krádeží docházelo v centru Opavy - v Obchodním středisku Slezanka, v Obchodním domě Breda, v obchodech v okolí Horního náměstí a všude tam, kde bylo hodně lidí pohromadě. Zvláštním druhem trestné činnosti byl v roce 1995 podvod s falešnými směnkami. Stíháno bylo 10 podezřelých, z toho 8 ve vazbě. Pachatelé měli údajně na svědomí 4 falešné směnky na 8 milionů amerických dolarů. Jde prý o mezinárodní gang, v němž hrají opavští delikventi jen podřadnou úlohu. Chci se zmínit o trestním stíhání proti třem mladistvým pachatelům, kteří 12. února ve večerních hodinách vyhrožovali usmrcením osobám romského původu. Romů napadla skupina asi deseti skinů na Otické ulici v Opavě. Šlo tedy o trestný čin násilí a hanobení rasy, tedy o delikt zvlášť odsouzeníhodný.

Jestliže kriminalita v Opavě a v opavském okrese vůbec v roce 1995 stoupla, platilo to v nezmenšené míře i o trestné činnosti mladistvých, ba i dětí. Okresní soud v Opavě se zabýval jen do konce listopadu 1995 trestnou činností mladistvých 101 krát a v jednáních figuroval 181 obžalovaný. V roce 1994 se zabýval týž soud řešením devadesáti spisů. Přitom do tohoto počtu obrovského

nárůstu kriminality mladistvých nebyly zahrnuty počty nezletilých, kteří před soudem sice stanuli, ale nemohli být podle našich zákonů trestně postiženi. Kriminalita mladistvých se vyznačovala v celé řadě případů prvky nebývalé a až nepochopitelné agresivity. I když nešlo jen o pachatele z města Opavy, je uvedená bilance přinejmenším varující.

A nyní o přestupcích, projednávaných v roce 1995 orgány Magistrátu města Opavy. Celkem bylo evidováno 757 udání, z toho bylo projednáno 572 případů. Největší počet přestupků - 321, tj. 56% - byl zaznamenán proti občanskému soužití. Dále následovaly majetkové přestupky - celkem 176, tj. 23,2%. V roce 1995 bylo uloženo 372 pokuty, představující celkovou částku 102 150 Kč. Nejvíce stížností občanů na nepořádek, ničení majetku a rušení nočního klidu pocházelo z Opavy-Kateřinek. Ovšem střepy, cigaretové obaly, ale také pázdné láhve od alkoholu či od okeny a omamných ředidel bylo možno najít v centru města Opavy, v parku u kostela sv. Jana Křtitele poblíž Střední průmyslové školy strojnické a na mnoha dalších místech. S největší pravděpodobností se právě zde scházeli narkomani a nejrůznější asociální živly.

Snad nebude na škodu zmínit se též o dvou opavských velkopodnikatelích, kteří se dostali do rozporu se zákony. Spotřební družstvo Jednota Opava podalo žalobu na exekuci majetku Radima Masného, známého opavského podnikatele. R. Masný uzavřel koncem roku 1990 jako

společník firmy Grondal-Masný smlouvu se SD Jednota Opava na dodání 240 barevných televizorů a zprostředkování jejich prodeje a družstvo mu poukázalo zálohu na tento nákup ve výši 5 milionů korun. Později se ukázalo, že firma Grondal žádnou smlouvu s družstvem neuzavřela a že peníze nemá. Peníze prý putovaly na soukromý účet Radima Masného. Ten televizory družstvu nabídl asi v půli roku 1991, avšak byl odmítnut, jelikož zboží nemělo atest státní zkušebny ani nebylo procleno a zdaněno. Jednotě pak Masný vrátil 800 000 Kč. O dlužnou částku byly vedeny soudní pře. Okresní soud v Opavě rozsudkem ze dne 19. října 1993 rozhodl, že Radim Masný je povinen zaplatit SD Jednota Opava částku 4,2 milionu korun spolu s 3% úrokem a navíc uhradit i náklady soudního řízení. Krajský soud v Ostravě 30. června 1994 verdikt Opavy potvrdil. Avšak Jednota Opava ještě ani počátkem roku 1995 žádné peníze od Masného neobdržela, a proto požádala o exekuci jeho majetku.

Mnohem dramatičtější podobu má causa majitele opavské firmy Contact. Ing. J. Koschaný byl stíhaný opavskou policií pro čtyři trestné činy (podvod, poškozování cizích práv, zpronevěry a neoprávněné podnikání), přičemž za jediný z nich mu hrozilo odnětí svobody na 5 až 12 let. Okresní soud v Opavě jej ponechal na svobodě když přijal kauci ve výši 1 milionu Kč jako peněžitou záruku. Později byla kauce zvýšena na 2 miliony kvůli změně vazebních důvodů způsobených rozšířením obžaloby o další trestné činy. J. Koschaný ihned požadovaný obnos složil v plné výši

v justiční pokladně. V září 1995 rozhodovala o vazební věci obviněného olomoucká pobočka Krajského soudu v Ostravě. Vyšší soudní asistence nepožadovala záruku dvou milionů za dostatečnou, a to vzhledem k výši škody, která jednáním obviněného měla vzniknout. Opavský soud se má tedy záležitostí znovu zabývat. O jaké škody se tu jednalo? První nesplacená pohledávka ve výši 10 milionů Kč vznikla neplacením dluhu za objekt bývalé cementárny na Těšínské ulici, pak autosalonu Renault firmy Contact, dalších 23 milionů nárokovala firma Data Leasing a 6 milionů Kč dlužil Koschaný městu Opavě za pozemky v Opavě-Komárově, nemluvě o dalších menších pohledávkách.

Vlna výhružných telefonátů o položených bombách zaplavila i v roce 1995 Opavu. Jestliže v roce 1993 byl v celém opavském okrese registrován jeden případ tohoto trestného činu, pak v roce 1994 již 6 a v roce 1995 rovněž 6. Dne 1. listopadu hodlal někdo vyhodit do povětří opavskou strojní průmyslovku, dne 6. listopadu Integrovanou střední školu na Kolofíkově nábřeží v Opavě a následující den Střední zemědělskou školu v Opavě. Dne 10. listopadu vyjízděla početná skupina policejních specialistů do Středního odborného učiliště ve Vítkově. Zmiňuji se i o tomto případě, protože jeho "oznamovatelé", studenti, bydlící v Opavě-Kylešovicích, byli pod tíhou důkazů z tohoto trestného činu usvědčeni. Jako motiv uvedli obavy z písemné prověrky, která je tohoto dne čekala. Další dva telefonáty se týkaly jiných objektů.

*Alarmující byl v roce 1995 v Opavě počet **dopravních nehod**. Celkem jich zde bylo 927, při nichž byly dvě osoby usmrceny, 23 osoby utrpěly těžké a 130 lehké zranění. Hmotná škoda byla odhadnuta na 11 358 500 Kč. Dne 8. května došlo k tragické dopravní nehodě na "křižovatce smrti", zdánlivě přehledné cestě, kde hlavní silnice mezi Opavou a Hradcem nad Moravicí protíná silnice z Kylešovic do Otic. Při této dopravní nehodě přišlo o život osmileté dítě. Ke smrtelné dopravní nehodě došlo rovněž 29. srpna. Šestačtyřicetiletý řidič osobního vozu Škoda-Favorit, jedoucí ve směru od Krnova poblíž bývalého objektu vojenského gymnázia narazil do dvaasedesátiletého chodce, který přecházel vozovku. Chodec na místě zemřel.*

*O pořádek ve městě Opavě a o bezpečnost jeho občanů včetně ochrany majetku také pečovala vedle policie ČR i **policie městská**. Všimněme si poněkud blíže těchto městských ochránců zákona a pořádku. V roce 1995 jich bylo okolo 30, tedy proti roku předchozímu o 12 méně. V průběhu tohoto roku řešili 4 251 přestupek, z toho 158 krádeží, 579 přestupků proti veřejnému pořádku, 3 332 dopravní přestupky a zbytek - 184 přestupky jiné. Při řešení těchto přestupků, kterých bylo ostatně podstatně více než v roce 1994, bylo uděleno na pokutách 389 620 Kč. Navíc prováděli městští policisté četné preventivní i cílené kontroly dodržování veřejného pořádku a vyhlášek města či na žádost některého z odborů Magistrátu města Opavy, resp. starostů městských částí nebo dalších institucí. Máme-li na zřeteli počty řešených přestupků či kontrol, musíme říci, že*

aktivita opavské Městské policie byla v roce 1995 úctyhodná. Musíme ovšem vidět, že hlavním úkolem těchto strážníků má být prevence a předcházení páchání přestupků, tedy předcházení porušování obecně závazných předpisů v ochraně veřejného pořádku a dodržování vyhlášek města, pak nejsou již uvedené výsledky tak jednoznačné. S nedostatky v preventivní hlídkové činnosti opavské Městské policie úzce souvisela absence strážníků v ulicích města, která nepřímo napomáhala nárůstu přestupků. Zcela sporadicky byla tato hlídková činnost prováděna v městských částech. Nedostatky se ovšem objevovaly i v represivní činnosti opavské městské policie. A došlo zde i k selhání policisty, které vyvolalo mezi městským obyvatelstvem vlnu nevole. Dne 5. ledna 1995 byl okamžitě propuštěn z Městské policie 27letý strážník, který použil pro vlastní potřebu 21 500 Kč, vybraných na pokutách. Byl tedy stíhán pro trestný čin zpronevěry.

Rada i Zastupitelstvo města Opavy se zabývaly činností Městské policie několikrát. Z jejich rozhodnutí byla Zrušena funkce ředitele Městské policie a byl také stanoven maximální počet policistů na 30. Z jejich popudu byl také vypsán konkurz na obsazení funkce ředitele Městské policie. Tento konkurz byl uzavřen 20. dubna a z třinácti kandidátů byl vybrán za nového ředitele Městské policie ing. Jiří Golka, který byl Radou města Opavy schválen do této funkce dne 27. listopadu 1995. Do té doby byl ředitelem Městské policie v Opavě Zdeněk Věncek. O morálním stavu opavské městské policie svědčí fakt, že její řady opouštěli

strážníci, kteří byli dosud její oporou a že se v Zastupitelstvu města Opavy ozývaly opakovaně hlasy, aby tato policie byla jako nepotřebná zrušena. Z popudu městských orgánů byla také vypracována a přijata nová koncepce činnosti Městské policie, která kladla mnohem větší důraz na preventivní činnost.

Nakonec se ještě zmíním o opavské věznici. Situace zde byla podle vyjádření zástupce ředitele pplk. Bohuslava Burkiewicze stabilizována. Za poslední tři roky zaznamenali zde jeden pokus o útěk za rok a každý byl ve spolupráci s policií rychle zmařen. Nejvyšší kázeňskou odměnou za dobré chování a plnění povinností bylo i zde podle platných předpisů tzv. přerušování trestu, a to buď za účelem návštěvy rodiny nebo na vycházky při návštěvě příbuzných. Uděluje se na jeden i více dnů. Na 200 přerušování trestů zaznamenali v poslední době jen jednou pozdní příchod. Opavská věznice se mohla v roce 1995 pochlubit vysokou zaměstnaností vězňů. Naprostá většina vězňů pracuje. Kapacita opavské věznice v obou lokalitách (Krnovská, Olomoucká) činila 500 osob, z nichž - kromě vězňů ve vazbě - nepracovalo pouze 14 vězňů. Odsouzení pracovali přímo ve vězeňských dílnách anebo v Braneckých železárnách či některých zemědělských družstvech. Někteří jedinci pracovali zcela bez dozoru. Vazební věznice na Olomoucké ulici v Opavě byla v létě opatřena protihlukovou bariérou, díky níž bylo znemožněno vazebním vězňům pokřikovat dlouho do noci ven a znepříjemňovat tak obyvatelům okolních domů život. Dne 30. dubna došlo ve

vazbě na Olomoucké ulici k tragické události.

Devatenáctiletý M.G. z Havířova se postavil na radiátor ústředního topení a dával si na okno boty a ponožky k sušení. Z ničeho nic prý ztratil rovnováhu a padl dozadu. Na zemi již zůstal nehybně ležet. Případ šetřila hned 2. května inspekce z Ministerstva spravedlnosti ČR.

Ve dnech 9. a 10. listopadu se konal v objektu opavské věznice na Krnovské ulici dvoudenní seminář vězeňské duchovenské péče, jehož se zúčastnilo několik desítek duchovních, zaměstnanců a domácích i zahraničních hostů. Jednalo se hlavně o otázkách spojených s nutností péče o propuštěné vězně, o spolupráci s jejich rodinami i o humanizaci vězeňství. Semináře se zúčastnili vedle duchovních věznic přednosta Okresního úřadu Mgr. Antonín Šrom a náměstkyně primátora města Opavy Mgr. Jiřina Bouchalová. Ředitelem věznice Opava je pplk. Petr Prasek.

16. POŽÁRNÍ OCHRANA

nyní k požárům. Opavský *Hasičský záchranný sbor* působil i v roce 1995 nejen na území města Opavy. V prvním pololetí 1995 vyjžděli požárníci k 71 požáru. Proti předchozímu roku to bylo o 20 méně. Nepřímo úměrně o 330% však vzrostly ohněm způsobené přímé škody, které přesáhly částku 8 milionů korun. K největším požárům patřily požár stodoly s uskladněným materiálem a skladového objektu v Opavě-Kateřinkách, dvoupodlažního skladu nábytku, koberců, ovoce a zeleniny na Vančurově ulici a interiéru cukrárny Perla se Skleněným barem na náměstí Republiky. Jenom požár na Vančurově ulici, který se pokoušelo uhasit 6 hasičských jednotek, způsobil škodu 5 milionů Kč.

Dne 10. června 1995 se konal v Opavě u příležitosti 50. výročí založení opavského Hasičského záchranného sboru *Hasičský den*. Na Horním náměstí byly předvedeny ukázky vyprošťování osob z havarovaného vozidla a evakuace obyvatel z ohrožené výškové budovy. Dne 5. května 1995 odvolala Rada města Opavy Miroslava Kapusňáka z funkce velitele Dobrovolného veřejného požárního sboru v Opavě-Kylešovicích a pověřila touto funkcí s účinností od 1. května 1995 Pavla Hanslíka. Týž městský orgán schválil na svém zasedání dne 27. listopadu 1995 zřízení jednotek

sborů dobrovolných hasičů v Opavě-Kateřinkách, Kylešovicích, Držkovicích, Komárově, Komárovských Chaloupkách, Malých Hošticích, Milostovicích, Palhanci, Podvihově, Suchých Lazcích, Vávrovicích, Vlaštovičkách a Zlatníkách, a to s účinností od 1. ledna 1996. Jejich úkolem bylo provádět požární zásahy a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech, a to především ve svém územním obvodu.

Zvláštní kapitolou v činnosti okresního profesionálního i dobrovolných hasičských sborů jsou zásahy při přírodních katastrofách. Letos chválabohu k žádnému vážnému ničivému aktu ze strany Matky Přírody nedošlo. Přesto však v pondělí 3. července ve večerních hodinách se rozpoutala bouře doprovázená průtrží mračen. Zasažen bleskem se vzňal stoh obilí na poli u kaple sv. Anny. Opavský sbor požární ochrany vyjel k tomuto požáru ve 23 hodin, na přání majitele však nezasáhl. Vodní přívaly zvedly spodní vodu ve sklepech v některých oblastech města.

16. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

ěče o životní prostředí patřilo i v letošním roce k hlavním úkolům Magistrátu města Opavy. Přesto nelze říci, že nikoliv k plné spokojenosti občanů. A hned úvodem musím uvést, že předmětem oprávněné nespokojenosti je skutečnost, že město stále nemá vnější dopravní okruh, který by je uchránil před stále rostoucím náporem osobních i nákladních automobilů. Trpí tím občané města i stavební kulturní památky.

Vraťme se však k tomu, co bylo v roce 1995 v Opavě na poli životního prostředí vykonáno.

Dlužno říci, že Magistrát města Opavy se prostřednictvím svého **odboru životního prostředí** o tuto problematiku živě zajímal. Dne 10. dubna předložil odbor radě města návrh na rozpočtové opatření k pokrytí výdajů na obnovu městské zeleně a na vymístění havranů. V červnu byla radě předložena analýza činnosti odboru z let 1991-1995 včetně nastínění hlavních směrů ochrany životního prostředí. Rada však uložila rozpracovat koncepci činnosti odboru do dílčích úseků s termíny plnění. A 13. listopadu byla předána do zasedání rady města koncepce činnosti odboru životního prostředí, kterou rada schválila. Tato koncepce zahrnuje oblast ochrany ovzduší, odpady, ochranu vod a půdního fondu, ochranu přírody a veřejné zeleně a

analyzuje rizika životního prostředí. Poušimněme si blíže jednotlivých oblastí.

K největšímu znečištění ovzduší města v přízemní vrstvě atmosféry docházelo vlivem nadměrného provozu osobní a nákladní přepravy ve městě. Také i v topeništích rodinných domků. Proto byla vyvíjena snaha o omezení těchto zdrojů znečištění. Rada města schválila 11. listopadu vyplacení příspěvku na výstavbu přípojky plynového topení ve výši 4 000 Kč na jeden zdroj znečištění důchodcům, kteří podali žádost v rámci Asanačního programu 1995. Jedná se asi o 320 žadatelů a podmínkou je zrušení stávajícího zdroje neekologického topení a zákaz vytápět kaly.

Na fasádě kotelny na tuhá paliva na Hradecké ulici se objevil nápis "Spalovna mrtvol." Vyjadřuje nelibost občanů k tomu, jak jim tři desetiletí tato kotelna doslova otravuje ovzduší.

Ovšem velkými znečišťovateli jsou i podniky, jejichž vysoké komíny, dnes už neodmyslitelná součást městského panorama, chrlí do ovzduší zejména ráno vysoké množství SO_2 , NO_x , CO a prachu. Na této nepříznivé bilanci se podílejí podniky z blízkého ostravského průmyslového centra, což město ovlivnit nemůže. Prozatím však nepomáhá v dostatečné míře omezit ani opavské podniky systémem poplatků za znečištění ovzduší podle zák. 309/91 Sb.

Rada města se vyjadřovala i k výstavbě spalovny a.s. Galena v Komárově, proti níž teprve po předložení dokumentace o vlivu tohoto zařízení na životní prostředí a

zajištění podmínek pro její dodržování se vyjádřila k výstavbě kladně.

Kvalita ovzduší je v Opavě sledována stanicí AIM v Opavě-Kateřinkách a o nadměrných hodnotách exhalací je veřejnost informována prostřednictvím telefonního záznamníku a světelných novin na dvou místech Horního náměstí.

Byla zavedena sběrná místa pro rozměrnější odpad. Vedle loni zřízeného skladu v Kylešovicích na Bílovecké ulici byl letos otevřen další v Kateřinkách na Hálkově ul. Jde o snahu předejít černým skládkám.

Pokračovalo se v zavádění separovaného sběru odpadu ve všech částech města. Bylo rozmístěno vedle běžných popelnic a kontejnerů 150 specializovaných sběračů, a to 100 na sklo, 100 na plasty a 150 na papír.

V mnoha podnicích a provozovnách byly provedeny kontroly nakládání s odpadem a v případě prokázaných nedostatků byli majitelé náležitě poučeni.

V závěru roku byl v areálu Technických služeb na Těšínské ulici zahájen zkušební provoz na třídění odpadu (papír, plasty). Slisovaný papír odebírají papírny. Na některých místech města již byly na odpadový papír instalovány, jak již bylo uvedeno, speciální kontejnery modré barvy. A kde se svezené odpady skladují? Novou skládku u Holasovic vybudovala a.s. Elio Slezsko, jejímž akcionářem je i dánská firma Marius Pedersen.

Největším problémem je čistota vodních toků, a to řek Opavy a Moravice a jejich náhonů i do nich přitékajících potoků.

Pitná voda z kružberského přivaděče či velkohoštické čistírny je nezávadná. Problémem zůstávají soukromé studny v připojených obcích, ve kterých zejména po loňském suchu vesměs klesla hladina vody. Největším problémem je zásobování obyvatel části Zlatník pitnou vodou.

Při výkopových pracích pro přeložku plynu na křižovatce ulic Sadová a Myslivcova narazily stroje 25. srpna na tmavou tekutinu, která vytryskla se země. Pracovníci nedaleké Merkanty pomáhali odčerpát 7 tisíc litrů vody, na jejímž povrchu byl olej. V tomto množství odčerpané vody bylo cca 20 l starého oleje z činnosti strojírenského podniku Merkanta. Případ byl řešen sanačním čerpáním.

Příspět na dočištění odpadních vod ve Vávrovicích schválila na svém zasedání 12. června rada města. Je otázkou, zda kapacitně postačí už v brzké době čistírna odpadních vod v Opavě na Těšínské ulici!

Sílicí tlaky trhu (konkrétně podnikatelské sféry města) negativně zasahují do městské zeleně zábory ploch k výstavbě, k rozšiřování staveb či zpevněných ploch. Odbor životního prostředí se snaží zabránit této ztrátě zeleně tím, že uplatňuje povinnost investorů vybudovat náhradní ozelenění. Zároveň byly vypracovány projekty ozelenění pěší zóny kolem řeky Opavy a na Šrámkově ulici v Kateřinkách.

O městskou zeleň pečují vcelku dobře Technické služby, a to jak o údržbu stromů a travnatých ploch, tak i o mobilní květinovou výsadbu v centru města. Jen stromových alejí je na území města vsutku hodně, takže práce mají v Technických službách více než dost. Zvláštní ocenění zasluhuje údržba Městských sadů, které oslaví 200 let svého trvání. Perlou sadů zůstává nadále městské koupaliště, hojně za teplého počasí navštěvované. Koupaliště je nejen situováno do malebného přírodního prostředí, ale i voda v jeho bazénech je podle hygieniků nezávadná.

Bylo započato s přípravou výstavby městského útulku pro zatoulané psy v městských sadech. Dosavadní psí útulek MUDr. Lepky U cukrovaru kapacitně nestačí a dr. Lepka sám nemá prostředky na jeho rozšíření a městské dotace jsou nedostatečné. Proto bylo schváleno řešení postavit městský útulek nákladem 1 mil. Kč. V současné době je Opava bez útulku a tak se členové Ligy pro ochranu zvířat ve spolupráci s Městskou policií snaží "umístit" zatoulané psy v okolních venkovních částech.

Uhynulá zvířata jsou svážena do kafilerního boxu ve Školním statku.

Na území města i v panelových domech se stále rozrůstá počet chovaných psů. Jejich počet se odhaduje na 6-8 tisíc. Vzhledem k 23 tisícům rodin ve městě to znamená, že každá zhruba 3. rodina vlastní psa. Problém je, že evidovaných psů je pouze 2 700. Město tak přichází o

poplatky za psů a vzhledem k výši poplatku jde o nemalou částku. V rodinných domech platí majitel za psa 300 Kč, v obytném domě v centru města 800 Kč. Důchodci platí 200 Kč. Dalším problémem, který se bude muset řešit, je znečišťování města psími exkrementy.

V Opavě byla letos založena **Liga na ochranu zvířat**, která si dala za úkol pomáhat zatoulaným či týraným zvířatům. Předsedkyní ligy je Radmila Gregorová, která pracuje se 40 členy této organizace.

V této kapitole nelze pominout ani zimní hosty města, **labutě**. Jejich zimním domovem v Opavě se stal úsek řeky Opavy u mostu na Ratibořské ul., kde letos potěšilo zejména nejmladší Opavany na 40 nádherných bělostných ptáků. Dlužno říci, že po celý svůj pobyt na opavském řečišti netrpěly hladem, poněvadž snad ani nebylo dítěte, které by alespoň jednou nepřišlo labutě nakrmit. V okrese byly ještě labutě sčítány na rybnících v Dolním Benešově a v Píšti. Počet přezimujících labutí se za posledních 10 let v ČR téměř zdvojnásobil. Tak tomu bylo i v Opavě.

Podle zoologa RNDr. Bohuslava Beneše se do Opavy přesídlila v posledních letech celá řada dosud v divoké přírodě žijící zvěře. Jde např. o vzácný druh ježků, krtků a rejsků. Na střechách domů byl objeven i dosud skalní pták rorýs. V Opavě žije i holub-hřivnáč, také poštolky, netopýři a sova pálená a puštík. V hospodářských objektech najdeme i kunu skalní, v parcích byl k vidění králík divoký.

Nevítanými hosty ve městě jsou však přemnožení havrani, ničící stromy, znečišťující parky a roznášející různé alergie. Už dříve byli vymistováni z města shazováním hnízd či varovnými odstřely či výstřely. Letos se podařilo odehnat havrany z města pomocí dravců jestřába a raroha, jejichž ochrana a pohyb byly zajištěny pomocí telemetrické soustavy, která přišla město na 40 tisíc Kč. Havrani byli vymístěni z města k 30. dubnu 1995.

Na závěr ještě k jednomu problému města - k vysokému počtu potkanů a myší. Magistrát se připravuje na celoplošnou deratizaci, která bude velmi nákladná. Proto je zapotřebí důkladné přípravy.

17. MĚSTSKÉ LESY

Městské lesy Opava jsou příspěvková organizace s právní subjektivitou zřízená Úřadem města Opavy k 1. lednu 1992. Jedná se o majetek lesů na katastru obcí a částí obcí Skřípov, Jakubčovice, Hrabství, Březová, Leskovec, Výškovice, Slatina, Lesní Albrechtice a Slavkov.

*V letošním roce obhospodařovaly Městské lesy Opava 2 205,69 ha lesů. Ředitel Městských lesů ing. Otto Žallmann vykonával nejen funkci ředitele, ale také funkci odborného lesního hospodáře. Největším problémem v opavských lesích byla letos nepochybně vrcholící **kůrovcová kalamita**, která vypukla už v roce 1992 a její centrum bylo v letech jejích kulminací, kdy se kůrovci přemnožili a napadali nejvíce dřevní hmoty lesů, právě na Moravě a ve Slezsku. Podle odborníků jde o největší kůrovcovou kalamitu v republice po roce 1945 a jen v letošním roce bylo v zemi napadeno kůrovci 2 miliony m³ dřevní hmoty, z toho 75% na Moravě a ve Slezsku.*

Kůrovcům se daří zejména v suchých oblastech a k těm, bohužel letos patří právě na celé severní Moravě a ve Slezsku Opavsko. Expertízy Výzkumného ústavu lesního hospodářství Jíloviště u Prahy a referátu životního prostředí Okresního úřadu v Opavě se shodovaly v konstatování, že v roce 1995 došlo k chybám při zpracování

dřeva napadeného kůrouci, k pomalému odstraňování a dlouhému skladování dřeva. Rada města po zvážení neshledala ředitele ing. Žallmanna jedině vinným, ale uložila mu zkvalitnit ekonomické řízení Městských lesů. V Městských lesích bylo letos zalesněno přes 50 ha. Šlo zejména o zalesnění holin po nedávné kůroucové kalamitě. Nejvíce bylo vysazeno smrků - 150 400 kusů, buků lesních - 96 000 kusů, jedlí bělokorých - 52 000 kusů, dubů letních a zimních - 40 100 kusů, borovic lesních - 13 000 kusů. Vysázeny byly v menším množství i modřínů opadavé, javory kleny a jasanů ztepilých. Sazenic bylo nakoupeno za více než 1 milion Kč.

Vedle výsadby bylo prováděno i ošetřování dosavadních kultur včetně nátěrů a oplocování proti okusování zvířaty. Na 85 ha lesa byl odstraněn klest.

Největší pozornost byla věnována ochraně lesa před kůroucovou kalamitou. Jak k ní mohlo dojít, dozvěděla jsem se od pana ředitele ing. Žallmanna: vlivem sucha, nadprůměrného počtu letních a tropických dnů, oslabením porostů imisemi a slunečním zářením se slabým ozónovým filtrem a také přemírou - 80% - smrkových porostů došlo k plošnému rozšíření kůrouců. Přes neúměrnou těžbu nemohly být všechny napadené stromy zpracovány. Proti rojícím se kůroucům bylo aplikováno několik chemických postřiků.

Celkem bylo vytěženo 82 429 m³ dřeva, z toho 46 126 m³ zasaženého kůrouci. 1 m³ byl prodán za 1 050 Kč.

*V závěru bych se ještě chtěla vrátit ke zprávě
Výzkumného ústavu lesního hospodářství v Jílovišti, ve
které se konstatuje, že "byl shledán dobrý stávající stav
lesa".*

18. POČASÍ

ok 1995 zahájil svou pouť uprostřed mírné zimy. Už v posledních prosincových dnech roku 1994 se v západní Evropě výrazně oteplilo, v nižších a středních polohách vánoční sníh zcela zmizel a tál i sníh na horách. V důsledku toho postihly západní Evropu, zejména Německo, ničivé povodně. Oteplení však netrvalo dlouho, uždyť na trůn zasedl zimní měsíc leden!

Měsíc leden patřil po posledním měsíci tohoto roku, prosinci, k nejchladnějším v roce 1995 a teploty se držely až do 3. týdne pod bodem mrazu. Nejchladnějším dnem v měsíci byl 15. leden s minimální noční teplotou $-11,6^{\circ}\text{C}$. To stačilo k potažení řeky Opavy ledovou vrstvou, na které se dalo také bruslit. Chladné počasí však brzy ustalo a už od 23. ledna se začalo výrazně oteplovat a v Německu se opět rozlily záplavy. 26. ledna se vyšplhala rtuť teploměru na $+10,8^{\circ}\text{C}$. V důsledku teplého proudění se 27. ledna přehnala nad střední Evropou vichřice, která zejména v západních Čechách způsobila mnoho škod na domech, stromových porostech aj.

I když vláhy nebylo mnoho - v průměru 0,02 mm denního úhrnu - přesto se v otepleném ovzduší začaly nalévat pupeny na některých stromech a keřích a rozkvetly kočičky. Přes zvýšenou teplotu jsme mnoho slunečního svitu

v lednu nezažili. Svítalo pouze v průměru necelé dvě hodiny denně.

Počasí v únoru bylo obdobné, jako v lednu. Pouze třikrát jsem zaznamenala noční mrazík, největší 10. února -10°C. Odpolední teploty stoupaly až do +10°C. Mimořádný příval sněhu 20. února způsobil nečekanou pohromu. Ulice Rybářská, Sadová, nám. Sv. Trojice byly bez elektrického proudu, na Rybářské spadlo 7 stromů, na Rooseveltově kusy korun stromů. Při úklidu sněhu z města pomáhali vojáci. Slunný den však už byl 21. února, kdy byla i nejvyšší denní teplota měsíce, a to +13,6°C. I únor byl skoupý na vláhu, i když občas zapršelo či zasněžilo s deštěm. Únor tedy nebyl bílý, jeho průměrná teplota dosáhla 3,77°C.

V březnu jsme už po teplejším počasí předchozích měsíců očekávali příchod jara. Avšak 4. března se náhle ochladilo a napadl mokrý sníh, který však do týdne roztál. Ranní teploty byly sice ještě pod bodem mrazu až do -6°C, ale zato odpolední se pohybovaly kolem +7°C. Ke konci měsíce se zdálo, že už skutečně přišlo jaro a 25. března sebou přineslo +17,2°C. Ale 27. se opět ochladilo a napadla 3 cm vrstva sněhu, která se jako břecha udržela až do konce měsíce. Průměrná denní teplota se tak proti únoru snížila na 3,10°C.

Zato v dubnu se výrazně oteplilo. Ještě v první dekádě byly noční mrazíky pod nulou (max. -5°C), ale od 19. dubna bylo dosaženo +27°C. Před očima rozkvétaly zahrady, ze stromů jako první třešně. 24. dubna se přihnala

první bouře s velkým lijákem, který způsobil škody na polních porostech. Do konce měsíce se ochladilo, ale rozkvétaly jabloně a hrušně. Šlo ovšem o ochlazení přechodné a průměrná teplota měsíce už byla poměrně vysoká +8,5°C.

Měsíc květen začal syrově a 8. května zahájily bouře a liják chladné počasí, trvajícím až do "tří zmrzlých mužů." 15. května dosáhla teplota +28,6°C. Květen byl nejvlhčím měsícem roku. Celkem spadlo 115,7 mm srážek. Všude narostlo hojně trávy, zazelenaly se stromy. Pršelo až do konce měsíce. Průměrná teplota měsíce však nebyla vysoká : +12,37°C.

V červnu přišlo léto, i když opět převládalo oblačné počasí. Průtrž mračen 1. června způsobila škody zemědělcům i zahrádkářům. Zatopeny byly dílny a sklady Okresního stavebního podniku na Hradecké ulici a sklad Domova mládeže na Alšově ul. Ranní teploty se pohybovaly do +10°C, odpolední však kolem +20°C. 21. června dosáhla rtuť teploměru +28°C. Průměrná denní teplota byla 16,17°C. Občasné bouře a deště přinesly i tolik potřebnou vláhu, Medard byl bez deště. Celkem spadlo 101,8 mm srážek.

Červenec byl teplý a suchý. Noční teploty byly poměrně vysoké a denní teploty dosahovaly v první polovině měsíce až 30°C. Nejteplejším dnem měsíce a vůbec celého roku byl 13. červenec s teplotou dosahující +32°C. Byl to měsíc s tropickým klimatem, kdy noční teploty neklesaly

pod $+20^{\circ}\text{C}$. Srážek nebylo mnoho. Nejvíce sprchlo 3., 4. a 15. července, 27. jen drobně mžilo. Ale i to bylo vítané v palčivém vedru. Teplo bylo v celé západní Evropě. Zde dokonce na mnoha místech, hlavně v Německu, vypukly ničivé lesní požáry. V opavských lesích se vlivem vedra a sucha přemnožil kůrovec, jak již bylo uvedeno výše. Průměrná teplota byly nejvyšší ze všech měsíců roku a dosáhla $20,15^{\circ}\text{C}$.

V srpnu se poněkud ochladilo a průměrná teplota poklesla na téměř červenové hodnoty výší $16,4^{\circ}\text{C}$. Zprvu bylo polojasno, ale už 7. se rychle opět oteplilo na $30,6^{\circ}\text{C}$. Od poloviny měsíce se dostavily deštivé dny s ochlazením až o 13°C . Deštivé přívaly zvedly i hladiny vodních toků.

Září začalo chladnými a deštivými dny. Odpolední teploty nepřesáhly 20°C . Od poloviny měsíce se již namnoze přitápělo. Hodně pršelo, 15. září napadlo $27,5\text{ mm}$ srážek. Nastoupily chladnější noci a rána, 29. klesla ranní teplota na $0,5^{\circ}\text{C}$. Průměrná teplota byla totožná s květnovým průměrem $12,32^{\circ}\text{C}$. Během měsíce odlétly z města do teplých krajin obrovské houfy špačků, havranů a také vlaštovky.

Říjen byl měsícem téměř bez deště. Napršelo až 29. října - před Dušičkami. V první polovině byl oproti chladnému září příjemně teplý. 10. a 11. září bylo kolem poledne něco přes $+25^{\circ}\text{C}$. V příjemném babím létě sklízeli lidé zbytek úrody a na své si přišli houbaři. Rostly suchohříby, žampiony, ale i pravé hříby. Bohužel mnoho

lidí odradila od oblíbeného sběru hub nebezpečná klíšťata. Během měsíce přeletěla nad městem hejna divokých husí. Průměrná teplota byla +10,01°C.

Listopad zahájil pravým dušičkovým počasím. Skoro celý měsíc byl sychravý a zamračený. 5. dokonce sněžilo a probudili jsme se do bílé Opavy - i když jen nakrátko bílé. Sněžilo i 17. a 18., a dvoucentimetrová vrstvička už vydržela dva dny. 25. přišla dokonce sněhová vánice, ale sněhová přikrývka se záhy rozplynula. Opadalo listí ze stromů a ranní teploty se snižovaly, 23. října byly nad ránem -9°C! Listopad byl po prosinci a lednu 3. nejchladnějším měsícem roku s průměrnou teplotou +1,67°C.

I v **prosinci** bylo málo slunce. 5. na mikulášský večer napadlo 3 cm sněhu, který po 4 dny k radosti dětí ale žalosti silničářů vydržel. Větší nadílka sněhu přišla 11. prosince a tak si děti užily i další dny připadaného sněhu až do 20. prosince. Dne 14. prosince byly vyhlášeny na celém území republiky kvůli chřipkové epidemii prázdniny, tak mohly děti využít volna k zimním radovánkám na sněhu. Teploty však klesaly i přes den až na -8°C. Od 22. prosince však přišla obleva, vrcholící 24. na Štědrý den teplotou +7°C a byl to den vsutku blátivý. Matka příroda však Vánoce na blátě nepřipustila a tak se stalo něco nečekaného. Zatímco ke Štědré večeri se scházeli lidé skutečně na blátě, po večeri, kdy se rozžaly vánoční stromky, začalo hustě sněžit a mírně mrznout a nevěřili jsem svým očím, když

jsme z okna spatřili pravou ladovskou zimní krajinu. Ráno jsme vstávali do pěticentimetrové sněhové nadílky a Opava byla překrásně bílá. Takto vydržela sněhová pokrývka celý další vánoční den a teprve pak začala zvolna tát. Nádherně bílé Vánoce byly milým ukončením roku 1995. Poslední dny měsíce se ochladilo na -19°C , což byla nejnižší teplota roku. Průměrná teplota měsíce byla $-3,5^{\circ}\text{C}$. Dlouhá a chladná zima 1995 sáhla občanům města hluboko do kapsy. Jen za plyn lidé zaplatili oproti roku 1994 o 38% více. Spotřeba plynu se zvýšila o 28%. Zvýšila se i spotřeba elektřiny a pevných paliv v rodinné zástavbě a tak i plateb z kapes obyvatel.

ZÁVĚR

ok 1995 byl pro naše město a jeho občany v mnoha směrech významný. Připomínali jsme si 800. výročí první písemné zmínky, sté výročí otevření výstavní budovy Slezského zemského muzea (tehdy umělecko-průmyslového muzea) a 50. výročí české scény v opavském divadle. Byl to rok, kdy byl ve městě odhalen Památník obětem totality, kdy však nebyl v zastupitelstvu města přijat návrh na odsouzení komunistického režimu.

Na městské politické scéně panovala po většinu tohoto námi sledovaného roku složitá a rozporuplná situace. Vlivem rozkolu uvnitř Občanské demokratické strany a nesouladu na pravici politického spektra zasedali v Radě města Opavy se zástupci Občanské demokratické aliance i zástupci levice. To se změnilo na zasedání Zastupitelstva města Opavy 18. září, kdy byla tato rada s výjimkou primátora odvolaná a na její místo nastoupili představitelé pravice. ODS se podařilo překonat rozkol spojením opavských a mokrolazeckých členů strany. Nová rada města byla nyní sestavena ze zástupců ODS, ODA, KDU-ČSL, ČSSD a Opavské prosperity.

Členové republikánské strany a Strany zelených utvořili v Zastupitelstvu města Opavy Ekologicko-republikánský klub. Tento klub se stal protipólem nově vzniklé pravicové koalice s využitím sdělovacích prostředků,

parlamentní tribuny i soudních pří. Nadále tak pokračoval stranicko-mocenský zápas jako prioritní záležitost.

Nelze považovat za příznivé ani demografické poměry. Pokračoval úbytek obyvatelstva, trvající již několik let. Příznivější byla oproti minulému roku zaměstnanost. Vznikaly nové pracovní příležitosti, a tak nezaměstnanost klesla na 3,15%, tj. pod celostátní průměr.

Starosti byly i s dopravou a bydlením ve městě. Ty se však nepodařilo zásadně vyřešit, poněvadž v městském rozpočtu nebylo k dispozici dostatek prostředků. Bytová výstavba byla omezena na individuální výstavbu. Přetíženost městských komunikací se řešila dílčími opatřeními.

Prohlubovaly se i problémy ve zdravotnictví. Vedle Slezské nemocnice, řízené městem, vznikla Státní slezská nemocnice, řízená prostřednictvím Okresního úřadu v Opavě státem. Po vleklém jednání byla nakonec nemocnice převedena na stát. Tím však finanční problémy nemocnice neskončily, jak o tom svědčí i stávka lékařů.

S problémy se Opava potýkala i v oblasti sociální péče díky rozporuplnému ohlasu soukromého sdružení Magna Res, podporovaného Okresním úřadem v Opavě, zejména pak jeho přednostou Mgr. Šromem, jehož manželka byla zřizovatelkou tohoto sdružení.

Ve školství se městu dařilo držet krok s celostátním trendem, s čímž souvisela ovšem i stávka učitelů. Na špičkové úrovni byla Opava v oblasti kultury a sportu. Dále

se rozvinul kulturní festival Bezručova Opava a ve sportu dosahovali opavští přeborníci na celostátní úrovni.

Je škoda, že se městu nepodařilo prosadit, aby se stalo sídlem ostravsko-opavské diecéze. To patrně souviselo s úvahami o sídle připravovaných vyšších územně-správních celků, ve kterých se s Opavou jako centrem nového správního útvaru nepočítalo.

O Opavě se sice stále hovoří jako o "Bílé Opavě", ovšem dnes už to platí víceméně jen v souvislosti s bezručovskou tradicí (nebo když napadne sníh!). Neplatí to však stále, máme-li na mysli její životní prostředí. Přesto však zde je třeba vyzvednout úsilí magistrátu města v konkrétní podpoře např. ekologického vytápění. Stále však se nepodařilo omezit průmyslové exhalace, zejména z nedaleké ostravské průmyslové aglomerace.

Opava však je nadále městem, na které můžeme být i přes uvedené nesnáze hrdi. Mnoho opravených památek v městském centru a Technickými službami dobře udržovaná bohatá zeleň městských parků i mobilní zeleně v kamenném centru ji řadí k nádherným městům naší země, každoročně tisíci návštěvníky obdivovanému.

Využité prameny:

- *Materiály a usnesení ze zasedání 4.-22. řádné Rady města Opavy a 2 mimořádných zasedání v roce 1995. Dále ze zasedání 2.-9. řádného Zastupitelstva města Opavy v roce 1995.*
- *Vyhlášky města Opavy, schvalované v roce 1995: č.12 O koeficientu růstu nájemného, č.13 Řád pro pohřebiště, č.14 O příspěvku na částečnou úhradu neinvest. nákladů mateř. škol, družin, č.15 O zrušení vyhlášky o cenové regulaci nájmu z nebytových prostor, č.16 Fond rozvoje bydlení města.*
- *Rozpočet města na rok 1995 a rozbor hospodaření v tomto roce.*
- *Výroční zprávy za rok 1995: Zemědělského družstva Opava-Kylešovice, Ostroje, Ingstavu, Městských lesů, odboru životního prostředí MMO, Věznice, Okresního výboru ČSTV.*
- *Hodnocení kulturního festivalu Bezručova Opava 1995.*
- *Kroniky Obchodní akademie, Slezské nemocnice.*
- *Přehled meteorologických údajů Hydrometeorologického ústavu, pobočka Opava a vlastní záznamy.*
- *Tiskoviny: Naše Opavsko č.1-52, 1995. Region č.1-52, 1995. Statistický bulletin za rok 1995. Okres Opava/Český úřad statistický Opava 1996/. Zpráva o situaci na trhu práce 1995/Úřad práce Opava 1996/. Školství v okrese Opava*

1995/96/Školský úřad Opava 1996/. Zpravodaj Slezského zemského muzea v Opavě č.1-4, 1995. Reklamní a příležitostné tiskoviny, vycházející v Opavě v roce 1995. Některé katalogy k výstavám, plakáty, pozvánky, letáky, drobné tiskoviny.

- Vlastní zápisy a pozorování.

Schválení zápisu do kroniky města Opavy za rok 1995

*Rada města Opavy na svém zasedání dne 8. června 1998 projednala a
schválila tento zápis do kroniky města za rok 1995.*

V Opavě dne 10. září 1998.

PhDr. Magda Plačková
kronikářka města Opavy

Doc. RNDr. Ing. Jan Mrázek, CSc.
primátor města Opavy

V závěru zápisu bych chtěla poděkovat za spolupráci především mému manželovi PhDr. Vilému Plačkovi, CSc., který mi byl nápomocen při zpracovávání pramenů i v koncepci některých textů. Dále Pavlu Müllerovi za pořizování čistopisu na počítači a Mgr. Miloši Kačírkovi za grafické ztvárnění titulního listu a iniciál k jednotlivým kapitolám. Děkuji také všem, kteří mi pomohli svými konstruktivními připomínkami koncept upravit či doplnit. Zejména paní Mgr. Jiřině Bouchalové, náměstkyni primátora města Opavy a dále náměstkům primátora Ing. Oldřichu Vágnerovi, Ing. Rudolfu Chamráthovi a Pavlu Steyerovi.

Za grafickou úpravu děkuji odboru informatiky Magistrátu města Opavy, jmenovitě RNDr. Ronaldu Raszkovi, Haně Sivákové a Tomáši Kolodějovi.

Magda Plačková

<u>Obsah</u>	<u>Strana</u>
<i>Úvodem</i>	2
<i>Obyvatelstvo</i>	4
<i>Zaměstnanost</i>	8
<i>Politický a veřejný život</i>	14
<i>Samospráva</i>	35
<i>Doprava</i>	54
<i>Obchod a služby</i>	63
<i>Průmysl, stavebnictví, zemědělství</i>	75
<i>Majetek a výstavba města, bydlení</i>	81
<i>Zdravotnictví</i>	93
<i>Sociální péče</i>	110
<i>Školství</i>	119
<i>Kultura</i>	138
<i>Církevní život</i>	172
<i>Sport</i>	176
<i>Veřejný pořádek</i>	191
<i>Požární ochrana</i>	201
<i>Životní prostředí</i>	203
<i>Městské lesy</i>	210
<i>Počasí</i>	213
<i>Závěr</i>	219
<i>Použité prameny a literatura</i>	222
<i>Schválení zápisu</i>	224